

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการ
ชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

นางสาวภูษิตา บุญยกรชินเดช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

**Factors Affecting to the Achievement of Environment Management of
Community Committee in Pak Kret Municipality**

Miss Pusita Boonyakonchindet

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

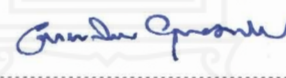
2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด
ชื่อและนามสกุล นางสาวภูษิตา บุญยกรชินเดช
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ดุสิต เวชกิจ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพล หนิมพานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดุสิต เวชกิจ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนใน
เขตเทศบาลนครปากเกร็ด

ผู้วิจัย นางสาวภูษิตา บุญยกรชินเดช รหัสนักศึกษา 2483010340 **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. คุณิต เวชกิจ
ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
คณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการ
จัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ (3) เสนอแนะ
ทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัด
นนทบุรี

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่
(1) คณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 63 ชุมชน และ (2) กลุ่มประชากรที่พักอาศัยใน
เขตเทศบาลนครปากเกร็ด 116,725 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการชุมชน จำนวน 219 คน จาก
54 ชุมชน โดยเป็นชุมชนขนาดใหญ่ 11 ชุมชน ชุมชนขนาดกลาง 20 ชุมชน และชุมชนขนาดเล็ก 23
ชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จ
ทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีอยู่ใน
ระดับมาก โดยที่ระดับความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำ
กว่าร้อยละ 70 ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมี
ความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 (3) เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ควรสนับสนุนทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ เงินทุน
รวมทั้งให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันคณะกรรมการชุมชนควรพัฒนาตนเอง และ
ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีการวางแผนอย่างชัดเจน สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วน
ร่วมในการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน

คำสำคัญ การจัดการสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการชุมชนเทศบาลนครปากเกร็ด

Thesis title: Factors Affecting to the Achievement of Environment Management of Community Committee in Pak Kret Municipality

Researcher: Miss Pusita Boonyakonchindet; **ID:** 2483010340;

Degree: Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr. Theppasak Boonyarataphan, Associate Professor;

(2) Dr. Dusit Wechakit, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this research were to (1) study the successful level of the achievement of environment management of community committee in Pak Kret municipality (2) study factors affecting the achievement of environment management of community committee in Pak Kret municipality and (3) recommend the guidelines to solve problems and improve performance of community committee in Pak Kret municipality.

The research was a survey research. Population were 2 groups (1) 63 communities' committees in Pak Kret municipality and (2) 116,725 people living in Pak Kret municipality. Samples included 219 committee members from large communities, 20 medium communities and 23 small communities; and 399 people living in Pak Kret municipality. Instrument used was questionnaire. Statistical tools employed were percentage, mean, standard deviation, one sample t-test and stepwise multiple regression.

Research results revealed that (1) from the opinions of community committees and people living in Pak Kret municipality, the achievement of environment management of community committee in Pak Kret municipality was at high level; the successful level was more than 70% at 0.05 level of statistical significance (2) good governance factors positively affected the achievement of environment management of community committee in Pak Kret municipality with .05 level of statistical significance, (3) recommendations were Pak Kret municipality should support the equipment as well as monetary capital and provide appropriate knowledge to the people in the area, meanwhile committee members should be responsible to develop oneself, and perform with operational transparency, clear planning, and support public participation in the evaluation of the performance of community committees.

Keywords: Environment Management, Community Committee, Pak Kret Municipality

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.คูสิต เวชกิจ ที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่าน รองศาสตราจารย์ ดร. จุมพล หนีมพานิชประธานกรรมการสอบ ได้ให้ความกรุณาแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อช่วยให้การวิจัยสำเร็จและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด และกลุ่มประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ น้องที่ได้เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยได้รู้สึกถึงคุณค่าของการมีชีวิตเพื่อที่จะศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยให้สำเร็จ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กล่าวมา

ภูษิตา บุญยกรชินเดช

ตุลาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	9
นิยามปฏิบัติการ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่	12
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	26
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ	30
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน	39
ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Theory)	50
แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ	52
แนวคิดเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อม	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
รูปแบบการวิจัย.....	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคล.....	98
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นปัจจัยที่มีส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชนและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ของคณะกรรมการชุมชน.....	101
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับความสำเร็จทาง การจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	115
ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback).....	117
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	119
ส่วนที่ 6 ข้อเสนอที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติม.....	124
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	128
สรุปการวิจัย.....	128
อภิปรายผล.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	138
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	148
ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	149
ประวัติผู้วิจัย.....	167

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการชุมชน 81
ตารางที่ 3.2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากร ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด 81
ตารางที่ 3.3	แสดงโครงสร้างของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ การจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนคร ปากเกร็ด สำหรับคณะกรรมการชุมชน 86
ตารางที่ 3.4	แสดงโครงสร้างของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ การจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนคร ปากเกร็ด สำหรับประชาชน 91
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของ คณะกรรมการชุมชน 98
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของ ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด 99
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ 101
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรปัจจัยจิตใจ 102
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรทรัพยากร การบริหารจัดการ 105
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระต่อการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดีในภาพรวม 107
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านนิติธรรม 108
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านคุณธรรม 109
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความโปร่งใส 110
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม 111
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความรับผิดชอบ 113
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความคุ้มค่า 114

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จทางการจัดการ สิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี..... 115
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาล นครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี..... 117
ตารางที่ 4.15	ผลการวิเคราะห์ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของความสำเร็จ ของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน มีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70..... 120
ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ของการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อความสำเร็จ ของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง..... 121
ตารางที่ 4.17	ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชน..... 123
ตารางที่ 4.18	แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี..... 124
ตารางที่ 4.19	แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี..... 125

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการ สิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด.....	76
ภาพที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการชุมชนที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลนคร ปากเกร็ด.....	83
ภาพที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดที่ใช้ใน การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด.....	84

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่สำคัญมากและเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมเป็นลักษณะของการพัฒนาจากข้างล่างหรือระดับรากหญ้า โดยประชาชนทั้งระดับปัจเจกบุคคลและระดับกลุ่ม รวมถึงผู้มีส่วนร่วมได้เสียทั้งหมดมีการเกี่ยวข้องกันด้านจิตใจ และอารมณ์ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีการจัดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลแรกของการที่มีคนมารวมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่าการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่ม ผู้นำชุมชน หรือกระทำการผ่านองค์กร (organization) ดังนั้นผู้นำชุมชน องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้ (ยุพาพร รูปงาม, 2545: 5) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา เช่น การมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาชุมชน กระบวนการพัฒนาชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องใช้ในงานพัฒนาชุมชน และคนก็มีส่วนสำคัญที่สุด เพราะ คนเป็นศูนย์กลางหลักในการพัฒนาที่จะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาชนบท นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังให้สิทธิเสรีภาพเป็นอย่างมากแก่ประชาชน โดยเฉพาะเรื่องสิทธิเสรีภาพในด้านการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เรื่องสิทธิการปกครอง และการรักษาสิ่งแวดล้อม

ในช่วงที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการปฏิรูประบบการบริหารงานภาครัฐของไทย ในหลายประการไม่ว่า จะเป็นในเรื่องของการทบทวน บทบาท ภารกิจ และควบคุมขนาดของภาครัฐให้เหมาะสม การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และกระบวนการบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย การเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการประชาธิปไตย และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ ฉบับที่ 9 แผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ (พ.ศ. 2540 - 2544) แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542) และนำไปสู่ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุง

กระทรวง ทบวง กรม ให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ มากขึ้น ผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรม และระบบเศรษฐกิจเสรีทุนนิยม (laissez-faire capitalism) ในช่วงศตวรรษที่ 19 ได้ก่อให้เกิดความก้าวหน้าและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก แต่ก็ได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางสังคม ติดตามมาหลายประการ อาทิเช่น การกดขี่ขูดรีด และเอารัดเอาเปรียบแรงงาน ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม จนทำให้เกิดขบวนการต่อสู้ระหว่างชนชั้นกรรมาชีพ และนายทุนอันนำไปสู่การปฏิวัติของฝ่ายสังคมนิยม และคอมมิวนิสต์ในท้ายที่สุดปัญหาและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าว ได้ทำให้บรรดาประเทศส่วนใหญ่ในยุโรปต่างตัดสินใจนำนโยบายรัฐสวัสดิการ (welfare state policy) เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาละแวกของสังคมและกระจายความกินดีอยู่ดีให้แก่ประชาชน อันเป็นผลให้รัฐบาลและระบบราชการต้องเข้ามามีบทบาทแทรกแซงระบบเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการผลิต/จัดหา และให้บริการในด้านต่างๆ แก่ประชาชนมากขึ้นซึ่งทำให้ภาครัฐโดยรวมขยายตัว และมีขนาดใหญ่โตตามลำดับ

ในแง่ของระบบการบริหารงานภาครัฐที่ผ่านมานั้นได้รับอิทธิพลอย่างสูงจากแนวทางการปฏิรูประบบราชการพลเรือนในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ที่ต้องการให้ระบบราชการปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองและระบบอุปถัมภ์ มีลักษณะความเป็นสถาบัน ไม่กลายเป็นเครื่องมือของชนชั้นปกครอง หรือผู้นำทางการเมือง (นายทุน) และสอดคล้องกับสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยพยายามแยกการเมืองกับการบริหารออกจากกัน และวางรากฐานให้มีลักษณะของความเป็นวิชาชีพนิยม (Professionalism) ยึดหลักกฎหมาย และความมีเหตุผล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักความรู้ความสามารถ และระบบคุณธรรม (merit system) มีความเป็นกลางทางการเมือง มุ่งรับใช้ประชาชน และคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ เป็นหลัก ระบบราชการตามนัยของ Max Weber ได้เน้นให้ความสำคัญต่อโครงสร้างสายการบังคับบัญชาสั่งการตามลำดับชั้น (hierarchy) ที่ชัดเจนและแน่นอน มีการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญชำนาญการ (specialization) สร้างความมั่นคงแน่นอนในอาชีพการรับราชการ การปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎระเบียบและแบบแผนมาตรฐานกลาง (standardization) ที่วางไว้ล่วงหน้าอย่างเคร่งครัด เน้นความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (equality) และไม่คำนึงถึงตัวบุคคล (impersonality) ในการให้บริการประชาชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณธรรม สามารถควบคุมการใช้อำนาจดุลยพินิจ และทุจริตประพฤติมิชอบ ป้องกันการแทรกแซงทางการเมือง และการเล่นพรรคเล่นพวก

ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมานับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2504

การพัฒนาของประเทศ โดยเฉพาะช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1- 3 (พ.ศ.2504-2519) พบว่านโยบายของทางภาครัฐมุ่งเน้น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นฐานในการผลิตเน้นการเพิ่มรายได้ประชาชาติ ซึ่งนับว่าได้ผลดีเป็นที่น่าชื่นชม แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยก็เป็นเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั่วไป ที่ไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการให้ความสำคัญของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศ จึงทำให้ผลกระทบที่ตามมาคือเกิดปัญหาด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลต่อการทำลายคุณภาพของระบบนิเวศเป็นอย่างมากและทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลายพื้นที่นั้นสูญเสียและเสื่อมโทรมลงทั้งปริมาณและคุณภาพ จะเห็นได้ว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นดัชนีรายได้ประชาชาติ ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียและสูญเปล่าของทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม รายได้ของประชากรที่เพิ่มพูนสูงขึ้นถึงแม้จะช่วยให้ประชาชนมีการอุปโภคบริโภคสินค้ามากขึ้น แต่ก็ทำให้ คุณภาพชีวิตบางส่วนลดน้อยลงอันเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม

กระทั่งมาถึงช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4-6 (พ.ศ.2520-2534) ภาครัฐได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การอนุรักษ์พื้นที่ป่าการปรับปรุงประสิทธิภาพของดิน และเน้นการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติแบบผสมผสานทั้งการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์และต่อมาเมื่อเริ่มเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาสีเขียวอย่างเป็นระบบครบวงจรนั้นแต่ยังไม่สามารถบรรลุผลตามความคาดหมายได้ รัฐบาลยังไม่สามารถควบคุมดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาจากการที่ภาครัฐเป็นผู้สั่งการแต่ไม่ได้ลงพื้นที่ที่แท้จริงทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขที่ตรงประเด็น การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) จึงพยายามแก้ไขปัญหาด้อยของแนวคิดและการปฏิบัติของการพัฒนาแบบเดิมมาสู่แนวคิดที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงในแผนพัฒนาฉบับนี้ได้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นพื้นฐานของกระบวนการพัฒนาประเทศ และยังพบว่ากระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมนั้นยังปรากฏเป็นองค์ประกอบสำคัญของแนวคิดการบริหารจัดการที่ดี (good governance) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) จึงเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีแนวทางการดำเนินงานตามทิศทางการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึดความเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและให้ความสำคัญกับ

การพัฒนาที่ยั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างแท้จริง แผนฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการจัดการให้เกิดความสมดุล ส่งเสริมการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้อย่างยั่งยืน เพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่พึ่งตนเองได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย สร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน และประเทศโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 ได้มีความคิดแตกต่างไปจากแนวคิดที่สนับสนุนนโยบายรูปแบบเดิม ซึ่งเน้นไปที่รัฐกำกับดูแล หรือกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล แต่เน้นบทบาทของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ใช้และได้รับผลจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการที่จะดูแลรักษาให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งพัฒนาสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน (Green Society) โดยมีแนวคิดพื้นฐานเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก็ยังคงสานต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-9 โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 จะคำนึงถึงการดำเนินการในทางสายกลางคือรักษาสมดุลความพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทัน โลกและการเสริมสร้างคุณภาพคน และใน ส่วนแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือพัฒนาภูมิปัญญา ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจชุมชนสังคม เน้นผลประโยชน์ของประชาชน การมีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชน เพราะชุมชนและสังคมที่เข้มแข็ง และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างคนกับคนและระหว่างคนกับธรรมชาติ ได้อย่างดีก็จะนำประเทศไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน

ดังนั้นหัวใจของการของการพัฒนา ก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ (พ.ศ.2546-2550) ตามแผนยุทธศาสตร์ 7 เรื่องการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองโดยตรงมากขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการความเป็นประชาธิปไตย (democratization) มากขึ้น โดยการยอมรับและให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติงานและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และพร้อมที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในการพัฒนาชุมชน เพื่อเกิดการเรียนรู้กัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตัวชุมชนเอง โดยชุมชนเพื่อชุมชนแต่ด้วยประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะช่วยดูแลแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจเพียงพอ ในเรื่องสิทธิและหน้าที่ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรส่วนรวมที่ประชาชนในชุมชนนั้นต้องใช้ร่วมกันและจำเป็นที่ต้องช่วยกันดูแล รวมทั้งหน่วยงานของรัฐเองที่ยังขาดการที่จะส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร แม้แต่คณะกรรมการชุมชนเอง

ซึ่งเป็นผู้นำชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลชุมชน ยังขาดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวที่เพียงพอเช่นกัน เป็นผลให้ปัญหาในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

โดยการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดเพราะเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนเป็นผู้ประสานความร่วมมือกันของประชาชน ชุมชนภาครัฐและเอกชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนอันเริ่มจากหน่วยงานย่อยของเทศบาล คือ ในระดับชุมชนก่อน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเทศบาลต่อไป โดยบทบาทของคณะกรรมการชุมชนโดยสรุป มีหน้าที่ประสานงานดำเนินงานร่วมกับภาครัฐ และเอกชนในการพัฒนาชุมชนรวมถึงการส่งเสริมเผยแพร่งานพัฒนาชุมชนทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม และยังเป็นกลไกที่ใกล้ชิดและอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชนมากที่สุดหากกลไกด้านนี้มีข้อบกพร่องโอกาสที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จย่อมเป็นไปได้ยาก

สำหรับพื้นที่ศึกษาเทศบาลนครปากเกร็ด นั้น เนื่องจากมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกิจกรรมหลากหลาย ทั้งด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมและเป็นแหล่งชุมชนที่พักอาศัย ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ ปัญหาน้ำท่วม ความแออัดของชุมชน รวมทั้งปัญหาทางด้านสังคมต่างๆ ซึ่งหากขาดความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนเพื่อการแก้ไขและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมแล้วนั้น ผลกระทบอาจขยายออกไปในวงกว้าง โดยปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเอง และปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ซึ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นกำลังเป็นที่ได้รับรับความสนใจอยู่ในปัจจุบัน ถ้าหากสามารถมีองค์ความรู้ที่เข้าใจถึงรายละเอียดของการเสริมสร้างความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นได้ ก็จะเป็นรูปแบบหนึ่งที่ดีสำหรับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอื่น ๆ ซึ่งในท้ายที่สุดก็จะกลายเป็นรูปแบบการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อไป

2. ปัญหาการวิจัย

ผู้วิจัยขอกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัยเป็น 3 ประเด็นปัญหาดังนี้

2.1 ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับใด

2.2 ปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2.3 จะมีปัญหาและแนวทางการแก้ไขอย่างไรที่จะให้เกิดการพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3.2 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3.3 เพื่อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4. ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความชัดเจนขึ้นจึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

4.1. **ขอบเขตด้านพื้นที่** ครอบคลุมชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 63 ชุมชน แยกได้ดังนี้

4.1.1 **ชุมชนขนาดใหญ่** จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ (1) ประชาชื่น (2) มิตรประชา (3) บางพุดสามัคคี 2 (4) สหกรณ์ 3 (5) ปากเกร็ดรวมใจ 1 (6) ปากเกร็ดรวมใจ 6 (7) การเคหะ (8) บางตลาดพัฒนา 1 (9) บางตลาดพัฒนา 2 (10) กฤษดานคร (11) สวัสดิการ กทม.

4.1.2 **ชุมชนขนาดกลาง** จำนวน 20 แห่ง ได้แก่ (1) ปากเกร็ดรวมใจ 3 (2) ปากเกร็ดรวมใจ 5 (3) ปากเกร็ดรวมใจ 9 (4) ปากเกร็ดรวมใจ 10 (5) สีไชยทอง (6) บางตลาดพัฒนา 4 (7) บางตลาดพัฒนา 5 (8) บางตลาดพัฒนา 7 (9) ประชานิเวศน์ 2/3 (10) บ้านใหม่สมานจันท์ 1 (11) บ้านใหม่สมานจันท์ 2 (12) บ้านใหม่สมานจันท์ 4 (13) บ้านใหม่สมานจันท์ 5 (14) คลองเกลือเอื้ออารี 1 (15) บางพุดสามัคคี 1 (16) บางพุดสามัคคี 5 (17) บางพุดสามัคคี 9 (18) บางพุดสามัคคี 10 (19) บางพุดสามัคคี 12 และ (20) ปากเกร็ดวิลเลจ

4.1.3 **ชุมชนขนาดเล็ก** จำนวน 23 แห่ง ได้แก่ (1) ปากเกร็ดรวมใจ 4 (2) ปากเกร็ดรวมใจ 7 (3) ปากเกร็ดรวมใจ 8 (4) ดวงแก้ว (5) สรานนท์ (6) บางตลาดพัฒนา 6 (7) บางตลาดพัฒนา 8 (8) บางตลาดพัฒนา 9 (9) บางตลาดพัฒนา 10 (10) บางตลาดพัฒนา 11 (11) นิชดาธานี (12) บ้านใหม่สมานจันท์ 6 (13) บ้านใหม่สมานจันท์ 7 (14) บางพุดสามัคคี 3 (15) บางพุดสามัคคี 4

(16) บางพุดสามัคคี 6 (17) บางพุดสามัคคี 8 (18) บางพุดสามัคคี 11 (19) คลองเกลือเอื้ออารี 2
(20) เสริมสุขนคร (21) ไทยสมุทร (22) คลองเกลือเอื้ออารี 4 และ (23) คลองเกลือเอื้ออารี 5

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด รวมทั้งปัญหาและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

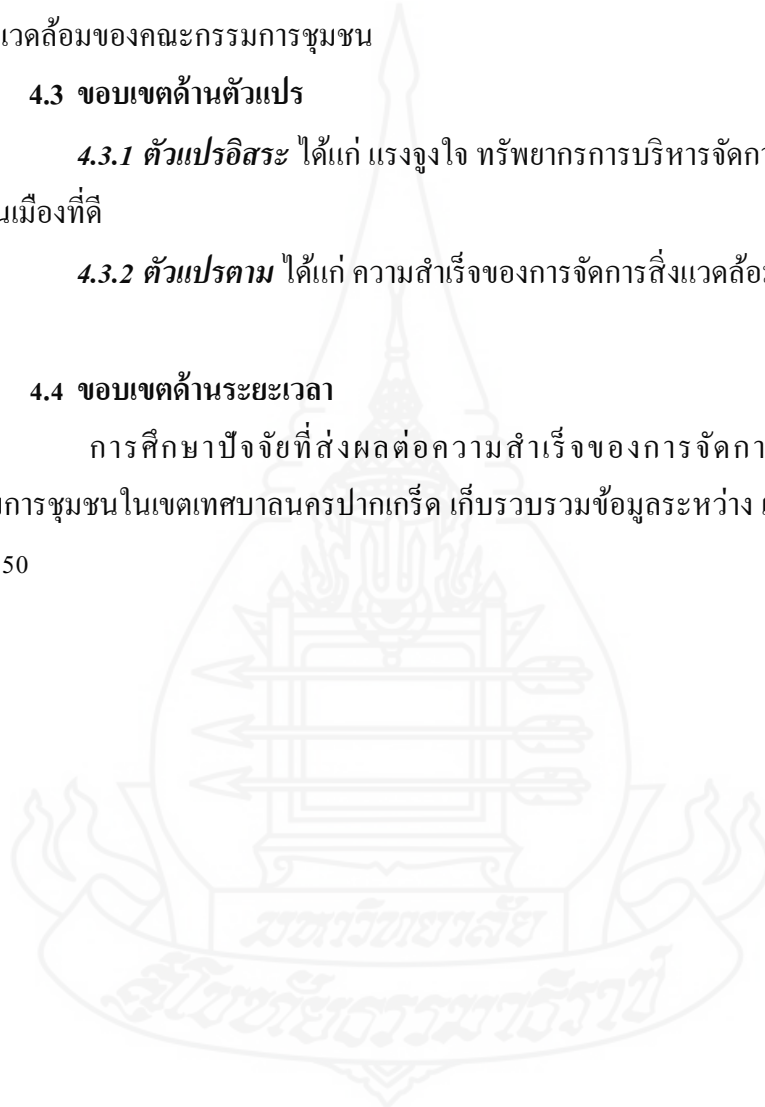
4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

4.3.1 *ตัวแปรอิสระ* ได้แก่ แรงจูงใจ ทรัพยากรการบริหารจัดการ การบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี

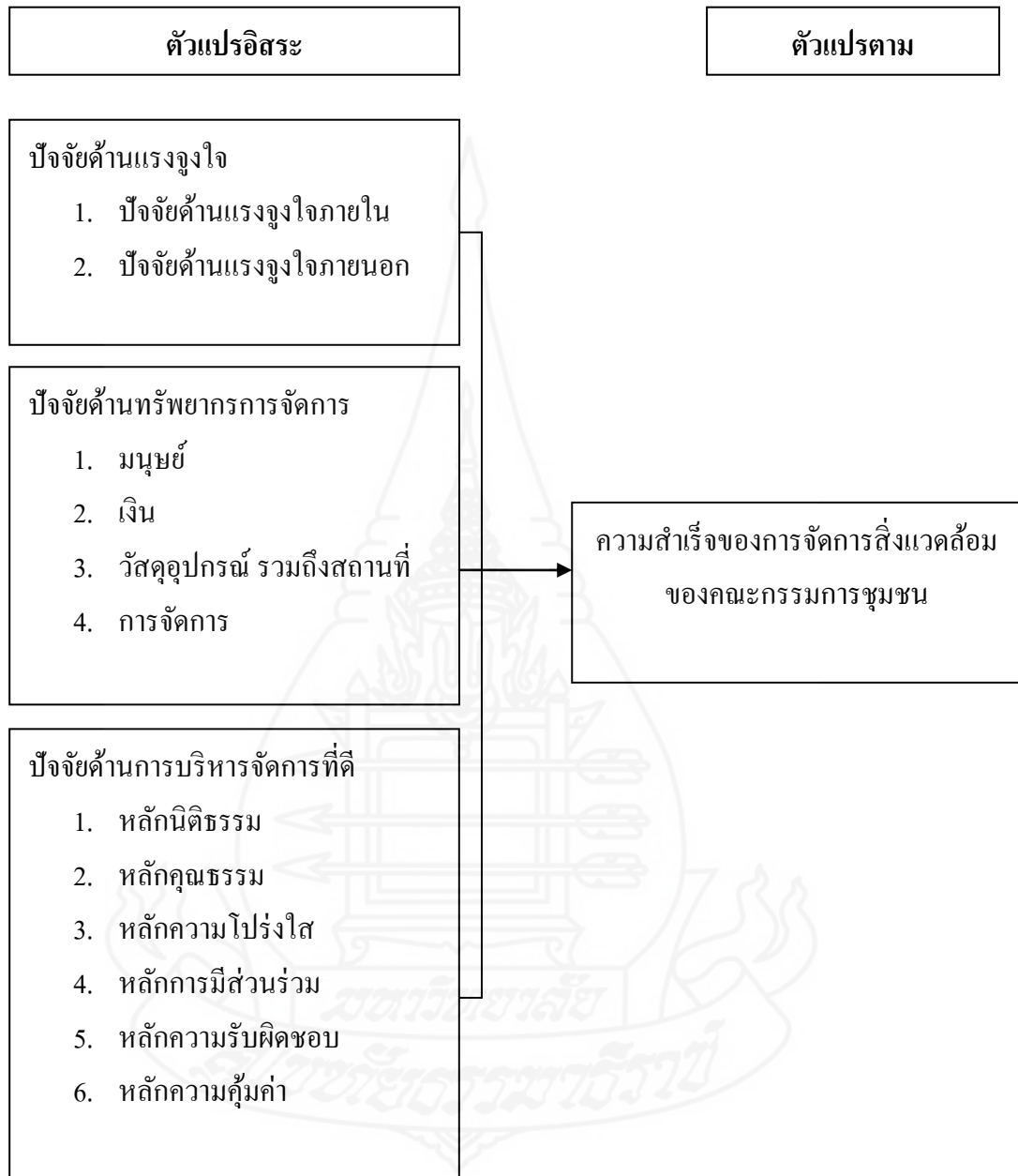
4.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการ
ชุมชน

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนกันยายน-เดือน
ตุลาคม 2550

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. สมมติฐานการวิจัย

6.1 ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

6.2 คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนแตกต่างกัน

6.2 ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ และปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

7. นิยามปฏิบัติการ

ในการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของศัพท์ที่ใช้เฉพาะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงขอนิยามศัพท์ตามคำจำกัดความเชิงปฏิบัติการดังนี้

7.1 คณะกรรมการชุมชน หมายถึง บุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชนมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ตามระเบียบว่าด้วย การดำเนินงานชุมชน พ.ศ.2549 มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี โดยมีตำแหน่งต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ ประชาชนและกรรมการ เลขานุการ โดยภายในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

7.2 เทศบาลนครปากเกร็ด หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งขึ้นตามมาตรา 10 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับจนถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546) ครอบคลุมพื้นที่ 5 ตำบล คือ ตำบลปากเกร็ด ตำบลบางพูด ตำบลบางตลาด ตำบลคลองเกลือ และตำบลบ้านใหม่

7.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

7.3.1 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การทำให้ตื่นตัว (arousal) การคาดหวังเป็นแรงผลักดันใช้ผลักดันให้คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมาย หรือเงื่อนไขที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วย แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

1) แรงจูงใจภายใน หมายถึง สภาวะของคณะกรรมการชุมชนที่มีความต้องการจะทำบางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง โดยไม่ต้องใช้สิ่งล่อใดๆ มากกระตุ้น การจูงใจประเภทนี้มีคุณค่าต่อการปฏิบัติงานต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง

2) แรงจูงใจภายนอก หมายถึง สภาวะของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกเพื่อนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของผู้กระตุ้นการจูงใจภายนอก ได้แก่ เป้าหมายหรือการคาดหวังของบุคคล ความก้าวหน้า และเครื่องล่อต่างๆ เช่น การชมเชย การตีเทียบการให้รางวัล การประกวด การลงโทษ และการแข่งขัน เป็นต้น

7.3.2 ทฤษฎีการบริหาร หมายถึง วัตถุประสงค์และเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมถึงความสามารถในการจัดการ ทฤษฎีการบริหารสามารถแบ่งแยกได้เป็น 4 ประเภท คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุเครื่องใช้ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management)

1) มนุษย์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2) เงิน หมายถึง ค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร และประชาชนทั่วไป

3) วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งอาคารสถานที่ด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง เครื่องจักรกล ยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ในการประชุมหรือติดต่อระหว่างประชาชนกับคณะกรรมการชุมชน

4) การจัดการ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การวางแผนการปฏิบัติงาน ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ และการติดตามประเมินผล

7.3.3 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง คณะกรรมการชุมชน และประชาชนซึ่งเป็นหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนเพื่อให้เกิดความสำเร็จทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่าในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ดังต่อไปนี้

1) หลักนิติธรรม หมายถึง การมีกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

2) หลักคุณธรรม หมายถึง การสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ และการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนด้วยความเสมอภาค

3) หลักความโปร่งใส หมายถึง การประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อม และสามารถตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการชุมชนได้

4) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมทำกิจกรรม ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

5) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การยึดถือประโยชน์ของประชาชนในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

6) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรและงบประมาณต่าง ๆ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนอย่างคุ้มค่า

7.4 การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การวางแผน การจัดสรร การใช้ทรัพยากรและการกระทำหรือการดำเนินการใดๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน

7.5 ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนและคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย ปัญหาเรื่องน้ำเสีย ปัญหาเรื่องน้ำท่วมขัง ปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง ปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง ปัญหาเรื่องพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ ปัญหาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน เหตุเค็ดรื้อน รำคาญจากปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้ได้

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 คณะกรรมการชุมชนสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

8.2 นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาชุมชนในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

8.3 นำผลการศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาแผนงานเทศบาลในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไป

8.4 เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ได้ศึกษา แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะครอบคลุม 8 เรื่อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
5. ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Theory)
6. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ
7. แนวคิดเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ความหมายการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (2) รูปแบบการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (3) ลักษณะการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (4) เครื่องมือการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (5) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1.1 ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new Public Management: NPM) ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและนิยามไว้หลายคนดังนี้

โจนาธาน บอสตัน และคณะ (Jonathan Boston และคณะ อ้างใน ทศพร ศิริสัมพันธ์ 2547 : 450-451) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อว่าการบริหารงานมีลักษณะของความเป็นสากลสภาพหรือไม่มีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญระหว่างการบริหารงานของภาครัฐกิจเอกชนและการบริหารงานภาครัฐ

2. ปรับเปลี่ยนการให้น้ำหนักของความสำคัญไปจากเดิมที่มุ่งเน้นการควบคุมทรัพยากร (ปัจจัยนำเข้า) และกฎหมาย เป็นเรื่องของการควบคุมผลผลิตและผลลัพธ์หรือปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญในภาระรับผิดชอบต่อกระบวนการงาน (process accountability) ไปสู่การรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ (accountability for results)

3. ให้ความสำคัญต่อเรื่องของทักษะการบริหารจัดการมากกว่าการกำหนดนโยบาย

4. โอนถ่ายอำนาจการควบคุมของหน่วยงานกลาง (devolution of centralized power) เพื่อให้อิสระและความคล่องตัวแก่ผู้บริหารของแต่ละหน่วยงาน

5. ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหน่วยงานราชการใหม่ให้มีขนาดเล็กลงในรูปแบบของหน่วยงานอิสระในกำกับ โดยเฉพาะการแยกส่วนระหว่างภารกิจงานเชิงพาณิชย์และไม่ใช่เชิงพาณิชย์ (การกำกับดูแลควบคุม) ภารกิจงานเชิงนโยบายและการให้บริการออกจากกันอย่างเด็ดขาด

6. เน้นการแปรสภาพกิจการของรัฐให้เป็นเอกชนและให้มีการจ้างเหมาบุคคลภายนอก (outsourcing) รวมทั้งการประยุกต์ใช้วิธีการจัดจ้างและการแข่งขันประมูลงาน (competitive tendering) เพื่อลดต้นทุนและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ

7. ปรับเปลี่ยนรูปแบบสัญญาจ้างบุคลากรของภาครัฐให้มีลักษณะเป็นระยะสั้น และกำหนดเงื่อนไขข้อตกลงให้มีความชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

8. เปลี่ยนแบบวิธีการบริหารจัดการของภาครัฐกิจเอกชน เช่น การวางแผนกลยุทธ์ และแผนธุรกิจการทำข้อตกลงว่าด้วยผลงาน (performance agreement) การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน การจัดจ้างบุคคลภายนอกให้เข้ามาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวเฉพาะกิจ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานและการให้ความสำคัญต่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร (corporate image)

9. มีการสร้างแรงจูงใจและให้รางวัลตอบแทนในรูปแบบของตัวเงิน (monetary incentives)

10. สร้างระเบียบวินัยและความประหยัดในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ โดยพยายามลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลผลิต

เดวิด ออสบอร์น และเทด แกปเลอร์ (David Osborne and Ted Gaebler อ้างใน เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ 2547: 205-206) ได้เสนอแนวคิดการเปลี่ยนโฉมภาครัฐการ (Reinventing Government) ซึ่งได้รับการยอมรับในทางรัฐประศาสนศาสตร์ในช่วงทศวรรษที่ 1990 ดังนี้

1. ต้องการให้ระบบราชการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงมากกว่าให้ระบบราชการลงมือทำงานเอง

2. ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นระบบราชการที่มอบอำนาจให้กับประชาชนไปดำเนินการเอง มากกว่าจะเป็นกลไกที่คอยให้บริการแต่อย่างเดียว
3. ต้องการให้ระบบราชการมีลักษณะของการแข่งขันการให้บริการสาธารณะ
4. ต้องการให้ระบบราชการขับเคลื่อนด้วยภารกิจมากกว่าขับเคลื่อนด้วย

กฎระเบียบ

5. ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่ให้ความสำคัญต่อผลของการปฏิบัติงานมากกว่าสนใจถึงปัจจัยนำเข้าทางการบริหารงานและขั้นตอนการทำงานทั้งหลาย
6. ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่มุ่งสนองต่อการเรียกร้องของลูกค้ายิ่งกว่าที่จะสนองต่อความต้องการของตัวระบบราชการและข้าราชการเอง
7. ต้องการให้ระบบราชการดำเนินงานในลักษณะที่เป็นแบบรัฐวิสาหกิจมุ่งแสวงหารายได้มากกว่ารายจ่าย
8. ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่มีการเฝ้าระวังล่วงหน้า คือ ให้มีการเตรียมป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดในอนาคตที่จะคอยให้ปัญหาเกิดขึ้นแล้วค่อยตามแก้
9. ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่มีการกระจายอำนาจจากข้างบนลงไปสู่ข้างล่างตามลำดับชั้น โดยเน้นให้ข้าราชการระดับปฏิบัติงานหลักมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการทำงานเป็นทีม

10. ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่ปรับเปลี่ยนไปตามกลไกของตลาด

เพ็ญศรี มีสมนัย (2549: 3-4) กล่าวว่า เป็นการบริหารจัดการที่เน้นผลสัมฤทธิ์ (result) มากกว่าจะเน้นที่ปัจจัยนำเข้า (inputs) และกระบวนการ (process) มีการวัดผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างเป็นรูปธรรม ให้ความสำคัญกับความโปร่งใส (transparency) ในการตัดสินใจ และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ (accountability) การบริหาร หรือการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐภายใต้ขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารได้ตลอดเวลา การบริหารภาครัฐแนวใหม่จะมุ่งเน้นในเรื่อง การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ ความสามารถในการแข่งขัน การจัดการแบบองค์กะทัดรัด

จากความหมายของการจัดการภาครัฐข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่ หมายถึง การบริหารที่มุ่งเน้นในการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยเน้นความโปร่งใสในการดำเนินงาน การตัดสินใจและพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ตลอดเวลา และการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนนี้ การดำเนินงานภาครัฐจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้แก่ชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของชุมชน ชุมชนสามารถเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา เพราะชุมชนเองที่จะรู้ว่า

ภายในชุมชนของคนนั้นจะมีปัญหา และควรที่จะหาทางแก้ไขอย่างไร ซึ่งก็จะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จเร็วขึ้น

1.2 รูปแบบของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

โอเวน อี ฮิวจ์ (Owen E. Hughes 1998 อ้างใน เพ็ญศรี มีสมนัย 2549 : 3-11)

ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ไว้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงจากการบริหารภาครัฐแบบดั้งเดิม (traditional public administration) ที่เน้นการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบและความถูกต้องตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไปสู่การจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการบรรลุถึงผลลัพธ์และการตระหนักในความรับผิดชอบของผู้บริหารเพิ่มมากขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงการบริหารภาครัฐจากระบบราชการแบบเก่า (classic bureaucracy) ที่เน้นความเป็นทางการ ระดับชั้นการบังคับบัญชา การสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร เน้นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร ฯลฯ ไปสู่การทำให้องค์กรภาครัฐ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือการจ้างงานมีความยืดหยุ่นและเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากการผ่อนคลายกฎระเบียบหรือข้อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้มีความยืดหยุ่นเพิ่มมากขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรภาครัฐและข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จากที่กำหนดไว้คลุมเครือขาดความชัดเจน ไปสู่ความเป็นธรรมและสามารถวัดได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ขององค์กรภาครัฐและข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐตามการจัดการภาครัฐแนวใหม่จะกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการกำหนดตัวชี้วัดหลักที่สำคัญ คือ ความประหยัด ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

4. การเปลี่ยนแปลงบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ระดับสูงจากการเป็นข้าราชการและความเป็นกลาง ไปสู่ความรับผิดชอบต่อการเมืองต่อรัฐบาลมากกว่าเดิม ดังจะเห็นได้จากการจัดทำข้อตกลงการจัดทำผลผลิตระหว่างรัฐมนตรีกับปลัดกระทรวง หรืออธิบดี หรือ Service Delivery Agreement ซึ่งเป็นเรื่องกำกับให้ผู้บริหารองค์กรภาครัฐต้องมีความรับผิดชอบต่อฝ่ายการเมืองมากขึ้น

5. การเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติงานตามภารกิจจากการที่องค์กรภาครัฐ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง ไปสู่การใช้หลักการทดสอบตลาด (market test) ในการดำเนินงาน เช่น การจ้างเหมาเอกชน (contract out) เป็นต้น ทำให้ลดต้นทุนหรือต้องการควบคุมค่าใช้จ่ายให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมได้

6. การเปลี่ยนแปลงบทบาทภารกิจขององค์กรภาครัฐที่ดำเนินการกิจกรรมสาธารณะในทุก ๆ เรื่องไปสู่การลดบทบาทภารกิจขององค์กรภาครัฐไปสู่การแปรรูป ให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินงานหรือรูปแบบอื่น ๆ ทำให้สามารถควบคุม และ/หรือ ลดงบประมาณการดำเนินงานลงได้จากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการภาครัฐแนวใหม่ สรุปได้ว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่มีรูปแบบ เน้นความเป็นธรรมทางสังคม ความเสมอภาค คุณค่า และจริยธรรมตอบสนองความต้องการของประชาชน ดูแลทุกกลุ่มเป้าหมาย เน้นการกระจายอำนาจ ตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Participation) เสนอทางเลือกที่หลากหลาย (ทางเลือกสาธารณะ) การเปลี่ยนแปลง (Change)

1.3 ลักษณะการจัดการภาครัฐแนวใหม่

แกรแฮม ซี สก็อต (Graham C. Scott 2000 อ้างใน เพ็ญศรี มีสมนัย 2549: 3-15) ได้แสดงความคิดเห็นว่าการจัดการภาครัฐแนวใหม่มีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. บทบาทภารกิจภาครัฐที่ชัดเจน
2. กำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ชัดเจน
3. ข้าราชการเป็นมืออาชีพและเป็นกลาง
4. มอบอำนาจการบริหาร
5. ใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐานการดำเนินงาน
6. ตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยหน่วยงานภายนอก
7. เน้นความต้องการของลูกค้า
8. ใช้กลไกตลาด
9. การจัด โครงสร้างองค์กรและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่เอื้อต่อการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
10. การบริหารงานภาครัฐและเอกชนไม่แตกต่างกัน
11. การมอบอำนาจควบคู่กับความรับผิดชอบ
12. ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการและกฎระเบียบ
13. เน้นการจัดหน่วยงานเพื่อภารกิจเฉพาะเรื่อง
14. แปรรูปให้เป็นเอกชน/การจ้างเหมาให้ภาคอื่น ๆ รับผิดชอบดำเนินการแทนภาครัฐ
15. มีที่มาของบทบาทและอำนาจหน้าที่ชัดเจน
16. มีการทำสัญญาปฏิบัติงาน หรือ “Performance Agreement”
17. ประยุกต์ใช้เทคนิคการบริหารของภาคเอกชน

เฉลิมพงษ์ มีสมนัย (2547: 131) ได้สรุปถึงการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่หรือ NPM นี้เป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นในเรื่องต่าง ๆ 4 เรื่องดังนี้

1. ความโปร่งใสในการตัดสินใจ (Transparency) ของรัฐบาลและฝ่ายบริหารของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

2. ความรับผิดชอบในความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ (Accountability) การบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กร การปฏิบัติราชการของข้าราชการ การบริหารกิจการบ้านเมืองของรัฐบาลจะต้องมีความพร้อมตลอดเวลาที่จะถูกตรวจสอบจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นประชาชนสื่อมวลชน ส่วนราชการด้วยกันเอง หรือฝ่ายการเมืองในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย

3. การบริหารจัดการและการดำเนินงานของหน่วยงานราชการในการจัดทำบริการสาธารณะนั้นจะมุ่งเน้นในเรื่องผลสัมฤทธิ์ (Result) ของงาน (โดยเฉพาะ ประสิทธิภาพ (Effectiveness), ประสิทธิภาพ (Efficiency) และความประหยัด (Economy) มากกว่าที่จะเน้นที่ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน หรือปัจจัยนำเข้า (Input) และวิธีการปฏิบัติงานหรือกระบวนการดำเนินงาน (Process)

4. มีการประเมินผลโดยการวัดผลลัพธ์ (Measure) การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะในเรื่อง ปริมาณงาน (Quantity) คุณภาพของผลงาน (Quality) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน (Cost) และกำหนดปฏิบัติงาน (Time)

จากจุดมุ่งหมายทั้ง 4 ประการของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ดังกล่าวข้างต้นทำให้การบริหารจัดการหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐจะต้องเลิกและลดที่จะเป็นผู้ให้บริการสาธารณะตามลำพังหรือผูกขาดเช่นที่เคยเป็นมาในอดีต คงเหลือไว้เฉพาะภารกิจที่สำคัญๆ เท่านั้น

2. ทำการประเมินความคุ้มค่าหรือ Value for money ในการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดทำบริการสาธารณะ โดยเฉพาะการดำเนินงานโครงการของส่วนราชการต่างๆ จะต้องประเมินความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณเช่น การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการทางด้านเศรษฐกิจโดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ตอบแทน (Cost-benefit analysis) ทั้งนี้จะต้องทำทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินโครงการ

3. เชื่อมโยงระหว่างการจัดสรรทรัพยากรและเงินรางวัลกับผลสัมฤทธิ์ (Results)

4. เน้นความรับผิดชอบที่ผลสัมฤทธิ์ (Accountability for results) แต่จะไม่เน้นที่ความรับผิดชอบที่ผลผลิต และกระบวนการดำเนินงาน

5. ลดขนาดองค์กรหรือ Downsizing พร้อมทั้งปรับบทบาทภารกิจและขนาดให้มีความเหมาะสมหรือ Right sizing ในส่วนภารกิจที่ไม่ใช่งานหลักของหน่วยงานก็จะจ้างเอกชนดำเนินการแทน Outsourcing

6. บริหารจัดการแบบเอกชน

จากแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ สรุปได้ว่า ลักษณะการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ จะประกอบไปด้วยการให้ความสำคัญกับการบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม การลดการควบคุมจากส่วนกลาง เพิ่มอิสระในการบริหาร หน่วยงาน การวัดผลงานและให้รางวัลตามมาตรฐานสากล การเสริมสร้างสนับสนุน บุคลากร เทคโนโลยี และเปิดกว้างเรื่องการแข่งขัน มีการปรับปรุงองค์การ

1.4 เครื่องมือในการจัดการภาครัฐแนวใหม่

แนวโน้มปัจจุบันของการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่สำคัญได้แก่ การจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยเน้นการบริหารแบบมุ่งผลงาน และการตรวจสอบจากสังคม ให้ความสำคัญต่อความนิยมที่มีต่อการจัดการภาครัฐมากขึ้น และแนวโน้มที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบราชการที่จะต้องปรับตัวก็คือ ระบบราชการจะต้องเป็นระบบที่ให้ความสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานมากกว่าสนใจปัจจัยนำเข้าซึ่งรัฐบาลและการบริหารภาครัฐ จะให้ความสำคัญต่อผลสำเร็จของงานมากขึ้น และเครื่องมือที่ถูกให้ความสำคัญอย่างมากต่อการวัดผลสำเร็จของการบริหารภาครัฐ ก็คือ การจัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลงาน (Key Performance Indicators KPI) โดยเครื่องมือดังกล่าวล้วนให้ความสำคัญต่อการกำหนดตัวชี้วัดและการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานให้แก่ตัวชี้วัด เพื่อนำมาใช้ในการวัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

1.4.1 ความหมายของ Key Performance Indicators KPI ตัวชี้วัดความสำเร็จของผลงาน

เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2547:1-2) ได้สรุปความหมายของตัวชี้วัดความสำเร็จของผลงานไว้ว่า หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลสำเร็จของงานที่เกิดขึ้น โดยนำมากำหนดเป้าหมายให้เป็นรูปธรรม เพื่อที่จะนำผลงานจริงที่เกิดขึ้นมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายในตัวชี้วัดนั้น เช่น การประเมินความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ มีตัวชี้วัด KPI คือ ร้อยละของความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากนั้นก็นำมาสู่การกำหนดเป้าหมายให้เป็นรูปธรรมเช่นกำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องให้ประชาชนผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในการให้บริการของหน่วยงานของรัฐไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 เป็นต้น

วันเพ็ญ ผ่องกาย (อ้างอิงใน www.ia.psd.ku.ac.th/kpi.doc 29 มิถุนายน 2550) ได้สรุปความหมายของตัวชี้วัดความสำเร็จของผลงานไว้ว่า หมายถึง ตัวแปรหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการดำเนินงานส่วนใดส่วนหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสารสนเทศที่บ่งบอกสถานะหรือสภาพการณ์ใดลักษณะหนึ่งที่เราสนใจซึ่งการนำตัวแปรหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดค่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์ที่ต้องการศึกษาโดยรวม

1.4.2 ประเภทของตัวชี้วัด

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2547:3-4) ได้สรุปประเภทของตัวชี้วัดไว้ว่าระบบ KPI จะจำแนกประเภทประเภทของตัวชี้วัดออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ตัวชี้วัดประสิทธิผล (Effectiveness Indicators) ตัวชี้วัดประสิทธิภาพ (Efficiency Indicators) และตัวชี้วัดการเพิ่มผลผลิต (Productivity Indicators)

ประสิทธิผล (Effectiveness) ประสิทธิภาพถือว่าเป็นเกณฑ์การวัดค่าความสำเร็จในการทำงานที่สำคัญมาก เช่น การจัดเก็บภาษีให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ประจำปี การเพิ่มยอดขายของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การเพิ่มช่องทางการให้บริการแก่ประชาชน เป็นต้น ดังนั้นจุดเน้นในการวัดประสิทธิผลจะเป็นการประเมินการปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐและข้าราชการของหน่วยงานนั้นสามารถสร้างผลงานปฏิบัติจริงออกมาเท่ากับหรือมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัดต่าง ๆ ได้หรือไม่เพียงใด

ประสิทธิภาพ (Efficiency) นอกเหนือจากการที่หน่วยงานของรัฐและข้าราชการจะต้องทำผลงานจริงให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในตัวชี้วัดต่าง ๆ แล้ว ยังจะต้องกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จในการทำงานของหน่วยงานของรัฐและข้าราชการในแง่ของประสิทธิภาพด้วย ทั้งนี้เพราะในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จนั้นมิใช่หมายความว่าเป็นการทำงานให้บรรลุเพียงเป้าหมายที่ตั้งไว้เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องบริหารทรัพยากรต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพด้วย ประสิทธิภาพจึงเป็นอัตราส่วนระหว่างผลงาน (output) ต่อปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ทุกปีภาษีที่จัดเก็บได้ 1 บาทมีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีก็บาท ข้าราชการ 1 คน รับผิดชอบให้บริการประชาชนได้กี่คน การทำงานตามโครงการมีทางเลือกใดที่มีค่าใช้จ่ายต่ำสุด การใช้จ่ายงบประมาณตามแผน คือ ทำงานได้ตามแผน แต่สามารถใช้จ่ายงบประมาณได้ต่ำกว่าที่ได้รับอนุมัติ เป็นต้น จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพจึงเป็นการวัดระหว่างผลงาน กับปัจจัยนำเข้า ดังนั้น การวัดประสิทธิภาพจึงประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติงานโดยใช้ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรคุ่มค่ามากน้อยเพียงใดโดยเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายของตัวชี้วัดต่าง ๆ ได้หรือไม่เพียงใด

ผลิตภาพหรือการเพิ่มผลผลิต (Productivity) การประเมินผลสำเร็จในการทำงานของหน่วยงานของรัฐและข้าราชการอาจจะมีการประเมินในด้านของการเพิ่มผลผลิตด้วยการเพิ่มผลผลิตจะเป็นการวัดผลการปฏิบัติงานจริงใจในสองช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ถ้าพบว่าการปฏิบัติงานจริงในช่วงเวลาหลังมีค่าสูงกว่าหรือดีกว่าการปฏิบัติงานจริงในช่วงเวลาแรก แสดงว่าหน่วยงานของรัฐและข้าราชการของหน่วยงานนั้นมีผลผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น เช่น เปรียบเทียบระยะเวลาในการให้บริการแก่ประชาชนว่าให้บริการแก่ประชาชนแล้วเสร็จต่อรายใช้ระยะเวลาเฉลี่ยเท่าใด โดยถ้าพบว่าในปีสามารถใช้เวลาการให้บริการได้ลดลงกว่าปีก่อนหน้านี้ก็แสดงว่าหน่วยงานของรัฐและข้าราชการของหน่วยงานนี้ในปีนี้มีผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น (Productivity) ในการให้บริการแก่ประชาชน โดยดีกว่าตัวเลขเดิมที่เคยทำได้ในปีที่แล้ว เป็นต้น

1.5 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.

2546

เป้าหมาย

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความ

ต้องการ

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานราชการอย่างสม่ำเสมอ

มาตรการ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 7 ประการข้างต้นให้ทุกส่วนราชการดำเนินการดังนี้

1. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
 - 1.1 กำหนดภารกิจของส่วนราชการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐและแนวนโยบายรัฐบาล
 - 1.2 ปฏิบัติภารกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้
 - 1.3 ก่อนเริ่มภารกิจต้องวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย มีความโปร่งใส หากกระทบต่อประชาชนต้องรับฟังความคิดเห็น และชี้แจงให้ประชาชนตระหนักในประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับ

2. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
 - 2.1 ก่อนดำเนินการ ต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
 - 2.2 แผนปฏิบัติราชการ มีรายละเอียดขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณ ผลสัมฤทธิ์ และตัวชี้วัดความสำเร็จ
 - 2.3 มีการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ
 - 2.4 เมื่อปฏิบัติตามแผนหากเกิดผลกระทบต่อประชาชนต้องรีบแก้ไขหรือบรรเทา หรือเปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม
 - 2.5 ภารกิจใดเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการ ให้ทุกส่วนกำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อเกิดการบูรณาการมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
 - 2.6 พัฒนาความรู้แก่ส่วนราชการให้เกิดองค์แห่งการเรียนรู้ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ส่งเสริม พัฒนาความรู้ สร้างวิสัยทัศน์ และเปลี่ยนทัศนคติ
 - 2.7 แผนปฏิบัติราชการ เป็นแผน 4 ปี สอดคล้องกับแผนบริหารแผ่นดิน และให้มีแผนปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณ เมื่อสิ้นปีให้จัดทำรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์
3. การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
 - 3.1 ต้องกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลา งบประมาณเผยแพร่ให้ราชการและประชาชนทราบ
 - 3.2 ต้องจัดทำบัญชีต้นทุนและคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะ ถ้ารายจ่ายสูงกว่าส่วนราชการอื่นที่ให้บริการประเภทและคุณภาพเดียวกัน ต้องจัดทำแผนลดรายจ่าย
 - 3.3 จัดซื้อ จัดจ้าง ต้องเปิดเผย เที่ยงธรรม พิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ ราคา ประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการหากต้องมีเหตุจำเป็นถึงคุณภาพการดูแลรักษา สามารถทำได้โดยไม่ต้องถือราคาต่ำสุดในการเสนอราคา
 - 3.4 ภารกิจใดจำเป็นต้องได้รับการอนุญาต อนุมัติหรือความเห็นชอบส่วนราชการที่พิจารณา ต้องแจ้งผลให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายใน 15 วัน
 - 3.5 เรื่องใดมีขั้นตอนปฏิบัติเกิน 15 วัน ต้องประกาศให้ทราบ
 - 3.6 หากเกิดความเสียหายเพราะไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา ให้ถือว่าประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
 - 3.7 ส่วนราชการต้องวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาในความรับผิดชอบโดยเร็ว
 - 3.8 การตั้งคณะกรรมการขึ้นวินิจฉัยปัญหา ให้ทำหน้าที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

3.9 มติของคณะกรรมการผูกพันทุกส่วนราชการที่มีผู้แทนร่วมเป็นกรรมการ แม้ไม่ได้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัย

3.10 การสั่งราชการ ให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ผู้บังคับบัญชามีความจำเป็นต้องสั่งด้วยวาจา ให้ผู้รับคำสั่งบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อปฏิบัติตามคำสั่งแล้วให้บันทึกรายงานอ้างคำสั่งด้วยวาจาด้วย

4. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

4.1 ให้กระจายอำนาจการบริหาร การตัดสินใจแก่ผู้รับผิดชอบเรื่องนั้น ๆ โดยตรง เพื่อให้บริการประชาชนได้รวดเร็วและลดขั้นตอน

4.2 ทุกส่วนราชการให้จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเปิดเผย เพื่อให้ทุกคนเข้าตรวจสอบได้

4.3 ให้มีศูนย์บริการประชาชนระดับจังหวัด อำเภอ

5. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์

5.1 ส่วนราชการต้องทบทวนภารกิจของตนว่ามีความจำเป็นที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของ ค.ร.ม. งบประมาณ ความคุ้มค่า และสถานการณ์อื่น ๆ

5.2 ส่วนราชการต้องตรวจสอบและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์

5.3 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือประกาศของส่วนราชการใดไม่เหมาะสม ให้เสนอแนะส่วนราชการนั้น ๆ ปรับปรุงแก้ไข

6. การอำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชน

6.1 งานบริการประชาชนหรือประสานระหว่างส่วนราชการ ต้องกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของแต่ละงาน ประกาศให้ทราบทั่วกัน และเป็นหน้าที่ผู้บังคับบัญชาต้องตรวจสอบให้งานเสร็จตามกำหนด

6.2 ส่วนราชการที่ได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชนหรือส่วนราชการอื่น ต้องแจ้งผลการดำเนินงานให้ทราบภายใน 15 วัน หรือตามที่ประกาศกำหนดไว้

6.3 ส่วนราชการต้องจัดตั้งระบบเครือข่ายสารสนเทศ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนสอบถาม ติดต่อขอข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้

6.4 เมื่อได้รับคำร้องหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการที่เป็นปัญหา ส่วนราชการต้องปรับปรุงแล้วแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบโดยตรง หรือผ่านระบบสารสนเทศ

6.5 การแจ้งผ่านระบบเครือข่าย ห้ามเปิดเผยชื่อผู้ร้องเรียน

6.6 โดยปกติ การปฏิบัติราชการใด ๆ ให้ทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เพื่อความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

6.7 ส่วนราชการต้องเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี รายการจัดซื้อจัดจ้าง สัญญาที่ได้รับการอนุมัติ ให้ประชาชนขอดูหรือตรวจสอบได้ ณ ที่ทำการ หรือระบบเครือข่าย สารสนเทศ

7. การประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

7.1 จัดให้มีผู้ประเมินอิสระ ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความคุ้มค่าภารกิจ

7.2 อาจจัดให้มีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับ ทั้งนี้ต้องเป็นความลับ และเกิดประโยชน์แห่งความสามัคคี

7.3 การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ ให้คำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเฉพาะตัวของข้าราชการผู้นั้น ในตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานได้รับ

7.4 ส่วนราชการใดให้บริการมีคุณภาพตามเป้าหมายและประชาชนพอใจ ให้ ก.พ.ร. เสนอ กรม. จัดสรรเงินเพิ่มพิเศษเป็นบำเหน็จความชอบ หรือนำไปใช้ในการปรับปรุงหน่วยงาน

7.5 ส่วนราชการใดดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย มีผลสัมฤทธิ์โดยไม่เพิ่มค่าใช้จ่ายและคุ้มค่าต่อภารกิจ หรือลดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์ ให้ ก.พ.ร. เสนอ กรม. จัดสรรเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพ ให้แก่ส่วนราชการนั้นเพื่อนำไปปรับปรุงงาน หรือเป็นรางวัลให้ราชการในสังกัด

เดนฮาร์ดและเดนฮาร์ด (Denhardt and Denhardt 2000:42-43 อ้างในถวิลวดิ บุรีกุล 2547 : 235-236) ได้อธิบายถึงหลักการที่ให้ไว้ ดังนี้

1. การมุ่งให้บริการแก่ประชาชนไม่ใช่การกำกับข้าราชการจึงไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแต่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนด้วย

2. การสำรวจความต้องการของสาธารณชน เพื่อสร้างความสนใจร่วมและรับผิดชอบร่วมกัน

3. การให้คุณค่าแก่ประชาชนในฐานะของการเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ โดยข้าราชการจะยอมรับที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือสังคมมากกว่าการเป็นผู้จัดการธุรกิจที่คิดและทำเสมือนเงินหลวงเป็นเงินของตนเอง

4. การคิดอย่างมีกลยุทธ์ แต่ปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย นโยบายและโครงการต่าง ๆ จะสนองความต้องการของสาธารณชนได้อย่างมีประสิทธิภาพหากมีการทำงานร่วมกัน
5. การตระหนักว่าการมีสำนึกรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย ข้าราชการไม่ควรสนใจแค่เรื่องของการทำงานตามนโยบาย หรือเรื่องการตลาด และการอยู่รอดของตน แต่ต้องสนใจเรื่องของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ค่านิยมของชุมชน สังคม
6. การบริหารมากกว่ากำกับ มีการสร้างค่านิยมร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบายถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์และค่านิยมร่วมกันด้วย
7. การคำนึงว่าประชาชนเป็นผู้มีคุณค่าไม่ใช่แค่ผลผลิต หน่วยงานราชการต่างๆ จะประสบความสำเร็จในระยะยาวหากดำเนินการด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างการเป็นผู้นำร่วมกันกับประชาชนบนพื้นฐานของการเคารพประชาชน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (อ้างใน ถวิลวดี บุรีกุล 2547: 240) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้หลักธรรมมาภิบาลเพื่อการมีความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดมีธรรมภิบาลขึ้นมาได้ คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่นๆ อีกได้ด้วยแล้วแต่ว่าจะนำไปใช้ โดยสภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ประมวลจริยธรรมประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม ซึ่งล้วนเอื้อหรือไม่เอื้อต่อการบริหารกิจการที่ดี

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สรุปได้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีหลักดังนี้ 1. การมุ่งให้บริการแก่ประชาชน 2. เน้นความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ 3. มีความเท่าเทียมกันอย่างชัดเจน และ 4. การมีส่วนร่วม

1.5.1 องค์ประกอบของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้เขียนถึงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

- (1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
- (2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้

ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

(3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการใช้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

(4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

(5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยยึดแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลัก เพื่อนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ดไว้ ประกอบด้วย การปฏิบัติงานด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ดคล่องตัวตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งปัจจัยที่จะสนับสนุนให้เกิดศักยภาพดังกล่าว ก็คือ แนวทางการบริหารจัดการ ทรัพยากรในการบริหาร รวมทั้งกระบวนการจัดการ ที่จะกล่าวในหัวข้อต่อไป

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- (1) ความหมายของการจัดการ
- (2) ทรัพยากรในการบริหาร
- (3) ความสำคัญของการจัดการ
- (4) กระบวนการจัดการ

2.1 ความหมายของการบริหารจัดการ

พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 35 – 36) ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการไว้ว่า การจัดการคือกระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ ควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมคิด บางโม (2540: 60-61) ให้ความหมายของการจัดการไว้ว่า หมายถึงศิลปะในการ ใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ขององค์การ และนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. การจัดการเป็นศิลปะในการใช้คนทำงาน
2. การจัดการต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน คือ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์
3. การจัดการเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล

โบวี และคณะ (Bovee. C, et al 1993 : 5) ให้ความหมายของการจัดการไว้ว่า หมายถึง เป็นกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Goal) ขององค์การโดยอาศัยการวางแผน การจัดการ การชักนำหรือการเป็นผู้นำ และการควบคุมทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การจัดการ หมายถึง การทำให้การทำงานของกลุ่มหรือขององค์การใดองค์การหนึ่งประสบผลสำเร็จได้โดยผ่านกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน และการตรวจสอบและการควบคุม

2.2 ทรัพยากรในการบริหาร

การจัดการหรือการบริหารกิจการต่างๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐาน ทางการจัดการ โดยทั่วไปถือว่าทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4M ได้แก่

1. คน (Man) หมายถึง ผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์การนั้นๆ
2. เงิน (Money) หมายถึง ค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

3. วัสดุสิ่งของ (Materials) หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งอาคารสถานที่ด้วย

4. การจัดการ (Management) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ

ปัจจัยในการบริหารทั้ง 4 ประการ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการ เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการ ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ และคุณภาพของปัจจัย

2.3 ความสำคัญของการจัดการ

โดยนัยแห่งความสำคัญขององค์กรที่มีต่อสังคมดังได้กล่าวมาแล้ว การศึกษาเรื่องการบริหารหรือการจัดการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีความจำเป็นและน่าศึกษาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพิจารณาในฐานะที่เราเป็นสมาชิกของสังคม แท้จริงแล้วบทบาทและความสำคัญของการบริหารนั้น มีความสัมพันธ์กับเป็นสมาชิกของสังคม มีความสัมพันธ์กับอารยธรรมและการดำรงชีพของมนุษย์ เพราะเมื่อมนุษย์รวมกันอยู่เป็นหมู่เป็นกลุ่ม มีหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา มีการแบ่งงานกันทำตามลักษณะความรู้ความสามารถ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในระหว่างพวกเขาและเผ่าเดียวกัน โดยมีจารีตประเพณีและมีวัฒนธรรมเป็นเครื่องกำกับความประพฤติ เมื่อกลุ่มสังคมขยายตัวเติบโต มีความซับซ้อนมากขึ้น มนุษย์ก็เริ่มสร้างและวางระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ โดยเรียนรู้จากประสบการณ์และความเชื่อถือ โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดความสำเร็จเรียบร้อย สงบสุขขึ้นในสังคมนั้น ซึ่งอาจสรุปถึงความสำคัญของการบริหารได้ดังนี้

1. การบริหารได้เจริญเติบโตควบคู่มากับการดำรงชีพของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก

2. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นผลทำให้องค์กรต่างๆ ต้องขยายงานด้านบริหารให้กว้างขวางขึ้น

3. การบริหาร เป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมวิทยาการด้านต่างๆ ทำให้การบริการเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น

4. การบริหาร เป็นวิธีการที่สำคัญในอันจะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

5. การบริหาร จะช่วยชี้ให้ทราบถึงแนวโน้มทั้งในด้านความเจริญ และความเสื่อมของสังคมในอนาคต

6. การบริหาร มีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลต่างๆ ในองค์กร ฉะนั้น ความสำเร็จของการบริหารจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมือง

7. การบริหาร ต้องใช้การตัดสินใจสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่างๆ และการวินิจฉัยสั่งการนี้เองที่เป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารรวมทั้งความเจริญเติบโตของการบริหาร

8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือในองค์กร ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องพันกับการบริหารเสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องน่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีพอย่างฉลาด

9. การบริหารกับการเมืองเป็นสิ่งคู่กัน ไม่อาจแยกจากกันโดยเด็ดขาดได้ ดังที่กล่าวกันว่า “การเมืองและการบริหารนั้นเปรียบเสมือนคนละด้านของเหรียญอันเดียวกัน” ดังนั้น การศึกษาด้านวิชาการบริหารจึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย

2.4 กระบวนการจัดการ

ฟาร์โย (Fayol 1949: 5-6) นักวิชาการเหมืองแร่ ชาวฝรั่งเศสเป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ โดยได้อธิบายกระบวนการจัดการงานประกอบด้วยขั้นตอนการบริหารไว้ 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (To Plan) หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า
2. การจัดหน่วยงาน (To Organize) หมายถึง การรวบรวมเครื่องมือ วัสดุ และกำลังงาน
3. การบังคับบัญชา (To Command) หมายถึง การสั่งงาน ควบคุม บังคับบัญชาให้บุคคลปฏิบัติงานตามหน้าที่
4. การประสานงาน (To Coordinate) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานให้ดำเนินงานไปตามเป้าหมาย
5. การควบคุม (To Control) หมายถึง การควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์

สัมพันธ์ ภูไพบูลย์ (2540 : 44-45) กล่าวว่าไว้ว่า Koontz & Cyrill ได้กำหนดลำดับขั้นตอนของกระบวนการจัดการให้กะทัดรัด โดยเขาได้ประยุกต์กระบวนการ 7 ขั้นตอนของ Gulick and Urwick ซึ่งเหมาะสมสำหรับระบบราชการ โดยรวมการประสานงาน (Coordinating) เข้าอยู่กับการอำนวยความสะดวก (Directing) เป็นการสั่งการ (Leading) และรวมการรายงาน (Reporting) กับการงบประมาณ (Budgeting) เข้าอยู่กับการควบคุม (Controlling) กระบวนการจัดการของ Koontz (POSLC) จึงมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. P (Planning) คือการวางแผน หมายถึง การตัดสินใจในการกำหนดวิถีทางที่จะปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต เป็นการดำเนินการเพื่อเลือกเป้าหมาย กำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรจากทางเลือกหลายๆ ทาง

2. O (Organizing) คือการจัดองค์กร หมายถึง การจัดโครงสร้างและความสัมพันธ์ของแผนกงานต่างๆ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดงานและกิจกรรมต่างๆ การกำหนดสายการบังคับบัญชา เพื่อการจัดคนเข้าทำงานในขั้นตอนต่อไป

3. S (Staffing) คือการจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การพยายามเลือกสรรบุคคลที่เหมาะสม บรรจุลงในแผนกงานต่างๆตามโครงสร้างขององค์กร รวมทั้งการพัฒนาและฝึกอบรมบุคคล การพิจารณาเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง และการให้ผลประโยชน์ตอบแทน

4. L (Leading) คือการสั่งการ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น ปฏิบัติการจูงใจ เร้าใจให้ร่วมกันอุทิศตนให้องค์กรและเป้าหมายของกลุ่ม

5. C (Controlling) คือการควบคุม หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารคอยกำกับติดตามให้กิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากคลาดเคลื่อนไม่เป็นไปตามแผน จะได้ทำการแก้ไขปรับแต่งเพื่อให้งานดำเนินตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารควรจะได้รับรายงานแผนทุกขั้นตอน พยอม วงศ์สารศรี (2538 : 33) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์กร (Organizing)
3. การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing)
4. การสั่งการ (Leading)
5. การควบคุม (Controlling)

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ สรุปได้ว่า กระบวนการจัดการประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรบุคคล การประสานงาน และการควบคุม

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการจัดการ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า คณะกรรมการชุมชน ถือเป็นองค์หนึ่งที่จะต้องบริหารงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นคณะกรรมการชุมชนจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานอย่างสูง เพราะว่าการดำเนินการต่างๆ ไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมที่ คณะกรรมการชุมชนจะกระทำเพียงคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ซึ่งแต่ละคนจะมีความสามารถแตกต่างกันไปทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนเองจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการบริหารจัดการที่จะส่งผลคณะกรรมการชุมชนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่ง ต้องประกอบไปด้วยแรงจูงใจ ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ความหมายของการจูงใจ (2) ความสำคัญของการจูงใจ (3) ประเภทของแรงจูงใจ (4) บุรณาการของทฤษฎีการจูงใจ (5) ทฤษฎีแรงจูงใจ

3.1 ความหมายของการจูงใจ

คัฟท์ (Daft 2000 : 534) ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า หมายถึง พลังหรือแรงผลักดัน ทั้งภายนอกและภายในตัวบุคคลซึ่งให้เกิดพฤติกรรมที่กระตือรือร้น รวมทั้งเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นไว้

วรูม (Vroom 1995: 7) ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า หมายถึง กระบวนการ ในการควบคุมหรือครอบงำทางเลือกโดยบุคคลหรืออินทรีย์ต่ำสุด (Lower Organisms) โดยไม่เปิดโอกาสให้กาลสให้ทางเลือกอื่นๆ ด้วยความสมัครใจ เช่น เมื่อเราเกิดความรู้สึกลึกหิว เราก็ต้องรับประทานอาหารเพื่อตอบสนองความต้องการของร่างกายซึ่งไม่มีโอกาสเลือกทางเลือกอื่นแต่อย่างใด

กริฟฟิน (Griffin 1999: 484) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจว่า แรงจูงใจ หมายถึง ชุดของพลังผลักดันที่เป็นสาเหตุให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมในแนวทางที่สนองต่อความต้องการ ของคน

พวงเพชร วัชรอยู่ (2537:56) ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำขึ้น และ การจูงใจในการทำงาน หมายถึง การพยายามให้ผลตอบแทนการทำงานของคนตามความต้องการของเขา และ ต้องประสานความต้องการของคนทำงานให้เข้ากับความต้องการของหน่วยงานด้วย เพื่อให้บังเกิดผลงานที่ดีที่สุดตามเป้าหมายของการทำงาน

มัลลิกา ต้นสอน (2544 :194) ได้ให้ความหมายของการจูงใจว่า หมายถึง ความยินดีและเต็มใจที่บุคคลจะทุ่มเทความพยายาม เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายจูงใจจะแสดงออกมาในการแสดงออกในการแสดงพฤติกรรมด้วยความกระตือรือร้น มีทิศทางที่เด่นชัดและไม่ย่อท้อเมื่อเผชิญอุปสรรคหรือปัญหา

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545 : 324) ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า หมายถึง การกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากความหมายของแรงจูงใจข้างต้น สรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งใด ๆ ก็ตามที่ก่อให้เกิดการกระตุ้นพฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลยินดีและพร้อมจะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.2 ความสำคัญของแรงจูงใจ

ความสำคัญของแรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่สำคัญมีดังนี้คือ (ชูศักดิ์ เจนประโคน 2543 : 10-15)

1. มีความสำคัญต่องานขององค์กร บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงานทางบวก ย่อมทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพที่ดี สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์กรและแก่ตัวพนักงาน

2. ความสำคัญต่อตัวผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ซึ่งจะทำให้พนักงานเกิดขวัญและกำลังใจรวมทั้งเกิดสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน แม้ว่าในบางครั้งการทำงานของมนุษย์จะมีความพร้อมของบุคลิกภาพและความสามารถด้านต่าง ๆ แต่ขาดแรงจูงใจที่ดีก็ย่อมทำลายขวัญและกำลังใจในการทำงานได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรตระหนักและให้ความสนใจต่อการจูงใจพนักงานในรูปแบบต่าง ๆ จึงจะเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานและต่อองค์กร

โดยสรุป องค์กรใดที่มีทรัพยากรบุคคล ซึ่งมีแรงจูงใจในการทำงานสูงย่อมส่งผลให้องค์กรนั้นๆทำงานได้ บรรลุเป้าหมายที่ต้องการความเจริญก้าวหน้าเพราะเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจะทุ่มเทพลังงานและความสามารถอย่างเต็มที่ และไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เพื่อให้ผลงานสำเร็จตามนโยบายและเป้าหมายขององค์กร

3.3 ประเภทของแรงจูงใจ

พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 213) กล่าวว่า นักจิตวิทยาได้แบ่งการจูงใจออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการจะทำบางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง โดยไม่ต้องใช้สิ่งล่อใดๆ มากระตุ้น การจูงใจประเภทนี้มีคุณค่าต่อการปฏิบัติงานต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง การจูงใจประเภทนี้ได้แก่

1.1 ความต้องการ (Needs) เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าคนเราทุกคน มีความต้องการและความต้องการทำให้เกิดแรงขับ แรงขับทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายซึ่งจะเกิดผลคือ ความสบายใจ ความพอใจ เช่น ความต้องการความสำเร็จทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจใน การกระทำพฤติกรรมต่าง เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ

1.2 ความสนใจพิเศษ (Special Interest) ถ้าผู้ปฏิบัติงานคนใดมีความสนใจสิ่งใดเป็นพิเศษ จะมีความตั้งใจในการทำงาน ทำให้งานประสบความสำเร็จได้ในเวลาอันรวดเร็ว

1.3 ทศนคติหรือเจตคติ (Attitude) ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งนั้นจัดเป็นการแรงจูงใจภายในที่จะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เช่น ถ้าผู้ปฏิบัติมีทัศนคติที่ดี ต่อหัวหน้างานจะมีผลต่อการทำงานเป็นอย่างยิ่ง

2. การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกเพื่อนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของผู้กระตุ้นการจูงใจ ภายนอกได้แก่ เป้าหมายหรือการคาดหวังของบุคคล ความก้าวหน้า และเครื่องล่อต่างๆ เช่น การ ชมเชย การติเตียนการให้รางวัล การประกวด การลงโทษ และการแข่งขัน เป็นต้น

3.4 บรูณาการของทฤษฎีการจูงใจ

การประยุกต์ทฤษฎีต่าง ๆ ในการทำให้การจูงใจบุคลากรมีประสิทธิภาพ ดังที่ Edwin Lock (1991) ได้เสนอลำดับและขั้นตอนการจูงใจไว้ดังนี้

1. ความต้องการ จะเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและการมีชีวิตที่ดีของบุคคล ซึ่งจะ เป็นแหล่งที่มาของพฤติกรรมบุคคล โดยกระบวนการจูงใจจะเริ่มต้นจากการที่บุคคลรับรู้ถึงความ ต้องการ ซึ่งจะทำให้เขาแสดงออกเพื่อให้ได้ความต้องการ อย่างไรก็ตาม มนุษย์จะมีความต้องการไม่ จำกัด เมื่อความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองก็จะลดแรงขับลง และมนุษย์ก็จะมีความต้องการ อื่น ๆ เพิ่มขึ้น

2. คุณค่า หรือสิ่งที่ที่บุคคลเห็นความสำคัญ ซึ่งจะเป็ตัวเชื่อมระหว่างความ ต้องการและการแสดงพฤติกรรม เนื่องจากความต้องการเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่จูงใจให้บุคคล แสดงพฤติกรรม โดยคุณค่าจะเป็นปัจจัยที่บุคคลได้จากการทำงานในองค์การ เช่น เงิน ตำแหน่ง และสถานะ เป็นต้น

3. เป้าหมาย เป็นการประยุกต์คุณค่าที่บุคคลรับรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็น รูปธรรม จากคุณค่าที่เห็นความสำคัญอย่างกว้างๆ เป็นสิ่งที่เขาต้องการจริง ซึ่งจะสัมพันธ์กับทฤษฎี ตามความจริงของบุคคลว่า การแสดงพฤติกรรมของเขาจะนำไปสู่การปฏิบัติงานและการให้รางวัล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจูงใจบุคคล

4. การปฏิบัติงาน บุคคลจะแสดงพฤติกรรมในด้านต่างๆ เพื่อให้เขาบรรลุ เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งจะทำให้เขาบรรลุคุณค่าและตอบสนองความต้องการที่มีอยู่

5. รางวัล บุคคลคาดหวังว่าตนจะได้รับรางวัลหรือการลงโทษจากผลการกระทำ ของเขา ซึ่งสามารถอธิบายจากทฤษฎีการเสริมแรงและการปรับปรุงพฤติกรรมว่า บุคคลจะแสดง พฤติกรรมที่นำไปสู่การได้รับรางวัลทางบวก และมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมซ้ำ ถ้ารางวัลนั้น เป็นสิ่งที่เขายังมองเห็นคุณค่า

6. ความพอใจ ความพอใจในงานและผลงานของเขา ทำให้ความต้องการของ บุคคลได้รับการตอบสนอง ซึ่งจะทำให้หวังจรรยาดีขั้นการจูงใจสมบูรณ์ โดยบุคคลจะเกิดความ ต้องการใหม่ แต่ถ้าบุคคลเกิดความไม่พอใจในผลงานของงาน ก็จะมีผลกระทบต่อการทำงาน การ ขาดงาน และการออกจากองค์การไปในที่สุด

สรุปได้ว่า หัวใจสำคัญของการศึกษาการจูงใจ ที่จะต้องสามารถบูรณาการทฤษฎี และมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจ และพฤติกรรมของบุคคลให้เข้ากัน รวมทั้งสามารถทำนาย และควบคุมพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในองค์กรปัจจุบัน ที่ต้องการให้สมาชิกปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรอย่างเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3.5 ทฤษฎีแรงจูงใจ

การจูงใจถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร โดยพิจารณากระบวนการที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับการกระทำที่เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นจากความจำเป็นซึ่ง ก่อให้เกิดความต้องการ และความต้องการนี้จะทำให้เกิดแรงกดดันที่จะพยายามหาหนทาง ตอบสนองความต้องการของตน จึงเกิดการกระทำต่างๆ ขึ้น หากผลการกระทำนั้นสามารถบำบัด ความต้องการได้ ก็จะก่อให้เกิดความพอใจแก่บุคคลนั้นๆ ดังนั้นความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจึง เกี่ยวข้องกับทฤษฎีแรงจูงใจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นักวิชาการได้เสนอ แบ่งกลุ่มทฤษฎีการจูงใจที่ใช้ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไว้ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เน้นเนื้อหา (Content Theories)

1.1 ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

1.2 ทฤษฎีจูงใจ-ค่าจูน (The Motivation - Hygiene Theory) ของ เฮร์ซเบิร์ก (Herzberg)

1.3 ทฤษฎีแรงจูงใจทางด้านความสำเร็จของ McClelland (McClelland's Achievement Motivation Theory)

2. ทฤษฎีที่เน้นกระบวนการ (Process Theories)

2.1 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) ของวรูม (Vroom)

2.2 ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory)

3.5.1 ทฤษฎีที่เน้นเนื้อหา (Content Theories)

1) ทฤษฎีลำดับความต้องการของ Maslow (Maslow's Hierarchy of Needs)

อับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1987:143-149) ได้ศึกษา และค้นพบทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นมาใช้อธิบายให้เห็นว่าตัวของมนุษย์ถูก กระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองความต้องการเฉพาะอย่างของความต้องการ และ ความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการอันนั้น ซึ่ง Maslow ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของ มนุษย์ไว้ดังนี้

(1) คนทุกคนมีความต้องการ และความต้องการนี้จะมืออยู่ตลอดเวลาและไม่มีที่สิ้นสุด ข้อสมมติฐานดังกล่าวก็คือ เป็นข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่า คนทุกคนต่างก็มีความต้องการ และความต้องการนี้จะไม่มีทางสิ้นสุดนับตั้งแต่เกิดจนตาย

(2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีใช้แรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไปอีก ตามความหมายนี้แสดงให้เห็นว่าความต้องการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจะต้องเป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการใดๆ ถ้าหากได้รับการตอบสนองเสร็จสิ้นไปแล้ว ก็จะไม่มีความหมายสำหรับบุคคลนั้น และความต้องการลำดับต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่จะมามีอิทธิพลต่อบุคคลดังกล่าวได้

(3) ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากต่ำไปหาสูง ตามลำดับของความสำคัญ ลักษณะดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่า ความต้องการต่างๆ จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญ ในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการที่สูงขึ้นขึ้นไปก็จะตามมา

มาสโลว์ (Maslow) ได้จัดลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ขั้นดังนี้

(1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ที่พักอาศัย และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย

(2) ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการคุ้มครองภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกาย ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในหน้าที่การทำงาน สถานะทางสังคม

(3) ความต้องการทางด้านสังคมและความรัก (Belongingness and Love Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และ การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม

(4) ความต้องการที่จะได้รับยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองในเรื่องของความรู้ความสามารถ รวมทั้งความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม และความต้องการในด้านสถานภาพ

(5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self - actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในการทำงานในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด หรือความคาดหวังของตน

2) ทฤษฎีจูงใจ-ค้ำจุน ของเฮร์ซเบอร์ก (The Motivation – Hygiene Theory)

ทฤษฎีนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อด้วยกัน เช่น ทฤษฎีสองปัจจัย (Two – Factors Theory) ทฤษฎีปัจจัยคู่ (Dual Factor Theory) หรือทฤษฎีจูงใจ (Motivation Maintenance Theory)

เฮร์ซเบอร์ก (Herzberg 1959 : 44 -115) ได้ชี้ให้เห็นถึง ความต้องการของคนเบื้องต้นในการทำงานว่ามีอยู่ 2 อย่างได้แก่

(1) ความต้องการที่จะใช้ความสามารถเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ความต้องการเหล่านี้จะตอบสนองได้จากปัจจัยตัวกระตุ้นประเภทต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยตรง กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่จูงใจให้คนชอบและรักงาน คนจะถูกจูงใจให้เพิ่มผลการปฏิบัติงานจากปัจจัย 5 ปัจจัย ดังนี้

1.1) การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อนร่วมงาน จากผู้มาขอคำปรึกษา จากบุคคลในหน่วยงานหรือบุคคลทั่วไป การยอมรับนับถือนี้อาจอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย แสดงความยินดี การให้กำลังใจหรือการแสดงออกอื่นใดที่ทำให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ

1.2) ความสำเร็จในงาน (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ การรู้จักป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น ครั้นผลงานสำเร็จ จึงเกิดความรู้สึกพอใจในผลงานสำเร็จของงานนั้นอย่างยิ่ง

1.3) ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง ได้รับเลื่อนชั้น การเลื่อนตำแหน่งให้สูง มีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ได้รับการฝึกอบรมและดูงาน

1.4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจรับผิดชอบอย่างเต็มที่ไม่มี การตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

1.5) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself) หมายถึงงานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทนายให้ต้องลงมือทำหรือเป็นงานที่มีลักษณะทำตั้งแต่ต้นจนจบได้โดยลำพังผู้เดียว

(2) ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากความไม่พอใจในสภาพแวดล้อมของการทำงาน ความต้องการเหล่านี้จะตอบสนองได้จากปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมประเภทต่างๆ ได้แก่ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ซึ่งปัจจัยที่ค้ำจุนให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่มีหรือมีแต่ลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์การ บุคคลในองค์การจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น ปัจจัยค้ำจุนมีดังนี้

2.1) นโยบายและการบริหาร (Company Policy and administration)

หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์กรที่มีประสิทธิภาพ

2.2) วิธีการปกครองบังคับบัญชา (Supervision Technical) หมายถึง

ผู้บังคับบัญชามีความสามารถในการปกครองไม่มีอคติ ยุติธรรม รวมทั้งสามารถเป็นผู้นำทางวิชาการและเทคโนโลยี

2.3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Interpersonal Relation Superior)

หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นปฏิกริยาหรือวาทะที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

2.4) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relation Peers) .

หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นปฏิกริยาหรือวาทะที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี

2.5) สภาพการทำงาน (Working conditions) หมายถึง สภาพทาง.

กายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการสอนรวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น . อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ

2.6) รายได้ (Income) หมายถึง เงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือนและ

ผลประโยชน์ที่เกี่ยวเนื่องในหน่วยงานนั้นเป็นที่พอใจของบุคคลที่ทำงาน

(3) ทฤษฎีแรงจูงใจทางด้านความสำเร็จของ แมคเคลเลนด (McClelland)

(McClelland) (McClelland's Achievement Motivation Theory)

แมคเคลเลนด (McClelland 1961: 43-168) ได้ศึกษา เกี่ยวกับ

แรงจูงใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม สรุปได้ว่าการประสบความสำเร็จของบุคคลขึ้นอยู่กับความต้องการพื้นฐานที่จำเป็น 3 ประการ (McClelland's Three Acquired Needs) ดังนี้

(1) ความปรารถนาที่จะเป็นอิสระ (Need for Achievement) หมายถึง

ความปรารถนาที่จะเป็นอิสระ ความปรารถนาที่จะประสบผลสำเร็จในงานที่ย่างยากลำบากซับซ้อน และความปรารถนาที่จะแก้ไขปัญหา

(2) ความปรารถนาที่จะมีอิทธิพล (Need for Power) หมายถึง ความ

ปรารถนาที่จะมีอิทธิพลหรือควบคุมพฤติกรรมผู้อื่น ความปรารถนาที่จะแข่งขันและแสดงอำนาจ (Exercise Authority)

(3) ความปรารถนาที่จะสมาคมกับผู้อื่น (Need for Affiliation)

หมายถึง สร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน และหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง

ทฤษฎีของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Theory) เสนอว่า ทุกคนมีความต้องการ 3 ชนิดดังกล่าวนี้นี้แต่ละบุคคลจะชอบความต้องการใดมากกว่า ซึ่งความต้องการนั้นจะมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคล แมคเคลแลนด์ (McClelland) ยังเสนอด้วยว่าเขาเหล่านี้ต้องการปฏิภริยาสะท้อนกลับที่เพียงพอและชัดเจนต่อผลการปฏิบัติงานของเขา พร้อมด้วยจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ชัดเจน ทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นเป็นนัยว่าผู้ที่ประสบความสำเร็จไม่ใช่ผู้จัดการที่ดีที่สุดเสมอไปเพราะว่า องค์การตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกระจายอำนาจและกิจกรรมกลุ่ม และผู้ประสบความสำเร็จมักจะเข้ากันไม่ได้กับสถานการณ์ การควบคุมและความรับผิดชอบ โดยกลุ่มท่ามกลางผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่ดีที่สุดในองค์การ เขาเหล่านี้จะแยกตัวเองออกมา ดำเนินธุรกิจเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เหมาะสมกับผู้ประกอบการ

3.5.2 ทฤษฎีที่เน้นกระบวนการ (Process Theories)

1) ทฤษฎีความคาดหมาย (Expectancy Theory) ของวรูม (Vroom)

ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดที่พิจารณาผลกระทบที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของบุคคลกับปัจจัยทางองค์การที่มีผลกระทบต่อการจูงใจ ในเรื่องนี้ วิกเตอร์ เอช วรูม (Victor H. Vroom 1964: 18) และนักวิชาการอื่นๆ อีกหลายท่าน ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับรางวัลตอบแทน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการต่อไปนี้

1. ความคาดหวัง (Expectancy) แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง

ความพยายามในการทำงานกับผลงานที่เกิดขึ้น คือ การที่บุคคลประเมินความเป็นไปได้ว่าถ้ามีความพยายามเพิ่มขึ้นหรือทำงานหนักขึ้น จะนำไปสู่ผลงานที่ดีขึ้น นั่นก็คือการประเมิน ความสามารถในการทำงานของตน ถ้าบุคคลมีความคาดหวังเช่นนี้ก็จะมีความพยายามเพิ่มขึ้น

2. สิ่งที่เป็นเครื่องมือ (Instrumentality) คือการรับรู้และหวังว่า ผลงานที่เกิดขึ้นจากการมีความพยายามเพิ่มขึ้นจะนำไปสู่รางวัลตอบแทนที่ต้องการ ถ้าบุคคลใดคิดว่าเมื่อทำงานได้ผลดีแล้วจะไม่ได้ได้รับความสนใจและรางวัลตอบแทน บุคคลนั้นก็จะไม่เลือกทำงานหนัก องค์ประกอบนี้จึงแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผลการทำงานกับรางวัลตอบแทน

3. ความชอบพอ (Valence) เป็นความต้องการภายในของบุคคล คือ การตีคุณค่าหรือการมีค่านิยมต่อรางวัลหรือผลได้หรืออาจเรียกว่าเป็นความชอบพอในรางวัล ตอบแทนก็ได้ ความชอบพอนี้ไม่ได้เกิดจากรางวัลที่ได้ แต่เกิดจากปัจจัยภายในบุคคลจึงมีความแตกต่างออกไปตามแต่บุคคล คนบางคนชอบทำงานบางอย่างเพราะได้เงินเดือนดีเพราะ ตีคุณค่าของรางวัลตอบแทนที่เป็นเงินเอาไว้สูง บางคนชอบทำงานเพราะเป็นงานที่ท้าทาย มีความรับผิดชอบสูง เพราะมีค่านิยมสูงเกี่ยวกับรางวัลตอบแทนที่เป็นความสำเร็จเป็นต้น

องค์ประกอบทั้งสามประการนี้เป็นสิ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจ โดยต้องสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นกระบวนการ คือ การจูงใจในการทำงานนั้นเริ่มขึ้นจากการที่บุคคลมีความคาดหวังในการทำงานของตน นั่นก็คือรู้ความสามารถของตนจะนำไปสู่ผลงานที่ดี และรับรู้ว่าจะไรคือรางวัลนั้นด้วย เมื่อองค์ประกอบทั้งสามประการเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน ดังนี้ แล้ว ก็จะเกิดแรงจูงใจในการทำงานซึ่งจะไปกระตุ้นความพยายามให้สูงขึ้นอีก การจูงใจในการทำงานเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

2 ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory)

เดวิส และนิวสตรอม (Davis and Newstrom 1989: 136) กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่าทฤษฎีความเสมอภาคของ Adams ซึ่งให้เห็นว่าเมื่อบุคคลรับรู้ว่าอัตราส่วนของสิ่งที่เขาให้กับงานกับผลลัพธ์ที่ได้จากงานเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นแล้วอยู่ในระดับเดียวกัน บุคคลก็จะรู้สึกว่ามีความเป็นธรรม แต่ถ้าสัดส่วนไม่สมดุลย์ ความรู้สึกไม่เป็นธรรมก็เกิดขึ้น และบุคคลก็จะจูงใจให้ทำอะไรเพื่อเกิดความเป็นธรรมขึ้น ซึ่งสิ่งที่ใช้เปรียบเทียบในทฤษฎีนี้ประกอบด้วย

- ผลลัพธ์ที่ได้จากงาน (Job Outcomes) หมายถึง รางวัลที่ได้จากความสำเร็จในงานที่ทำ เช่น ค่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง การยกย่อง การยอมรับ และสถานภาพ

- สิ่งที่ให้กับงาน (Job Inputs) หมายถึง ความพยายาม การปฏิบัติงาน ทักษะคุณภาพของผลผลิต ปริมาณของผลผลิต

เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้จากงาน และสิ่งที่ให้กับงานกับบุคคลอื่น ที่มีลักษณะเท่าเทียมกันอย่างคร่าวๆ ปรากฏว่า

1. อัตราส่วนทั้งสองไม่สมดุลย์กัน บุคคลนั้นจะได้รับการกระตุ้นหรือจูงใจให้ลดความไม่เสมอภาค โดยการเพิ่มหรือลดผลลัพธ์ที่ได้จากงานหรือสิ่งที่ให้กับงาน

2. ในกรณีที่เปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่าอัตราส่วนระหว่าง ผลลัพธ์ที่ได้จากงานกับสิ่งที่ให้กับงานของบุคคลผู้นั้นต่ำกว่าบุคคลที่อ้างถึง บุคคลนั้นก็อาจจะ ขอให้มีการเพิ่มผลลัพธ์ให้มากขึ้น หรืออาจจะลดสิ่งที่ให้กับงานลง

3. ถ้าอัตราส่วนระหว่างผลลัพธ์ที่ได้จากงานกับสิ่งที่ให้กับงานของบุคคลนั้นสูงกว่าบุคคลที่อ้างถึง บุคคลนั้นจะถูkJูงใจให้ลดความไม่เสมอภาคโดยการลดผลลัพธ์หรือการเพิ่มสิ่งที่ให้กับงาน

4. แต่เมื่อเปรียบเทียบแล้วปรากฏว่ามีความเสมอภาคกัน ก็จะเป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้คณะกรรมการชุมชนเกิดพฤติกรรมการเข้ามาเป็นตัวแทนของชุมชน โดยมีการคาดหวังว่าจะได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นการตอบแทน โดยการวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาแรงจูงใจภายใน คือ สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการจะทำบางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง โดยไม่ต้องใช้สิ่งล่อใดๆ มากระตุ้น การจูงใจประเภทนี้มีคุณค่าต่อการปฏิบัติงานต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง และแรงจูงใจภายนอก คือ สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกเพื่อนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของผู้กระตุ้นการจูงใจภายนอกได้แก่ เป้าหมายหรือการคาดหวังของบุคคล ความก้าวหน้า และเครื่องล่อต่างๆ เช่น การชมเชย การได้รับรายได้ที่เพิ่มขึ้น หรือการได้รับการยอมรับเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่จะกล่าวในหัวข้อต่อไป

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้ (1) แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรชุมชน (2) ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน (3) แนวคิดของการมีส่วนร่วม (4) ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรชุมชน

ส่วนองค์กรชุมชนนั้นมีผู้แสดงความเห็นไว้ดังนี้
 นลินี ตันธวนิตย์ (2538 : 1) ได้สรุปความหมายของ องค์กรชุมชนในมุมมองที่หลากหลาย ดังนี้

1. องค์กรชุมชนในความหมายของการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในหมู่บ้าน เช่นกลุ่มออมทรัพย์ธนาคารข้าว กลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มปศุสัตว์ ฯลฯ
2. องค์กรชุมชนในความหมายของการรวมกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมในหมู่บ้านเข้าด้วยกัน
3. องค์กรชุมชนในความหมายของการประสานกิจกรรมเหมือน ๆ กันในต่างหมู่บ้าน เป็นเครือข่ายกิจกรรมต่างหมู่บ้าน เช่น องค์กรชุมชนเพื่อการพัฒนาอีสาน กลุ่มอิได้น้อย ฯลฯ เป็นต้น
4. องค์กรชุมชนในความหมายของการต่อยอดกับนโยบายรัฐหรือผลประโยชน์ร่วมของชาวบ้านในหลาย ๆ หมู่บ้าน เช่น สมัชชาเกษตรกรรายย่อย เป็นต้น

ในขณะที่ สัมพันธ์ เศษอธิก (2540) อธิบายว่า องค์กรชุมชน หมายถึง การรวมตัวกันของชาวบ้านตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือต้องการมีความสัมพันธ์กัน โดยอาจอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน หรือต่างหมู่บ้านก็ได้ ไม่จำกัดพื้นที่ แต่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีผู้นำและกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชนทั้งทางเศรษฐกิจ การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และได้เสนอว่าองค์ประกอบที่สำคัญขององค์กรชุมชนหรือองค์กรชาวบ้านมีดังนี้

1. การมีอุดมการณ์ร่วมกัน มีทัศนคติต่อการทำงานองค์กรร่วมกัน และยอมรับในทิศทางการทำงานขององค์กร ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการยึดเหนี่ยวการรวมกลุ่มหรือองค์กรไว้
2. มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อให้มีความชัดเจนในการทำงานขององค์กรโดยมีการจัดทำข้อตกลงในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการทำงานองค์กรร่วมกัน
3. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการให้ผลประโยชน์และการกระจายผลประโยชน์ที่ได้รับจากการรวมตัวกันเป็นองค์กรแก่สมาชิกอย่างเป็นธรรมและเป็นรูปธรรม
4. ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญขององค์กร ประกอบด้วยผู้นำ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีศีลธรรม มีทักษะ มีการประสานงานที่ดี และคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักส่วนสมาชิกควรให้ความร่วมมือในการทำงานขององค์กร มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมประเมินผล นอกจากนี้ยังรวมถึงชาวบ้านทั่วไปที่แม้ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กร แต่อาศัยอยู่ร่วมชุมชน ต่างมีบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์และพร้อมที่จะร่วมหรือไม่ร่วมกับองค์กร
5. การบริหารจัดการ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน โดยในด้านการบริหารจัดการ มีรายละเอียดที่สำคัญคือ การตัดสินใจร่วมกัน โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ กฎ กติการ่วมกัน สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ การสื่อสารและการประสานงาน การควบคุมตรวจสอบและการประเมินผล
6. กิจกรรม การมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องและมีประโยชน์ต่อองค์กร สมาชิกและชุมชน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมเหล่านี้อาจเป็นกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ สังคมศาสนาและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
7. ทุนและงบประมาณ ต้องมีการระดมทุน ต่าง ๆ จากภายในและภายนอก เพื่อ ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร เช่น ทุนที่เป็นตัวเงิน ทุนด้านความรู้ภูมิปัญญา ทุนทรัพยากรธรรมชาติ

กรกฤษณ์ จงจัดกลาง (2551) ได้สรุปความหมายขององค์กรชุมชนว่าหมายถึง กลุ่มชาวบ้านตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มารวมตัวกันทั้งเกิดจากการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชนเอง หรือการรวมกลุ่มที่เกิดจากการสนับสนุนการจัดตั้งจากรัฐบาลให้ตั้งในชุมชน มีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีกิจกรรมร่วมกัน อาจอยู่ในชุมชนหมู่บ้านเดียวกัน หรือต่างหมู่บ้านต่างชุมชนก็ได้

แต่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีผู้นำและกิจกรรมพัฒนาร่วมกันเพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง และชุมชน โดยองค์กรชุมชนควรมีความสามารถในการบริหาร 4 ประเภท คือ

1. ความสามารถในการจัดการงานขององค์กรร่วมกัน
2. ความสามารถร่วมคิดร่วมทำกับองค์กรอื่นเพื่อพัฒนา
3. ความสามารถในการร่วมมือกับองค์กรประชาชนทำกิจกรรมการพัฒนาแบบ
องค์กรร่วม
4. ความสามารถในการปรับตัวและริเริ่มงานใหม่

ซึ่งสัมพันธ์ เศรษฐกิจ (2550) ได้อธิบายถึงประเภทขององค์กรชุมชน โดยแบ่งได้
เป็น 4 ประเภท คือ

1. องค์กรที่ภาครัฐจัดตั้งและดำเนินกิจกรรมตามการสนับสนุนของรัฐ อาจมี
การดำเนินงานด้วยตนเองบ้าง แต่ก็ถูกควบคุมตรวจสอบและใช้กฎหมาย กฎระเบียบของรัฐ เช่น
กม. อบต.ประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล เป็นต้น
2. องค์กรที่ภาคเอกชนเป็นผู้สนับสนุนหรือจัดตั้ง เช่น กลุ่ม/เครือข่ายที่มีองค์กร
พัฒนาเอกชนลงไปทำงานในพื้นที่ เป็นต้น
3. องค์กรที่ภาคประชาชนเป็นผู้จัดตั้งและดำเนินการด้วยตนเอง เช่น สมัชชาคน
จน สมัชชาองค์กรชุมชน กลุ่มป่าชุมชน กลุ่มหมอยาพื้นบ้าน/กลุ่มสมุนไพร เป็นต้น
4. องค์กรชุมชนแบบบูรณาการ/ผสมผสาน มีทั้งที่เป็นองค์กรประเภทที่ 1
ผสมผสานกับประเภทที่ 2 และ 3 เป็นองค์กรประเภท 2 บวก 3 เป็นองค์กรประเภท 1 บวก 3 เป็น
องค์กรประเภท 1 บวก 2 เป็นต้น

องค์กรชุมชนต่างๆ เหล่านี้ จึงมีทั้งที่สามัคคีกันทำงานเพื่อชุมชน และมีทั้งที่ขัดแย้ง
กัน โดยองค์กรชุมชนที่รัฐจัดตั้ง มักมีทัศนคติไม่ดีกับองค์กรที่ภาคเอกชนจัดตั้งและองค์กรชุมชนที่
จัดตั้งกันเอง เพราะทั้ง 2 ประเภทนี้ไม่ยอมรับอำนาจ มักวิพากษ์วิจารณ์การทำงานและตรวจสอบ
องค์กรประเภทที่ 1 อยู่เสมอๆ ส่วนองค์กรประเภทที่ 2 และ 3 ก็ไม่ไว้วางใจองค์กรประเภทที่ 1
โดยเฉพาะการคอร์รัปชัน การเป็นทาสระบบราชการ และอยู่ใต้การอุปถัมภ์ของนักการเมือง

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรชุมชนข้างต้น สรุปได้ว่า องค์กรชุมชนจึงมีส่วนสำคัญ
อย่างมากที่จะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาที่
เป็นผลพวงของการพัฒนาที่ผิดพลาด สำหรับกลยุทธ์การพัฒนาองค์กรชุมชนที่จะต้องศึกษาค้นคว้า
ต่อไปคือ จะสร้างองค์กรชุมชนให้เกิดขึ้นมาได้อย่างไร เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะมีโครงสร้างขององค์กรที่
ดีและพัฒนาให้เติบโตเข้มแข็งได้อย่างไร และเมื่อองค์กรเหล่านั้นต้องเผชิญหน้ากับปัญหาหรือต้อง
พิสูจน์ตนเองท่ามกลางเวลาที่ล่วงไป องค์กรเหล่านั้นจะธำรงรักษาตัวเองไว้ไม่ให้สูญสลายได้อย่างไร

4.2 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีการนิยามกันมากมายตามแต่บริบทของผู้ที่ศึกษาค้นต่อไป

ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์ (2546: 25) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า คือ การให้คนจนมีโอกาสหาทางเลือกเอง มีโอกาสจัดการด้วยตนเอง มีการใช้เครื่องมือด้วยตนเอง

สมศักดิ์ สุขวงศ์ (2548: 27) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงการเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย รวมถึง

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2540: 11) ให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ได้หมายความว่า จะดึงประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้น แต่ที่จริงแล้วเพียงให้ชุมชนมีกิจกรรมและวิธีการดำเนินการของเขาเองในชุมชน

กรมการปกครอง (2542: 77) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นทั้งหลักการและวิธีการในการทำงานของชุมชนช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning Doing) เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ประชาชนได้รู้จักคิดเป็นทำเป็น นอกจากนี้ ยังมีส่วนช่วยให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมนั้น ๆ (Sense of Belonging) ทำให้เกิดความรู้สึกหวงแหน และบำรุงรักษางานที่เกิดจากความร่วมมือของตนเองด้วย

สโลคัม และ โทมัส เซลเลอร์ (Slocum and Thomas-Slayer อ่างใน เทพศักดิ์ บุญยรัตนพันธุ์ 2550:254) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติในกระบวนการ แผนงาน และ โครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2548 : 196) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ ได้แก่ การวิจัย (ศึกษาชุมชน) การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

ศิริพร ลือวิภาสกุล (2545 : 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสามารถของตนเอง อาจมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การเสียสละเวลาหรือทรัพย์สิน และลงมือกระทำ หรือ

การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลมาถึงตัวเอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการหรือเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ขึ้นในสังคมส่วนรวม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2543 : 182) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับ การรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังทางความคิด สติ ปัญญา และการกระทำนั้นคือ การให้มีส่วนร่วม

จากความหมายของการมีส่วนร่วมข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนที่อยู่ในสังคมเป็นผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น และ ร่วมกันวางแผนกระบวนการดำเนินงาน เพื่อนำสู่ตัดสินใจบนทางเลือกที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม และมีอำนาจที่สามารถประเมินผลการดำเนินได้

4.3 แนวคิดของการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชุมชน คือ การนำประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่มีผลทำให้การปฏิบัติงานบรรลุผลหรือล้มเหลวต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คำว่า “การมีส่วนร่วม” มีนักวิชาการและนักปฏิบัติมีแนวคิด มากมาย ดังนี้

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่สื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือการใช้ข้อมูลต่อสาธารณชน และให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุก ๆ คน (วันชัย วัฒนศัพท์, 2543: 19) การมีส่วนร่วมของประชาชนยังจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดในทางกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่น คือ ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็น โดยการสื่อสารสองทางในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน

เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ประการ คือ

1. ต้องมีอิสรภาพ หมายถึง มีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้ร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใดไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

2. ต้องมีความเสมอภาค ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมใดจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ

3. ต้องมีความสามารถ ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ หมายความว่า ในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาค แต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมายการมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดกล่าวคือ เป็น การสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลา เป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่ร้ายแรงที่สุด” ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน (วันชัย วัฒนศัพท์, 2543 : 25-28)

สถาบันพระปกเกล้า (2544 : 24) อธิบายว่าหากพิจารณากระบวนการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นพลวัต เราอาจแบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้ การเข้าถึงเกี่ยวกับการวางแผนและร่วมวางแผนกิจกรรม
2. การปฏิบัติ/ดำเนินการ ประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ
3. การจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์หรือผลของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น
4. การติดตามประเมินผล เกี่ยวข้องกับการพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลกิจกรรมต่าง ๆ และพิจารณาวิธีการที่จะดำเนินการต่อเนื่องต่อไป ประชาชนจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการคิดเกณฑ์ในการประเมินกิจกรรม ซึ่งผลของกระบวนการประเมินนี้จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมขั้นที่ 1 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวางแผนต่อไป

ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2543 : 149-163) ได้จำแนกลักษณะพฤติกรรมการมีส่วนร่วมไว้หลายแบบโดยใช้เกณฑ์ในการจำแนกแตกต่างกัน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (View) ความชอบ (Preferences) และคาดหวัง (EXpection) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

ปรัชญา เวสารัชช และเทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2544 : 106-112) ได้กำหนดขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและชนบทดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการระบุถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาในแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ เป็นการค้นหาถึงปัญหาของท้องถิ่นว่ามีปัญหาในลักษณะใด อาทิ มีปัญหาด้าน โครงสร้างพื้นฐานหรือปัญหาด้านผลผลิตและรายได้ หรือปัญหาด้านการสาธารณสุข หรือปัญหาด้านแหล่งน้ำหรือปัญหาอื่น เนื่องมาจากการขาดความรู้ของประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน กล่าวคือ หลังจากที่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อระบุถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาในแต่ละท้องถิ่นได้แล้ว ก็จะนำมาสู่ในขั้นตอนของการวางแผนดำเนินงาน ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในการร่วมกันคิดที่จะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตนเองที่เกิดขึ้น โดยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้เก็บรวบรวมมาประกอบในการตัดสินใจเพื่อที่จะวางแผนดำเนินงานแก้ไขปัญหา โดยการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดถึงโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นสามารถถูกนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ความรู้หรือเทคโนโลยีก็ตาม

การขอความสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน บ้างก็ต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมีการคิดอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้แผนดำเนินงานที่กำหนดขึ้นมีความชัดเจนตั้งแต่ต้นก่อนที่จะดำเนินการ

อรรถ ก๊กผล (2551: 34-35) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ 13

ประการ คือ

1. เพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น
2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ
3. การสร้างความฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ
4. การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
5. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้
6. ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชนและเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน
7. พัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของคนสาธาณชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน
8. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธาณมากขึ้น เป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม
9. เกิดความรู้สึกร่วมและรู้สึกรักและแสดงความเป็นเจ้าของท้องถิ่นของตนเอง
10. มีประสบการณ์และคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง
11. เห็นความสำคัญของตนเองและมีส่วนรับรู้ถึงปัญหา อุปสรรคและสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของตนเองได้
12. สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงเป้าหมายมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่และการบริการที่ดีขึ้น
13. สามารถป้องกันการบริหารการจัดการของหน่วยงานของรัฐที่ไม่โปร่งใสไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์ในท้องถิ่นได้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550 : 12) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่น ครอบคลุมความหมายหลัก ๆ 4 ขั้นตอน

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจว่า ควรจะมีการดำเนินการเรื่องอะไร และมีวิธีการในการดำเนินการอย่างไร

2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ โดยอาจเป็นการให้ความสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมหรือการให้ความร่วมมือกับกลุ่มที่ดำเนินการ

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนานั้น ๆ

4. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโครงการนั้น ๆ

นอกจากนี้โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen และ Uphoff 1977: 69-78) ได้แบ่งลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมออกเป็น 8 ลักษณะคือ

1. อายุและเพศ ปัจจุบันนี้เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงลักษณะส่วนบุคคล จะมีปัญหาบ้างก็อยู่ตรงที่ว่า การกำหนดอายุของคนกลุ่มต่างๆ คือ จะกำหนด อายุตามแบบปฏิทินหรือตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ความสำคัญของประชากรในการมีส่วนร่วม ก็คือ การมีส่วนร่วมเชิงเศรษฐกิจ หรือการมีประชากรกลุ่มวัยทำงานมากๆ ในชุมชน เช่น โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ก็ต้องใช้คนอายุระดับปานกลาง การสร้างสะพานก็ไม่ต้องใช้คนพวกนี้และสำหรับเรื่องเพศนั้น ในปัจจุบันจะมีแนวโน้มว่าเพศหญิงจะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนามากขึ้น

2. ฐานะของครอบครัว มีส่วนสำคัญมากหากพิจารณาในด้านโครงสร้างของสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยทั่วไปแล้วหัวหน้าครอบครัวมักจะมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่าสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว ฉะนั้นเราจะต้องศึกษาหัวหน้าครอบครัวของอาชีพต่างๆ หรือเผ่าต่างๆ เข้าร่วมประชุม หรือมีส่วนร่วมในการอภิปรายแตกต่างกันอย่างไร

3. การศึกษา ลักษณะด้านการศึกษานี้ จะเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ด้านเทคนิค หรือความเสมอภาคของโครงการในเขตชนบทที่กำหนดไว้ชัดเจนก็คือ คนในชุมชนจะต้องอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างน้อย ซึ่งวัดได้โดยดูจากจำนวนปีที่เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียน แต่ในทางที่ดีแล้วควรพิจารณาปัจจัยด้านอายุและเพศประกอบด้วย เพราะคนที่ไม่รู้หนังสือที่มีอายุ 25 ปี ย่อมได้รับความช่วยเหลือในการให้อ่านออกเขียนได้มากกว่าคนที่อายุ 65 ปีขึ้นไปที่ไม่รู้หนังสือ

4. การแบ่งแยกทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้นและถิ่นกำเนิด ลักษณะด้านนี้จะมีผลอย่างมากในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมโครงการด้านนี้ จึงให้พิจารณาเฉพาะบริเวณที่มีประชากรที่มีความแบ่งแยกในเรื่องดังกล่าวนี้ที่เด่น ๆ เท่านั้น พื้นที่ใดที่ไม่มีปัญหาด้านชนกลุ่มใหญ่ชนกลุ่มน้อย ก็ไม่ต้องให้ความสำคัญอะไรมากนัก แต่เราไม่สามารถที่จะบอกได้ชัดเจนลงไปได้ว่าระหว่างความแตกต่างทางสังคมกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม สิ่งไหนมีความสำคัญกว่ากัน

ลักษณะความแตกต่างด้านนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อความแตกต่างด้านระดับการศึกษาและระดับของรายได้ เป็นต้น

5. อาชีพลักษณะทางอาชีพนี้กำหนดไว้เพื่อให้การกำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับผลประโยชน์ทำได้ง่ายขึ้น โดยทั่วไปแล้วอาชีพมักจะแยกออกเป็นอาชีพการเกษตรและไม่ใช่การเกษตร แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของอาชีพในพื้นที่ที่โครงการดำเนินอยู่

6. ระดับและแหล่งของรายได้ หากพิจารณาถึงกลุ่มผู้ยากจนในชนบทแล้วการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมสามารถได้ในระดับรายได้ของผู้เข้ามามีส่วนร่วมแม้ก่อนข้างจะยากในการวัดก็ตามเพราะว่าข้อมูลเกี่ยวกับรายได้นี้มักจะมีไม่ติดต่อกันและเชื่อถือไม่ค่อยได้ ชาวบ้านส่วนใหญ่มักจะปกปิดรายได้ที่แท้จริงเนื่องจากกลัวจะเสียภาษี ดังนั้น การวัดระดับ รายได้จึงมักจะใช้การวัดตัวแทน เช่น ระดับการศึกษา หรืออาชีพ หรือการถือครองที่ดิน และอีกประเด็นหนึ่งได้แก่ แหล่งของรายได้ เพราะปัจจุบันเราได้เน้นที่จะเปลี่ยนจากการเกษตรเพียงเพื่ออุปโภคบริโภคมาเป็นการเกษตรเพื่อการค้า หากปรากฏว่าคนใดมีสินค้าการเกษตรหลายชนิดก็แสดงว่ามีแหล่งรายได้หลายทางและมีรายได้ดีขึ้น

7. ระยะเวลาที่ตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่น และระยะทางจากบ้านไปยัง สถานที่ดำเนินโครงการ คนที่มีระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่นนานก็จะเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าคนที่มีระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่นไม่นาน ในทำนองเดียวกันหากระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังสถานที่ดำเนินโครงการใกล้ คนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าคนที่มีระยะทางจากที่อยู่อาศัยไปยังสถานที่ดำเนินโครงการไกล

8. การถือครองที่ดินและสถานภาพการได้รับว่าจ้าง หากพิจารณาในกลุ่มผู้ที่ยากจนที่สุดแล้ว การวิเคราะห์การเข้ามามีส่วนร่วมจากผู้ที่ไม่มียี่สิบดิน หรือผู้ว่างงานในด้านการตัดสินใจ การดำเนินโครงการ และการได้รับผลประโยชน์จากโครงการนั้น จะต้องทำไปในลักษณะเฉพาะอย่าง เพราะเราถือว่าคนพวกนี้เป็นชนกลุ่มอาชีพพิเศษกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่ก็ต้องให้ความเอาใจใส่เท่า ๆ กับคนพวกอื่น

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มและการพิจารณาตัดสินใจการปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตนเองแก้ไขปัญหานั้นและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเป็นสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสแล้วได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

4.4 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

ธนวัฒน์ ปิ่นแก้ว (2539 : 21 - 22) ได้กล่าวถึงลักษณะทฤษฎีการมีส่วนร่วม 5 ทฤษฎี ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูด หรือการเขียนเพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา การขัดแย้งในการปฏิบัติ และ ถ้าจะให้ผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง สรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะการเกลี้ยกล่อมเป็นเรื่องที่ต้องตรงกับความต้องการที่ประชาชนพอใจอยู่แล้ว

2. ทฤษฎีการสร้างขวัญคนในชาติ คนเรามีความต้องการทั้งทางกายและใจ ถ้าคนเรามีขวัญดี ผลการทำงานนั้นก็สูงตามไปด้วย ถ้าขวัญไม่ดีผลการทำงานก็จะต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่างๆ นั่นเอง การสร้างขวัญให้ดีต่างพยายามสร้างทัศนคติ ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาโรคเอาเปรียบให้ทราบข้อเท็จจริง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีก็จะเกิดความสำคัญในการรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีต่อหน่วยงานทั้งในส่วนที่บุคคลและขวัญของกลุ่ม จะเห็นได้ว่าขวัญของคนเรา โคนเฉพาะของคนที่มีขวัญดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้เช่นกัน

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม ปัจจัยประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วม คือ การสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม เรื่องผลประโยชน์ของชาติ ที่มีความพอใจในชาติของตน พอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดีต่อท้องถิ่น

4. ทฤษฎีสร้างผู้นำ การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคนจิตใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐานหรือผู้นำพลวัต คือ เป็นผู้นำที่เคลื่อนไหว ทำงานเพื่อพัฒนาอยู่เสมอ ส่วนผู้นำที่ไม่ดีคือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ เรียกว่า ผู้นำนิเสธ ผลของการสร้างทฤษฎีผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร การใช้ระบบบริหารราชการในการระดมความร่วมมือ เป็นวิธีหนึ่งที่ย่างและใช้กฎหมายระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่ดีที่สุดในเรื่องการบริหารเพราะ

ธรรมชาติของคนถ้าทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็จะไม่เป็นไปตามนโยบาย และความจำเป็นของรัฐ ดังนั้น การใช้แบบบริหารราชการเป็นการยับยั้งให้ปฏิบัติงานตามนโยบายเพื่อบรรลุถึงเป้าหมาย

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่า การเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลนั้นถือได้ว่า เป็นการเข้าร่วมอยู่ในระดับสูงหรือมีระดับความสำคัญค่อนข้างมาก เพราะการเข้าเป็นคณะกรรมการชุมชนนั้น สามารถสร้างผลกระทบที่มีต่อชุมชนได้มาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คณะกรรมการชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ รับผิดชอบต่อชน และการประเมินผลนั่นเอง ซึ่งการให้องค์กรชุมชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการบ้านเมืองนั้นเป็นส่วนหนึ่งในทฤษฎีทางเลือกสาธารณะที่มีการจำกัดบทบาทและลดขนาดของภาครัฐให้เล็กลงเพื่อป้องกันไม่ให้นักการเมืองหรือข้าราชการประจำมีการแสวงหาหรือฉกฉวยโอกาสในการหาประโยชน์เข้าตนเอง ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

5. ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Theory)

ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะมาจากแนวความคิดเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิกที่ได้แย้งว่า รัฐบาลและระบบราชการเป็นอุปสรรคต่อความมีอิสระของปัจเจกบุคคลในการตัดสินใจหรือกำหนดทางเลือกของตนเนื่องจากการแทรกแซงของภาครัฐที่อาศัยการสั่งการมากกว่าการสร้างแรงจูงใจ จึงได้เรียกร้องให้รัฐลดบทบาทและขนาดของภาครัฐลง เสนอให้มีการนำระบบตลาดและกลไกราคาเข้ามามีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทดแทนการเข้าแทรกแซงของภาครัฐให้มากที่สุด จึงก่อให้เกิดทฤษฎีทางเลือกสาธารณะขึ้นในช่วงต้นทศวรรษ 1960 ได้นำหลักเศรษฐศาสตร์เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายพฤติกรรมทางการเมืองและพฤติกรรมของข้าราชการ (Downs, 1957) หากยอมรับข้อสมมติพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ที่เป็นไปอย่างมีเหตุผลและต่างพยายามแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดให้แก่ตัวเองและเสียต้นทุนค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุดจะพบว่าแต่ละบุคคลมักจะคำนึงถึงประโยชน์ตนเป็นสำคัญ มองว่านักการเมืองเป็นผู้มีเหตุผลในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยพยายามเสนอนโยบายที่จะได้รับเลือกตั้งหรือได้รับคะแนนนิยมสูงสุด (Downs, 1967) ส่วนข้าราชการเป็นผู้แสวงหาผลประโยชน์สูงสุดให้ตนเองโดยการใช้โอกาสในฐานะเป็นผู้ผูกขาดการผลิตสินค้าหรือการให้บริการสาธารณะ ทำให้หน่วยงานของตนได้รับงบประมาณจำนวนมากและเพิ่มสูงขึ้นทุกปี (Niskanen, 1973) จึงมีการเสนอให้มีการปฏิรูป

ระบบราชการ เพื่อให้ข้าราชการต้องมีภาระรับผิดชอบต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น รวมถึงการทำให้เกิดการแข่งขันในการให้บริการสาธารณะ การทำสัญญาจ้างภายนอก และการแปรรูปกิจการของรัฐให้เป็นของเอกชน (Privatization) การปรับลดลำดับชั้นของการบังคับบัญชาและการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงาน

ดังนั้นทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ ต้องการปรับลดบทบาทและขนาดของภาครัฐลง และเปิดโอกาสให้ กลไกตลาด เข้ามาทำหน้าที่ทดแทนให้มากที่สุดโดยอาศัยวิธีการและมาตรการต่างๆ ได้แก่ การแปรรูปกิจการของรัฐให้เป็นของเอกชน (Privatization) การทำให้ความถูกต้องตามกฎหมาย (Legalization) การใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจทางด้านภาษีและเงินอุดหนุนมากกว่าการใช้มาตรการสั่งการและการควบคุม เป็นต้น

เททส์คี้ บุนยรัตพันธ์ (2547:19-20) อธิบายไว้ว่า การนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมการตัดสินใจของประชาชนที่เกิดขึ้น ได้แก่ ทางเลือกสาธารณะ (Public Choice) ที่มุ่งอธิบายพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมของรัฐซึ่งสามารถนำทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียกว่า “ทฤษฎีอรรถประโยชน์ที่คาดคะเน” มีสาระสำคัญที่อธิบายว่าบุคคลจะเลือกทางเลือกที่ให้อรรถประโยชน์ที่คาดคะเนที่สูงที่สุด ด้วยเหตุผลนี้ จึงทำให้สามารถนำทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มาอธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานภาครัฐในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่นทำไมกิจกรรมของภาครัฐในบางเรื่องจึงสามารถดึงดูดประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก ในขณะที่บางเรื่องประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย เป็นต้น ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวทำให้สามารถนำไปใช้ในการกำหนดคยุทธศาสตร์เพื่อดึงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐได้มากยิ่งขึ้นในอนาคต

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทางเลือกสาธารณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่า ปัจจุบันประชาชนมีโอกาสเลือกรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น และมีสิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเองเพิ่มขึ้น ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่รัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน เพื่อลดการแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดให้กับตนเอง ซึ่งปัจจัยที่จะสนับสนุนให้เกิดศักยภาพดังกล่าว ก็คือ กระบวนการทำงานที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)” ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

6. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นดังนี้ (1) นักคิดสำนักทฤษฎีระบบ (2) ความหมายของระบบ (3) องค์ประกอบของระบบ (4) ประเภทของระบบ

6.1 นักคิดสำนักทฤษฎีระบบ

การบริหารเชิงระบบ (The System Approach) ความพยายามของนักวิชาการในการแสวงหาทฤษฎีที่จะเป็นคำตอบเพื่อนำมาอธิบายปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ในสังคมได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เดิมทีเดียวการหาคำตอบเหล่านั้นมักอาศัยความรู้จากศาสตร์หรือวิทยาการในสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นการเฉพาะ ทำให้ข้อค้นพบที่ได้มีลักษณะแยกส่วน แต่ละศาสตร์ต่างก็มีคำอธิบายในส่วนของตน ทำให้บางครั้งไม่สามารถเข้าใจภาพรวมของ การเกิดปรากฏการณ์เหล่านั้นได้ ความคิดในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่มีลักษณะกว้างและครอบคลุมสิ่งต่างๆ ได้เริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจังเมื่อนักชีววิทยาชื่อ Ludwig von Bertalanffy เป็นบุคคลแรกที่ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีระบบ (System Theory) ขึ้นในปี ค.ศ. 1950 ด้วยการใช้ศาสตร์ในด้านชีววิทยาในการอธิบายโดยเสนอแนวความคิดว่าสิ่งมีชีวิตใดๆ ก็ตามเกิดขึ้นจากการรวมตัวของระบบต่างๆ ซึ่งมีโครงสร้างและการทำหน้าที่ที่ประสานสัมพันธ์กัน แนวความคิดดังกล่าวได้กลายเป็นรากฐานทางความคิดที่สำคัญ ที่นักวิชาการในยุคต่อมาได้มีการนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง ภายใต้กรอบความคิดเดียวกัน คือ ทฤษฎีระบบทั่วไป (General System Theory) (เฉลิมชัย หาญกล้า ม.ป.ป.: 10-11)

แนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีระบบทั่วไป ที่นักวิชาการส่วนใหญ่ได้กำหนดไว้ มักประกอบด้วยส่วนต่างๆ 5 ส่วน ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยทรัพยากรมนุษย์ วัตถุดิบ ข้อมูลที่ใช้เพื่อการผลิตสินค้าและบริการ
2. กระบวนการแปรรูปสภาพ (Transformation Process) ประกอบด้วยการจัดการเทคโนโลยีและการปฏิบัติการผลิตเพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิต
3. ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วยสินค้าและบริการ กำไร ขาดทุน พฤติกรรมพนักงานและผลลัพธ์อื่นๆ ที่คาดหวัง
4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและผลลัพธ์เกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กรเพื่อนำมาปรับปรุงปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรรูปสภาพ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงพอใจมากขึ้น

5. สิ่งแวดล้อม (Environment) คือ สภาพต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมองค์กร ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ที่มีผลกระทบต่อองค์กร

สำหรับทฤษฎีการบริหารเชิงระบบได้ก่อเกิดและขยายตัวขึ้น โดยนักทฤษฎี แคนเนียด คาท และ โรเบิร์ต คาน (Daniel Katz & Robert Kahn) เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ทฤษฎีในเชิงระบบใน 2 แนวทาง คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบปิด ซึ่งเน้นความสำคัญในการศึกษาโครงสร้างองค์กร
2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบเปิด ซึ่งเน้นการศึกษาปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และการแปรเปลี่ยนพลังของสภาพแวดล้อมให้กลายเป็นผลผลิตกลับสู่สภาพแวดล้อมอีกครั้ง นอกจากนี้การให้ข้อมูลป้อนกลับยังเป็นการช่วยรักษาระบบให้คงอยู่

การบริหารเชิงระบบเป็นการบริหารจัดการที่มององค์การในฐานะที่เป็นระบบที่มีความมุ่งหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งระบบจะประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวพันกันตามหน้าที่ และมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการแต่ละส่วนที่องค์ประกอบประสานเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน มิใช่การแยกส่วนปฏิบัติการแต่ละส่วนออกจากกัน ดังนั้น การปรับเปลี่ยนแต่เพียงบางส่วนของระบบก็จะกระทบไปถึงส่วนต่างๆ ของระบบ รวมทั้งผลรวมและประสิทธิภาพของระบบ

วิธีการบริหารเชิงระบบ จะทำให้ผู้บริหารสามารถกำหนดขอบเขตขององค์การ และมองเห็นปัญหาในภาพรวมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ทำให้การแก้ปัญหาทำอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

6.2 ความหมายของระบบ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของระบบ (Systems) ไว้หลายอย่างต่าง ๆ กัน เป็นที่น่าสนใจ และในที่นี้ขอนำเรียนให้ทราบเพียงบางส่วน ดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2543: 66) ได้ให้รายละเอียดของระบบไว้ใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ความหมายที่เป็นนามธรรม และ รูปธรรม โดยความหมายที่เป็นนามธรรมของระบบ หมายถึง วิธีการ (Method) การปฏิบัติงานที่มีรูปแบบและขั้นตอนที่ไม่ตายตัว อาจผันแปรตามสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่กำหนดให้ ส่วน ความหมายที่เป็นรูปธรรม หมายถึง สรรพสิ่ง (Entity) ที่ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน โดยมีส่วนหนึ่งเป็นศูนย์กลางของระบบ

Hicks (1972: 461) Semprevivo (1976: 1) Kindred (1980: 6) กล่าวว่า ระบบ คือ การรวมตัวของสิ่งหลายสิ่ง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยแต่ละสิ่งนั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หรือขึ้นต่อกันและกัน หรือมีผลกระทบต่อกันและกัน เพื่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง

สำหรับ Robbins, Bergman, Stagg, and Coulter (2006: 54) ให้นิยาม ระบบ คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์ซึ่งกัน ซึ่งกำหนดวิธีการปฏิบัติให้เป็นเอกภาพ หรือ บรรลุวัตถุประสงค์
 รูป ระบบ หมายถึง กลุ่มขององค์ประกอบที่ทำงานร่วมกัน สัมพันธ์กันทั้งตัวมันเอง และสิ่งแวดล้อมภายนอก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีส่วนประกอบ 3 ส่วนที่เอื้อต่อการกระทำ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

6.3 องค์ประกอบของระบบ

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบไว้คล้ายกัน ในการวิจัยครั้งนี้ขอนำเรียนให้ทราบพอสังเขป ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2545 : 86-87) ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบทางการบริหาร ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุก ๆ ด้าน ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุ อุปกรณ์ (Materials) การบริหารจัดการ (Management) และแรงจูงใจ (Motivations) ที่เป็นส่วนร่วมเริ่มต้น และเป็นตัวสำคัญในการปฏิบัติงานขององค์กร
2. กระบวนการ (Process) คือ การนำเอาปัจจัยทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องจากในกระบวนการจะมีระบบย่อย ๆ รวมกันอยู่หลายระบบ ครบวงจร ตั้งแต่การบริหารการจัดการ การนิเทศ การวัดผลและประเมินผล การติดตามตรวจสอบ เพื่อให้ปัจจัยทั้งหลายเข้าสู่กระบวนการทุกกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผลลัพธ์ (Product or Output) เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. ผลกระทบ (Outcome or Impact) เป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากผลลัพธ์ที่ได้ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่คาดไว้ หรือไม่เคยคาดคิดมาก่อน

สมชาย หิรัญกิตติ และคณะ (2541: 37) กล่าวว่า “องค์ประกอบของระบบมีทั้งที่สัมผัสได้คือ เป็นสิ่งที่ป็นวัตถุ สิ่งของ หรือสิ่งที่มีชีวิตที่สามารถจับต้องได้ เช่น รถยนต์ หรือบุคคล และสิ่งที่ไม่สามารถจับต้อง หรือสัมผัสได้ เช่น ข้อมูลดิบ ข่าวสาร หรือเหตุการณ์”

วีระ สุภากิจ (2539: 28) กล่าวว่า ส่วนระบบหนึ่ง ๆ ก็คือ หน่วย (Units) หรือระบบย่อย ๆ ที่กระทำการร่วมกันกับหน่วยอื่น ๆ เพื่อดัดแปลงสิ่งเข้า ผลิตสิ่งออก เช่น องค์ประกอบของระบบควบคุมการจราจรบริเวณสี่แยก ประกอบด้วย ตำรวจจราจร สัญญาณไฟเครื่องหมาย และเส้นในถนน

โดยสรุป แล้วองค์ประกอบของระบบ หรือส่วนสำคัญของระบบมี 3 ส่วนหลัก คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือ ผลผลิต (Product) ซึ่งจะต้องมีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันได้ จึงจะสามารถ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 ประเภทของระบบ

นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของระบบไว้คล้าย ๆ กัน ดังนี้
 ชุมพล ศฤงคารศิริ (2543: 73-75) ได้แบ่งประเภทของระบบเป็น 2 ประเภท คือระบบปิดกับระบบเปิด ดังนี้

ระบบปิด (Closed Systems) คือ ระบบที่มีทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในตัวเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ ข่าวสาร หรือพนักงานกับสิ่งแวดล้อม เช่น ปฏิบัติทางเคมีที่อยู่ในภาชนะที่ปิดไว้อย่างมิดชิด ซึ่งในที่สุดระบบจะค่อย ๆ สลายไปเมื่อสิ้นสุดปฏิกิริยา

ระบบเปิด (Open Systems) เป็นระบบที่มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร วัตถุดิบ หรือพลังงานกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปัจจัยที่ไม่ได้กำหนดไว้ก่อน เช่น ระบบการจัดการองค์การระบบ มีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เพื่อการอยู่รอดเช่นเดียวกับโรงเรียนที่ต้องปรับเปลี่ยนระบบการทำงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาทั้ง 5 ด้าน ซึ่งเรียกว่า ปัญญาปฏิรูป

ประสงค์ ปราณิตพลกรัง (2543: 68) กล่าวถึงระบบปิดและระบบเปิด ดังนี้

ระบบปิด หมายถึง ระบบที่มุ่งภายในตนเอง และไม่มีปฏิกิริยา หรือทำงานแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ข้ามเส้นแบ่งเขตของระบบกับสภาพแวดล้อมไม่มีปฏิกิริยาสัมพันธ์ระหว่างกันของส่วนประกอบในระบบนั้น

ระบบเปิด หมายถึง ระบบที่มีปฏิกิริยา และทำการแลกเปลี่ยนซึ่งกันกับสภาพแวดล้อมของมัน

โดยสรุป ระบบในชีวิตประจำวัน เช่น ระบบทางธุรกิจ ระบบการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นระบบเปิด ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นระบบมีความเกี่ยวข้องกันหลายด้านหลายระดับ

สรุปหลักการแนวคิดทฤษฎีระบบ

1. ทฤษฎีระบบมีความเชื่อว่า ระบบจะต้องเป็นระบบเปิด (Open System) กล่าวคือ จะต้องมีการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยได้รับอิทธิพล หรือผลกระทบตลอดเวลาจากสภาพแวดล้อม

2. มีรูปแบบของการจัดลำดับ (The Hierarchical Model) ในลักษณะของระบบใหม่ และระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน

3. มีรูปแบบของปัจจัยป้อนเข้า และผลผลิต (Input Output Model) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลของปฏิสัมพันธ์ที่มีกับสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มต้นจากปัจจัยกระบวนการ และผลผลิตตามลำดับเป็นองค์ประกอบของระบบ

4. แต่ละองค์ประกอบของระบบจะต้องมีส่วนสัมพันธ์กัน หรือมีผลกระทบต่อกันและกัน (The Entities Model) หมายความว่า ถ้าองค์ประกอบของระบบตัวใดตัวหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป ก็จะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนขององค์ประกอบตัวอื่นด้วย

5. ทฤษฎีระบบเชื่อในหลักการของความมีเหตุ-ผลของสิ่งต่าง ๆ (Cause and Effect) ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทฤษฎีระบบไม่เชื่อว่าผลของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่ทฤษฎีระบบเชื่อว่าปัญหาทางการบริหารที่เกิดขึ้นมักจะมาจากสาเหตุที่มากกว่าหนึ่งสาเหตุ

6. ทฤษฎีระบบจะมองทุก ๆ อย่างในภาพรวมขององค์ประกอบมากกว่าที่จะมองเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง

7. ทฤษฎีระบบคำนึงผลของการปฏิบัติที่เป็น “Output” หรือ “Produce” มากกว่า “Process” ซึ่งผลสุดท้ายของงานที่ได้รับอาจมีมากมายหลายอย่าง ซึ่งก็คือ ผลกระทบ (Outcome or Impact) ที่เกิดตามมาในภายหลังนั่นเอง

8. ทฤษฎีระบบจะมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยน และป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) เพื่อบอกให้รู้ว่า ระบบมีการเบี่ยงเบนอย่างไร ควรจะแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบ ซึ่งก็คือ การวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) นั่นเอง

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีระบบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่า คณะกรรมการชุมชนคือกลุ่มหรือองค์กรที่มีการทำงานร่วมกัน ดังนั้นการทำงานร่วมกันจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการทำงานที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ โดยการวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ แรงจูงใจ และทรัพยากรการบริหารจัดการ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และผลผลิต (Output) ได้แก่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการสิ่งแวดล้อม สำหรับ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการสิ่งแวดล้อมจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

7. แนวคิดเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมและการจัดการสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนั้นมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งนี้อาจเกิดจากหลายสาเหตุดัง เช่น การเพิ่มขึ้นของประชากรพร้อม ๆ กัน การนำทรัพยากรมาใช้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดของเสียและมลพิษมากขึ้น ซึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์ในที่สุด จึงต้องมีการจัดการและป้องกันอย่างเร่งด่วน โดยผู้วิจัยได้เสนอประเด็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 7 ประเด็น ดังนี้ (1) ความหมายของสิ่งแวดล้อม (2) ประเภทของสิ่งแวดล้อม (3) ปัญหาสิ่งแวดล้อม (4) สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม (5) ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม (6) หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม (7) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

7.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (2535 : 1) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น

ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง ธรรมชาติรอบตัวเรา นั่นเอง แต่เมื่อนำแนวคิดคนเป็นจุดศูนย์กลางมาใช้สิ่งที่อยู่รอบตัวเรามีได้มีแต่ธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เท่านั้น หากแต่ยังรวมเอาสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นเข้าไปในความหมายของสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น คำว่า สิ่งแวดล้อมจึงหมายถึง 1) ธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต และ 2) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคารบ้านเรือน ศิลปกรรม โบราณสถาน หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม เป็นต้น

เกษม จันทรแก้ว (2545 : 2-3) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพ ชีวภาพ และสังคม ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ยังได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมอีกว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น สิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่ง que เห็นได้ด้วยตาและที่ไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา สิ่งที่เป็นทั้งที่ให้คุณและให้โทษ และได้จำแนกสิ่งแวดล้อมออกเป็น 4 มิติ ดังนี้

1. มิติทรัพยากร (resources dimention) หมายถึง ทรัพยากรทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น มีบทบาทต่อมนุษย์ในการเอื้อให้ปัจจัยด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ให้ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน อันได้แก่ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ (human use values) และคุณค่าคุณภาพชีวิต (life quality values)

2. มิติเทคโนโลยี (technology dimension) โดยมีบทบาทและความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรอย่างมาก โดยมนุษย์นำเทคโนโลยีหลายรูปแบบทั้งด้านการนำทรัพยากรมาเพิ่มมูลค่า สร้างผลผลิต และด้านการป้องกัน บำบัด มลพิษ ซึ่งทั้งนี้ก็เพื่อสนองความต้องการของตนเอง

3. มิติของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อม (waste and pollution dimension) คือ เมื่อมีการใช้ทรัพยากรด้วยเทคโนโลยีใดก็ตาม ย่อมมีของเสียและมลภาวะเกิดขึ้นเสมอ มิติทางของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นมิติที่แสดงให้เห็นผลของการใช้ทรัพยากร

4. มิติมนุษย์ (human dimension) หรือเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกับมนุษย์ได้สร้างพฤติกรรมของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม ทั้งระบบสิ่งแวดล้อมย่อย หรือทั้งระบบสิ่งแวดล้อม ซึ่งมิติมนุษย์ประกอบด้วย ประชากร การศึกษา อนามัยและสาธารณสุข เศรษฐกิจ โบราณสถาน ความปลอดภัย การเมืองและการปกครอง การนันทนาการ

จากความหมายของสิ่งแวดล้อม ข้างต้น สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งทีมนุุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต

7.2 ประเภทของสิ่งแวดล้อม

สวัสดิ์ โนนสูง (2543 : 5-6) ได้จำแนกสิ่งแวดล้อมตามการเกิดได้ 2 ประเภท คือ

1. สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (nature environment) มี 2 พวก คือ

1.1 สิ่งมีชีวิต (biotic environment) ได้แก่ มนุษย์ พืช และสัตว์

1.2 สิ่งไม่มีชีวิต (abiotic environment) ได้แก่ อากาศ แสงแดด น้ำ ดิน แร่

ภูมิประเทศ ตลอดจนปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และฝนแล้ง เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (man made environment) เกิดจากการดัดแปลงธรรมชาติให้เหมาะสมกับความต้องการหรือให้ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น จำแนกได้ 2 พวก คือ

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical environment) คือ สิ่งที่เป็นรูปธรรมมองเห็น จับต้องได้ ส่วนใหญ่เป็นสิ่งก่อสร้าง เช่น บ้านเรือน โรงงาน ถนน รถยนต์ คอกสัตว์ สวนผลไม้ โบราณวัตถุ และโบราณสถาน ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคม (social environment) คือ สิ่งที่เป็นนามธรรมหรือไม่มีตัวตน และจับต้องไม่ได้ อาจสร้างขึ้นโดยตั้งใจ ไม่ได้ตั้งใจ หรือเพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน เช่น ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม กฎหมาย การทะเลาะวิวาท และการศึกษา เป็นต้น

นิวัติ เรื่องพานิช (2542 : 5) ได้แบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ด้วยกัน
คือ

1. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (natural environment) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิด
ได้แก่

1.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต ได้แก่ พืช สัตว์ และมนุษย์

1.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต หรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ

ดิน ภูมิประเทศ และ ไฟ เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (man made environment) ส่วนใหญ่เป็นแบบแผน
วิธีการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี
ศิลปวัฒนธรรม สิ่งก่อสร้างหรือสถาปัตยกรรม ศาสนา ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา
และวิทยาการต่างๆ เป็นต้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของสิ่งแวดล้อมข้างต้น สรุปได้ว่า ประเภทของ
สิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ดิน ไม้ ดิน
น้ำ พืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สถาปัตยกรรมต่าง ๆ อาคาร บ้านเรือน เป็นต้น

7.3 ปัญหาสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทรี่แก้ว (2541: 537-538) กล่าวว่า สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันนั้น
ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับทวีป และระดับโลก มีความ
คล้ายคลึงกันมาก นอกจากความรุนแรงของแต่ละปัญหาเท่านั้นที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งปัญหา
เหล่านั้นสามารถแบ่งได้ 10 ประเภท ดังนี้

1. การเพิ่มของประชากร
2. การลดลงของพื้นที่ป่าไม้
3. การสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า
4. การขาดแคลนน้ำ
5. การเสื่อมโทรมและพังทลายของดิน
6. ผลที่เกิดจากเกษตรกรรม เช่น สารพิษตกค้างในผลผลิต ในดิน และแหล่งน้ำ
7. เมืองและชุมชนที่ไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน จนก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม สลัม
ขยะ การจราจร น้ำเสีย อากาศเสีย
8. สาธารณสุข/อนามัย เช่น การแพร่กระจายของเชื้อโรคในอากาศทำให้เป็นภัย
ต่อชีวิต
9. การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม

10. ภาวะโลกร้อน (greenhouse effect) ที่มีผลต่อดินฟ้าอากาศ และการผลิตอาหาร
ในอนาคต

7.4 สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทรแก้ว (2541 : 539) กล่าวว่า สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดจาก
หลายสาเหตุด้วยกัน ดังนี้

1. การใช้ทรัพยากรมากเกินไปจนความสามารถต่อการปรับตัวของระบบสิ่งแวดล้อม
เช่น การทำป่าไม้ การทำประมง ทำเหมืองแร่ ฯลฯ
2. การนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อการนำทรัพยากรมาใช้สนองความต้องการของ
มนุษย์ โดยไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือเหมาะสม
3. ช่วงเวลาการใช้ทรัพยากรไม่เหมาะสม แทนที่จะนำทรัพยากรมาใช้ในช่วงฤดู
แล้งกลับนำมาใช้ในช่วงฤดูฝน
4. มีผู้ใช้ทรัพยากรมากเกินไป ทั้งนี้เพราะประชากรมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและ
ปริมาณมาก
5. ผู้ใช้ทรัพยากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ ทำให้ขาดความ
ระมัดระวังในการใช้ นอกจากจะนำมาใช้มากและไม่เหมาะสมแล้ว ยังอาจมีส่วนสร้างของเสีย และ
มลภาวะเกิดขึ้นได้
6. เกิดมลสารใหม่หรือเพิ่มขึ้นจากเดิมจากการใช้ทรัพยากร เช่น การใช้สารปราบ
ศัตรูพืชเกษตร ก่อให้เกิดการตกค้างในพืช ดิน และแหล่งน้ำ หรืออาจก่อให้เกิดการกระตุ้นในสาร
ธรรมชาติเพิ่มขึ้น
7. การผสมผสานระบบการบริหารไม่เป็นไปตามทฤษฎี หรือไม่มีการประสานงาน
แต่ละระบบสิ่งแวดล้อม จึงทำให้เกิดปัญหาแบบลูกโซ่ และเพิ่มความรุนแรง แทนที่จะแก้ไขได้แต่
ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะไม่มีการวางแผนผสมผสานระบบบริหารงานมาก่อน

7.5 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

มีบทบัญญัติเฉพาะสำหรับสิ่งแวดล้อมมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา 32 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้ (1) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ
และแหล่งน้ำ สาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในพื้นแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณ
พื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่ (2) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ

(3) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล (4) มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป (5) มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป (6) มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่น ๆ

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งจะต้องอาศัยหลักวิชาการกฎเกณฑ์และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็น พื้นฐานและจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา 33 ในกรณีที่เห็นสมควรให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่สูงกว่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่กำหนดตามมาตรา 32 เป็นพิเศษ สำหรับในเขตอนุรักษ์หรือเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43 หรือเขตพื้นที่ตามมาตรา 45 หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 59

มาตรา 34 ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้แล้วให้เหมาะสม ตามความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

หมวดที่ 4 การควบคุมมลพิษ

ส่วนที่ 4 มลพิษทางอากาศและเสียง

มาตรา 64 ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษ จากแหล่งกำเนิดตาม มาตรา 55

มาตรา 65 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่ามีการใช้ยานพาหนะโดยฝ่าฝืนตาม มาตรา 64 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้น โดยเด็ดขาดหรือจนกว่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตาม มาตรา 55

มาตรา 66 ในการออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะตาม มาตรา 65 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทำเครื่องหมายให้เห็นปรากฏเด่นชัดเป็นตัวอักษรที่มีข้อความว่า "ห้ามใช้เด็ดขาด" หรือ "ห้ามใช้ชั่วคราว" หรือเครื่องหมายอื่นใดซึ่งเป็นที่รู้และเข้าใจของประชาชน โดยทั่วไปว่ามีความหมายอย่างเดียวกันไว้ ณ ส่วนใดส่วนหนึ่งของยานพาหนะนั้นด้วย การทำและการยกเลิกเครื่องหมายห้ามใช้ตามวรรคหนึ่ง หรือการใช้ยานพาหนะในขณะที่มีเครื่องหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 67 ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา 65 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ยานพาหนะหยุดเพื่อตรวจสอบหรือเข้าไปในยานพาหนะหรือกระทำการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อตรวจสอบเครื่องยนต์และอุปกรณ์ของยานพาหนะนั้นได้

มาตรา 68 ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุม การปล่อยอากาศเสีย รั้วสี หรือมลพิษอื่นใด ที่อยู่ในสภาพเป็นควัน ไอ ก๊าซ เขม่า ฝุ่น ละออง เถ้าถ่าน หรือมลพิษอากาศในรูปแบบไดออกไซด์บรรยากาศไม่เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตาม มาตรา 55 หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตาม มาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตาม มาตรา 58

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่ต้องติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใดสำหรับ การควบคุม กำจัด ลด หรือขจัดมลพิษซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพอากาศตามที่เจ้าพนักงานควบคุม มลพิษกำหนด เว้นแต่จะได้มีระบบ อุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษได้ ทำการตรวจสอบ และทดลองแล้วว่ายังใช้การได้อยู่แล้ว เพื่อการนี้ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะ กำหนดให้มีผู้ควบคุมการดำเนินงานระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์ หรือเครื่องมือดังกล่าวด้วยก็ได้ ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่ปล่อยหรือก่อให้เกิด เสี่ยงหรือความสั่นสะเทือนเกินกว่าระดับมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตาม มาตรา 55 หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐาน นั้นยังมีผลใช้บังคับตาม มาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับ เขตควบคุมมลพิษตาม มาตรา 58 ด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ 5 มลพิษทางน้ำ

มาตรา 69 ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องควบคุมการ ปล่อยน้ำเสียหรือของเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิด มลพิษไม่เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งที่กำหนดตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรฐานที่ส่วน ราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 58

มาตรา 70 เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตาม มาตรา 69 มีหน้าที่ต้องก่อสร้างติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียตามที่ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดเพื่อการนี้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ ครอบครองมีผู้ควบคุมการดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียที่กำหนดให้ทำการ ก่อสร้างติดตั้งหรือจัดให้มีขึ้นนั้นด้วยก็ได้ในกรณีแหล่งกำเนิดมลพิษใดมีระบบบำบัดน้ำเสียหรือ

ระบบกำจัดของเสียอยู่แล้วก่อนวันที่มีประกาศของรัฐมนตรีตาม มาตรา 69 ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเพื่อตรวจสอบหากเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเห็นว่าระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียที่มีอยู่แล้วยังไม่สามารถทำการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดไว้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด

มาตรา 71 ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือเขตท้องที่ใดที่ทางราชการได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมไว้แล้วให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตาม มาตรา 70 วรรคหนึ่งซึ่งยังมีได้ทำการก่อสร้างติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดหรือไม่ประสงค์ที่จะทำการก่อสร้างหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดมีหน้าที่ต้องจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียที่เกิดจากการดำเนินกิจการของตนไปทำการบำบัดหรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่มีอยู่ภายในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้นและมีหน้าที่ต้องเสียค่าบริการตามอัตราที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้หรือโดยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 72 ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือเขตท้องที่ใดที่ทางราชการได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมไว้แล้วให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทเว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตาม มาตรา 70 มีหน้าที่ต้องจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษของตนไปทำการบำบัดหรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่มีอยู่ภายในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้นและมีหน้าที่ต้องเสียค่าบริการตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้หรือโดยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นมีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียของตนเองอยู่แล้วและสามารถทำการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียได้ตามมาตรฐานที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 73 ห้ามมิให้ผู้ใดรับจ้างเป็นผู้ควบคุมหรือรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียเว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นการขอและการออกใบอนุญาตคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตการควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้รับอนุญาตการต่ออายุใบอนุญาตการออกใบแทนใบอนุญาตการสั่งพักและการเพิกถอนการอนุญาตและการเสียค่าธรรมเนียมการขอและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ถือว่าผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้รับจ้างให้บริการ เป็นผู้รับใบอนุญาตให้ควบคุม

ด้วยในการรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียของผู้รับจ้างให้บริการตามวรรคหนึ่งจะเรียกเก็บค่าบริการเกินกว่าอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงมิได้

มาตรา 74 ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือในเขตท้องที่ใดที่ทางราชการยังมิได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมแต่มีผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียอยู่ในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้นให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา 71 และมาตรา 72 จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียจากแหล่งกำเนิดของตนไปให้ผู้รับจ้างให้บริการทำการบำบัดหรือกำจัดตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

มาตรา 75 ในเขตควบคุมมลพิษใดหรือในเขตท้องที่ใดที่ทางราชการยังมิได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมและไม่มีผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียอยู่ในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้นเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจกำหนดวิธีการชั่วคราวสำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียซึ่งเกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ ได้ตามที่จำเป็นจนกว่าจะได้มีการก่อสร้างติดตั้งและเปิดดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้นวิธีการชั่วคราวสำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการเก็บรวบรวมขนส่งหรือการจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียด้วยวิธีการใดๆ ที่เหมาะสมไปทำการบำบัดหรือกำจัด โดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการที่อยู่ในเขตอื่นหรืออนุญาตให้ผู้ใดได้รับอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียซึ่งรับจ้างให้บริการอยู่ในเขตอื่นเข้ามาเปิดดำเนินการรับจ้างให้บริการในเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้นเป็นการชั่วคราวหรืออนุญาตให้ผู้ใดได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการนั้นทำการเก็บรวบรวมน้ำเสียหรือของเสียเพื่อนำขนเคลื่อนย้ายไปทำการบำบัดหรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียของผู้รับจ้างซึ่งอยู่ในเขตท้องที่อื่นนอกเขตควบคุมมลพิษหรือเขตท้องที่นั้น

มาตรา 76 น้ำเสียที่ได้รับการบำบัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมของทางราชการหรือระบบบำบัดน้ำเสียของผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตาม มาตรา 55 หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่นและมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตาม มาตรา 56 หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตาม มาตรา 58

มาตรา 77 ให้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมโดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นและเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้มีหน้าที่ดำเนินงานและควบคุมการทำงาน of ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมที่ส่วนราชการนั้นหรือราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้มีขึ้นในกรณีเช่นว่านี้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นจะจ้างผู้ที่ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียตามพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้ดำเนินงานและควบคุมการทำงาน of ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมก็ได้หลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการจัดตั้งเก็บรวบรวมและขนส่งน้ำเสียหรือของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษมาสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียของทางราชการรวมทั้งข้อกำหนดข้อห้ามข้อจำกัดและเงื่อนไขต่างๆสำหรับการปล่อยทิ้งและการระบายน้ำเสียหรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอื่นตาม มาตรา 72 ลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม ของทางราชการให้กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ 6 มลพิษอื่นและของเสียอันตราย

มาตรา 78 การเก็บรวบรวมการขนส่งและการจัดการด้วยประการใดๆ เพื่อบำบัดและขจัดขยะมูลฝอยและของเสียอื่นที่อยู่ในสภาพเป็นของแข็งการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือมีที่มาจากการทำเหมืองแร่ทั้งบนบกและในทะเลการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือมีที่มาจากการสำรวจและขุดเจาะน้ำมันก๊าซธรรมชาติและสารไฮโดรคาร์บอนทุกชนิดทั้งบนบกและในทะเลหรือการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือมีที่มาจากการปล่อยทิ้งน้ำมันและการทิ้งของเสียและวัตถุอื่นๆจากเรือเดินทะเลเรือบรรทุกน้ำมันและเรือประเภทอื่นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 79 ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้โดยเฉพาะให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิตการใช้สารเคมีหรือวัตถุอันตรายในกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมเกษตรกรรมการสาธารณสุขและกิจการอย่างอื่นให้อยู่ความควบคุมในการนี้ให้กำหนดหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการเพื่อควบคุมการเก็บรวบรวมการรักษาความปลอดภัยการขนส่งเคลื่อนย้ายการนำเข้ามาในราชอาณาจักรการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรและการจัดการบำบัดและกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าวด้วยวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้องด้วย

7.6 ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทร์แก้ว (2544 : 293-294) ได้ประมวลผลจากการศึกษาความหมาย และ คำนิยามของคำว่าจัดการสิ่งแวดล้อมของ Jolly (1978); Dasmann (1976, 1980); Winslow and Gubby (1976); Chunkao (1981); Gopal (1977); Watt (1973) และ Moran และคณะ (1980) โดยสรุปความหมายจากทฤษฎีของนักวิชาการต่างๆ ได้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมจะเป็นอันหนึ่งอันใดได้จากข้อความต่อไปนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นเหมือนกับการอนุรักษ์ แต่ต่างกันที่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นเป็นเหมือนทฤษฎีและหลักการไม่ได้มีแผนงานปฏิบัติ ส่วนคำว่าจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นคำที่มีความหมายในเชิงปฏิบัติได้

2. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการ ซึ่งหมายถึงว่าต้องมีกลไกสิ่งแวดล้อมควบคุมและมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีแบบแผน มิใช่จะทำอะไรก็ได้ กล่าวคือต้องมีจุดเริ่มต้นและลงท้ายที่มีกลไกควบคุม ด้วยเหตุดังนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมจึงสามารถยอมรับได้ในทางปฏิบัติ และเป็นตามหลักทางวิทยาศาสตร์ทุกประการ

3. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกำหนดแผนงานนี้ต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการ หรือแผนปฏิบัติ (action plan) ที่มีขั้นตอนและกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปได้

4. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในระบบสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักและวิธีการอนุรักษ์วิทยา ซึ่งผู้ใช้ต้องตระหนักดีว่าต้องมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับมวลมนุษย์ต่อไป ทั้งปริมาณที่เพียงพอ คุณภาพเป็นไปตามความต้องการและเวลาที่ต้องการต้องมีให้ได้ นอกจากนี้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องไม่ให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรง และทางอ้อม แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ยอมให้เกิดให้น้อยที่สุด หรือเกิดได้ตามความสามารถของธรรมชาติที่จะช่วยตัวเองได้เท่านั้น ถ้าเกินกว่านี้แล้วก็จะเกิดมลพิษสิ่งแวดล้อมได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดการสิ่งแวดล้อม คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขั้นแผนการปฏิบัติ หรือหาวิธีการอนุรักษ์มาประยุกต์ใช้ กล่าวคือ มีแผนการใช้ และดำเนินการต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างที่กำหนดไว้อย่างมีขั้นตอนและมีกลไกควบคุม

5. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางหนึ่งของนิเวศพัฒนาปฏิบัติ หรือพัฒนาแบบยั่งยืน กล่าวคือ การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหลักที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรได้ แต่ต้องไม่ให้คุณค่าทางนิเวศวิทยาสูญเสียไป หมายถึงว่า การนำทรัพยากรมาใช้นั้น ต้องอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติฟอกตัวเองฟื้นฟูตัวเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าเกินความสามารถของธรรมชาติแล้วปัญหาของเสียมีมากเกินไปจนกลายเป็นมลพิษสิ่งแวดล้อมก็จะมากตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6. การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นหลักการและแผนปฏิบัติให้ผู้บริหารใช้ดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มโครงการและดำเนินโครงการ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการสิ่งแวดล้อมมีกลไกที่กำกับ กระบวนการ และแผนงานการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม นับบริหารสามารถจะทราบแนวคิดและแนว ดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนดังกล่าวก่อน จึงนำไปตัดสินใจ

จากความหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการ สิ่งแวดล้อม หมายถึง การวางแผน การจัดสรร การใช้ทรัพยากรและการกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น และเกิด ประโยชน์ต่อชุมชน

7.7 หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม

เกษม จันทรแก้ว (2545 : 95-97) ได้อธิบายถึงหลักการในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

หลักการที่หนึ่ง การกำหนดชนิด ประเภท และขอบเขตของสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ ประโยชน์ หลักการข้อนี้อาศัยพื้นฐานสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจุดเด่นเพื่อสร้างรูปแบบ การจัดการเป็นตัวนำแนวคิดในการกำหนดชนิด ประเภท กลุ่ม ระบบย่อย ระบบสิ่งแวดล้อมและ การกำหนดขอบเขต อาจโดยการทำกรวางแผนการใช้ที่ดิน หรือกำหนดขอบเขตขึ้นมา ทั้งนี้เป็น เพราะสิ่งเหล่านี้อยู่บนโลก เนื่องจาก พื้นดินผิวโลกไม่สามารถขยายหรือหดไปได้เท่าที่มีอยู่ในการ ใช้ที่ดิน และ/หรือ กลุ่มทรัพยากรที่ไม่ถูกสมรรถนะและไม่เหมาะสมแล้ว จะส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การวางแผนการใช้ที่ดิน ต้องดำเนินการแบ่งทั้งสมรรถนะ ที่ดิน คือ ลักษณะภูมิประเทศ และความเหมาะสมตามสมบัติของดิน และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ควบคู่กับการสร้างกฎและมาตรการใช้ที่ดินระบุไว้ด้วย

หลักการที่สอง การกำหนดกิจกรรมเพื่อคงสภาพและ/หรือสร้างศักยภาพความ ยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หลังจากการวางแผนแบ่งเขตพื้นที่แล้ว การ กำหนดการใช้ทรัพยากรในแต่ละประเภทที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด ต้องเป็นไปตามหลักวิชาการใน แต่ละสาขา ที่สำคัญต้องเป็นไปตามหลักการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน กำหนดขนาดและทิศทางการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม

หลักการที่สาม การควบคุมในการกำจัด บำบัดของเสียและมลพิษจากกิจกรรมการ ใช้ทรัพยากร เนื่องจากการนำทรัพยากรมาใช้ไม่ว่าลักษณะใดย่อมมีของเสีย และมลพิษเกิดขึ้นเสมอ ดังนั้น การใช้ทรัพยากรในเขตพื้นที่ใดก็ตาม จึงจำเป็นต้องมีการควบคุม บำบัด และกำจัดของเสีย และมลพิษให้หมดไป หรือลดน้อยลงจนสิ่งแวดล้อมสามารถรองรับได้ และไม่เป็นพิษภัยต่อ สิ่งมีชีวิตต่างๆ โดยนำเทคโนโลยีเข้าไปควบคุม

7.8 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม

วิธีการโดยทั่วไปที่นำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม จูโร ทัพวงษ์ (2536 : 31-32) ได้เสนอเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ และสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ได้แก่

1. กฎหมาย การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีการกำหนดนโยบายและวางแผนตามหลักวิชาการว่าด้วยการจัดการและการบริหารสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อให้สามารถดำเนินการไปได้ตามนโยบาย และตามแผนที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าหากไม่มีกฎหมายเป็นพื้นฐานในการควบคุม ซึ่งในประเทศไทยมีกฎหมายต่างๆ ป้องกันการทำลายสิ่งแวดล้อมหลายฉบับ อีกทั้งยังมีกฎระเบียบของกระทรวง ทบวง กรม ที่รับผิดชอบตามกฎหมายอีกหลายแห่ง แต่ถึงอย่างไรกฎหมายก็เป็นเพียงตัวอักษร จะมีผลตามเจตนารมณ์หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเป็นหลัก ส่วนกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศนั้นสามารถกล่าวได้ว่า ประเทศไทยยังขาดผู้เชี่ยวชาญกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นปัญหาระดับระหว่างประเทศมากขึ้นทุกขณะมีการประกาศใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการฉบับแรกของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2518 ซึ่งได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้น แต่ต่อมาได้มีการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2521 และในปัจจุบันได้ใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3 พ.ศ.2535 ที่ได้ปรับปรุงให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น

2. การวางแผนสิ่งแวดล้อม การวางแผนสิ่งแวดล้อมในทางปฏิบัติ หมายถึง การให้มีการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมในการวางแผนเสียแต่ในระยะแรก ทั้งในระดับประเทศและระดับโครงการ โดยให้คำนึงถึงผลดีและผลเสียทางด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนา และนำมาพิจารณาร่วมกันทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยในด้านตัดสินใจของรัฐบาลที่จะได้เห็นผลประโยชน์ส่วนร่วมของแผนและโครงการต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีขอบเขตที่กว้างขวางมากและจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของมนุษย์ในที่สุด โดยการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่ได้ จำเป็นต้องมีการวางแผนควบคุมป้องกันไว้แต่เริ่มแรก การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับและได้นำมาปฏิบัติกันอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้รวมถึงประเทศไทยด้วย โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อที่จะให้มีการศึกษาเกี่ยวกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่างๆ ที่มีต่อมนุษย์ ที่อาจถูกกระทบกระเทือนเนื่องจากโครงการหรือกิจการนั้นๆ พร้อมทั้งอธิบายถึงผลกระทบ ทั้งในทางบวก ในแง่การส่งเสริมทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ ที่มีต่อมนุษย์ และผลในทางลบในแง่ของการทำลายสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ เพื่อหาทางในการลดผลเสียหาให้เหลือน้อยที่สุด และก่อให้เกิดผลดีที่สุดด้วย

4. การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกเหนือไปจากด้านบริหาร ทรัพยากรตามโครงการต่างๆ ของรัฐแล้ว คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติยังมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่มีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ซึ่งจะช่วยให้รัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายที่ถูกต้อง เพื่อการพัฒนาและป้องกันการเสื่อมโทรมของ สภาพแวดล้อมควบคู่กันไป งานกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมนี้ จะดำเนินการโดยการกำหนด มาตรฐานขั้นต่ำที่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตัวอย่างเช่น การกำหนด มาตรฐานคุณภาพน้ำ สำหรับแหล่งน้ำต่างๆ ทั่วประเทศ สำหรับเป็นพื้นฐานในการวางแผนการ พัฒนา ซึ่งจะรวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยการกำหนดมาตรฐานเหล่านี้ จะต้องคำนึงถึงแหล่ง ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมและระดับความต้องการที่จะบำบัดน้ำเสีย มาตรฐานคุณภาพน้ำของแต่ละ แหล่งน้ำที่สำคัญจะถูกกำหนดขึ้น เพื่อให้การใช้แหล่งน้ำเหล่านี้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุด โดยไม่ทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม เป็นต้น การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมควรจะต้อง คำนึงถึงความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และคุณภาพของสุขภาพอนามัยของประชาชน ประกอบด้วย

5. การสนับสนุนด้านงบประมาณ ในแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมก็เช่นเดียวกับกับ แผนพัฒนาอื่นๆ ที่จำเป็นต้องมีการลงทุนทั้งทางด้านกำลังเงินและกำลังคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่เป็นของรัฐบาล ดังนั้น การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ จึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการจัดการ สิ่งแวดล้อมและดังที่กล่าวมาแล้วว่า การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแยกออก จากกันได้ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดให้มากยิ่งขึ้น โดยให้มีการประสานงานการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ โดยอาศัยระบบการบริหารองค์กรในการพัฒนาชนบท และให้มีการ จัดทำเครื่องมือในการประสานงานจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ เช่น ข้อมูล แผนที่ ฯลฯ ให้อยู่ใน มาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์การดำเนินการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. การศึกษาประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาและภัยที่อาจ เกิดขึ้นถ้าหากไม่ร่วมมือกันดูแล โดยถ้าหากได้มีการร่วมมือกันทำการป้องกันและแก้ไข จะเป็น วิธีการในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้ผลดีที่สุด เพราะการดำเนินการด้าน

สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันจะมาจากรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ การส่งเสริมให้เกิดความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อม และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม จึงเป็นพื้นฐานของการจัดการสิ่งแวดล้อม

7. บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรประชาชน จะมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จะสำเร็จได้จำเป็นต้องให้ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานี้ กล่าวคือประชาชนในท้องถิ่นสามารถกำหนดพื้นฐานอันมีส่วนร่วมช่วยให้องค์กรดำเนินการต่อไปได้ ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างจิตสำนึกและทัศนคติให้กับประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องกระทำ

จากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนครปากเกร็ดมีหลากหลายประการ อาทิ ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย ปัญหาเรื่องน้ำเสีย ปัญหาเรื่องน้ำท่วมขัง ปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง ปัญหาเรื่องมลพิษทางเสียง ปัญหาเรื่องพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ ปัญหาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน และ เหตุเดือดร้อนรำคาญจากปัญหามลพิษ เทศบาลนครปากเกร็ดจึงจัดให้มีคณะกรรมการชุมชนเพื่อทำการวางแผน การจัดสรร การใช้ทรัพยากรและการกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โชติ จารุเมธีชน (2545) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างพลังประชาชนเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาบ้านแขวงวัชชน ตำบลโลกสะอาด อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า การประเมินการใช้พลังประชาชนเพื่อการจัดการ สิ่งแวดล้อมชุมชนนั้นประชาชนมีความพอใจในระดับที่มากที่สุดในระดับร้อยละ 56.50 และผลการประเมินการเข้าร่วมโครงการปลูกป่ารอบวัด ซึ่งเป็นโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนนั้นประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 43

นวรรตน์ แป้นบุญสม (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี: เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน บทบาทหน้าที่ และปัญหา อุปสรรคในการทำงานของคณะกรรมการชุมชน เพื่อทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน โดยศึกษาในเชิงคุณภาพ ได้แก่การวิจัยข้อมูลเอกสารในส่วนของนโยบาย

โครงการพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเรื่องของความคิดเห็น

ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการต้องการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเจริญทัดเทียมกับชุมชนอื่น ซึ่งบุคคลที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการจะมีฐานะดี เป็นที่ยอมรับและเป็นผู้ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง แต่ในแง่ของการนำนโยบายไปปฏิบัติยังไม่มี ความเหมาะสมโดยยังขาดความชัดเจนของแผนการปฏิบัติงาน เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ให้ประชาชนได้รับทราบในการดำเนินงานของชุมชนยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การให้ความช่วยเหลือของเทศบาลยังขาดในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณซึ่งไม่เพียงพอ และขาดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้นโยบายการพัฒนาชุมชนยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาชุมชน ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงปัญหาด้านงบประมาณสำหรับการพัฒนาชุมชน ปัญหาความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่อยู่ในระดับน้อยมาก เพราะประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการเสียสละให้กับส่วนรวม

ประวรงค์ โภชนจันทร์ และนายชนกร วัชรปาด (2549) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุมชน ผลการศึกษาต่อพฤติกรรมกรมการมีส่วนร่วมส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พบว่า

1. ประชาชนมีเหตุผลการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนในจังหวัดนนทบุรี เกิดจากเห็นความสำคัญและต้องการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เป็นเครื่องชี้ถึงการมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปพฤติกรรมที่บ่งชี้การมีจิตสำนึกมีระดับปฏิบัติค่อนข้างสูง

2. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมต่อกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่าหากผู้นำชุมชนเข้มแข็งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีก็สามารถระดมความคิดเห็นแนวร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือการจะนำโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อมเข้าสู่ชุมชนขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน

3. การปฏิบัติตนด้านการรับรู้และเผยแพร่ข่าวสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมกรมการรับรู้ข่าวสารจะสูงกว่าพฤติกรรมกรมการเผยแพร่ข่าวสารแสดงถึงประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีความพร้อมและให้ความสนใจในการรับข่าวสารที่ผ่านสื่อต่าง ๆ

4. พฤติกรรมการมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุดคือ การปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมรักษาสิ่งแวดล้อม

5. การปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาเอง

6. การปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุดคือการรับทราบโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน

7. การปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมการร่วมมือรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุดก็คือ การรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัยและการไม่ปล่อยควันและฝุ่นละอองในชุมชน แสดงว่าประชาชนในจังหวัดนนทบุรีมีความคิดในการรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัยของตนเองรวมถึงไม่สร้างมลพิษให้กับชุมชน

พฤติพงษ์ พิศาลวัชรินทร์ (2550) ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาเครือข่ายลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ผลการศึกษาส่วนหนึ่ง พบว่า ปัจจัยที่เอื้อในการรวมกลุ่มคือ มีเป้าหมายร่วมในการที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกคือ เวลาในการทำกิจกรรมไม่ตรงกัน ผลการศึกษาและกระบวนการสร้างและการก่อตัวนโยบายสาธารณะ พบว่า มีการใช้กิจกรรมเป็นช่องทางเพื่อประสานความร่วมมือ โดยประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ฝ่ายอื่น ๆ เคลื่อนไหวทั้งในการเรียกร้องสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพื้นที่ ผลจากการวิเคราะห์หาแนวทางในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ต้องอาศัยหน่วยงานจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนร่วมกันในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา โดยใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชนจะเป็นหัวใจสำคัญ ในการผลักดันและสร้างพลังให้ทุก ๆ ฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยการใช้ปัญหาพื้นที่เป็นตัวตั้ง การปรับใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น

สมพงษ์ เจียมตัว (2551) ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองป่าตองจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมทุกปัจจัยที่ทำการศึกษา คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับค่อนข้างมา แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านนโยบายของเทศบาลเมืองป่าตองมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด

รองลงมาเป็นปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ของคณะกรรมการชุมชน ถัดมาเป็นปัจจัยด้านคุณสมบัติของคณะกรรมการชุมชน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของคณะกรรมการชุมชน ปัจจัยด้านแรงจูงใจของคณะกรรมการชุมชน และสุดท้ายปัจจัยด้านสภาพภูมิศาสตร์ของเทศบาลเมืองป่าตอง ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะของคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่นพบว่าเทศบาลเมืองป่าตองต้องกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุน บทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนอย่างจริงจังและต้องกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสามารถปฏิบัติได้จริง

ธนกฤต รอดเขียว (2553) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานและอิทธิพลของตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี มีระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในภาพรวมระดับมาก ($X = 3.99$, $SD = .114$) (2) ปัจจัยทั้ง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในระดับมาก ($X = 3.95$, $SD = .205$) (3) ปัจจัยทั้ง 7 ด้าน สัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในเชิงบวกทุกปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การและนโยบายการบริหาร สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี ได้ร้อยละ 42.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

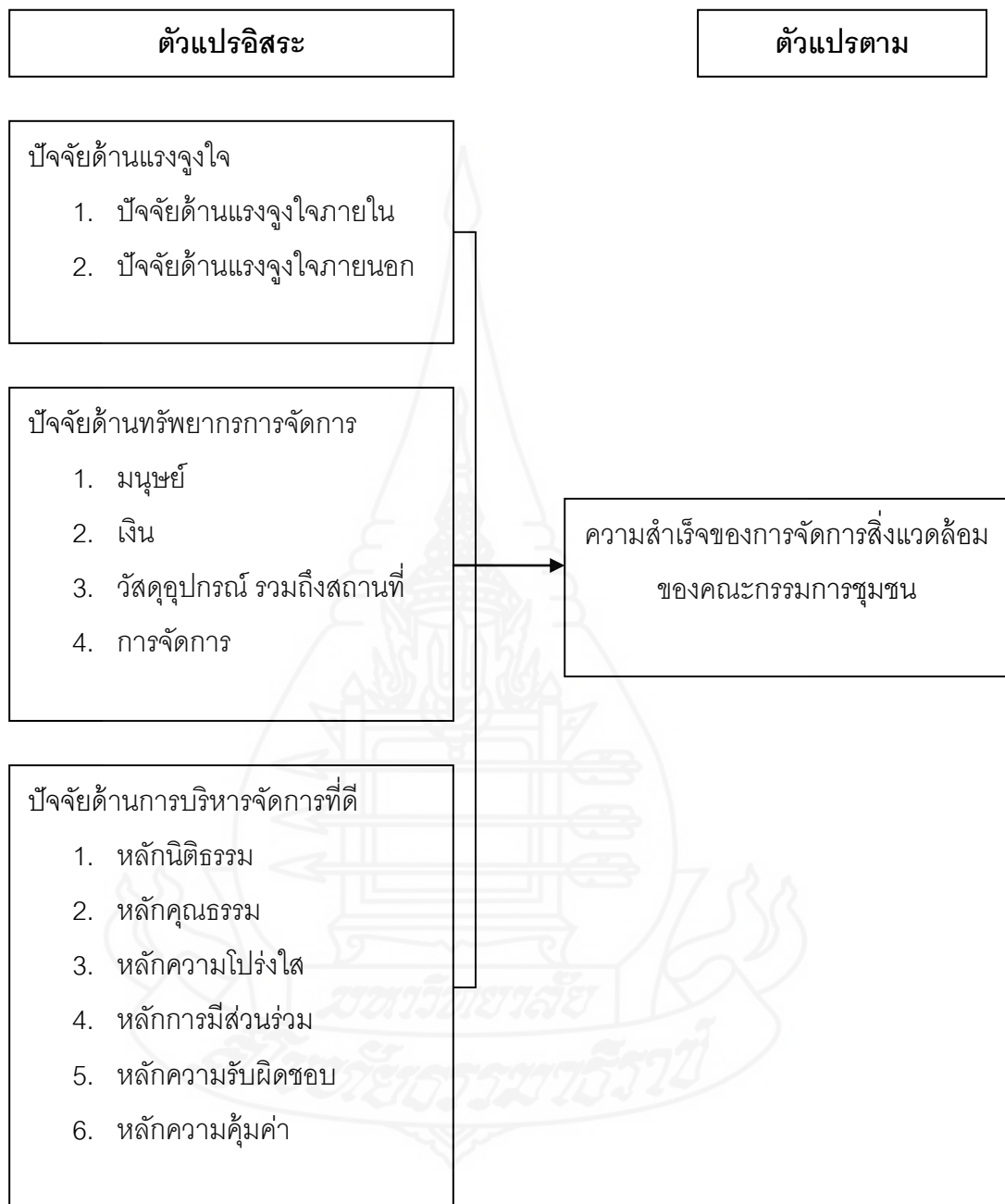
จินดา อินทร์สุวรรณ (2554) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า โครงการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของเทศบาลนครยะลา เกิดจากนโยบายของผู้บริหารที่มุ่งเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้คณะกรรมการชุมชนมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคนในชุมชนมาเป็นผู้รับจ้างรักษาความสะอาด และให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีบทบาทหน้าที่เป็นแกนนำในการทำกิจกรรมคัดแยกขยะ ปัจจัยที่เอื้อในการดำเนินงานเกิดจากการมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นของการริเริ่มโครงการ การทำงานของคณะกรรมการที่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนได้ รวมทั้งการมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นของคนในชุมชน คณะกรรมการชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทั้งเป็น

แบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนได้ช่วยกันรักษาความสะอาด แล้วยังทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าส่งผลให้ปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดลดลง สิ่งสำคัญที่ทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการชุมชน ประสบความสำเร็จคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกกิจกรรมของการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี

จากการสำรวจวรรณกรรมทั้งในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอนำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นตัวแบบ หรือกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

จากกรอบแนวคิดการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปถึงที่มาของกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

1. ตัวแปร “ปัจจัยด้านแรงจูงใจ” ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อคณะกรรมการชุมชนที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ Maslow (1987:143-149) ได้ศึกษาและค้นพบทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นมาใช้อธิบายให้เห็นว่าตัวของมนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองความต้องการเฉพาะอย่างของความต้องการ และความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการอันนั้น ดังนั้น Maslow จึงได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นขั้นต่าง ๆ 5 ขั้นเหมือนบันได ซึ่งความต้องการเหล่านี้ต้องเป็นไปตามลำดับขั้นก่อนหลังไม่อาจกระโดดข้ามขั้นได้ เช่นเดียวกับ Herzberg (1959) หากความต้องการด้านการจูงใจได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่มนุษย์จะรู้สึกพึงพอใจพร้อมปฏิบัติงานด้วยความรักในหน้าที่ อุทิศตนเองอย่างหนัก รวมทั้งเสียสละทุ่มเทแรงกายและแรงใจให้กับการทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย แต่หากไม่ได้รับการตอบสนองมนุษย์ก็จะรู้สึกเฉยๆ ไม่ยินดียินร้าย ไม่สนใจจะอุทิศตนเองแต่อย่างใด เช่นเดียวกับพยอม วงศ์สารศรี (2542 : 213) กล่าวว่า นักจิตวิทยาได้แบ่งการจูงใจออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (1) การจูงใจภายใน(Intrinsic Motivation) (2) การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) แรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้คณะกรรมการชุมชนเกิดพฤติกรรมการเข้ามาเป็นตัวแทนของชุมชน โดยมีการคาดหวังว่าจะได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นการตอบแทน โดยการวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาแรงจูงใจภายใน คือ สภาวะของบุคคลที่มี ความต้องการจะทำบางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง โดยไม่ต้องใช้สิ่งล่อใดๆ มากระตุ้น การจูงใจประเภทนี้มีคุณค่าต่อการปฏิบัติงานต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง และแรงจูงใจภายนอก คือ สภาวะของบุคคลที่ ได้รับการกระตุ้นจากภายนอกเพื่อนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของผู้กระตุ้นการจูงใจภายนอกได้แก่ เป้าหมายหรือการคาดหวังของบุคคล ความก้าวหน้า และเครื่องล่อต่างๆ เช่น การชมเชย การได้รับรายได้ที่เพิ่มขึ้น หรือการได้รับการยอมรับ เป็นต้น

2. ตัวแปร “ปัจจัยด้านทรัพยากรการจัดการ” เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ พยอม วงศ์สารศรี(2542: 38) กล่าวว่า การจัดการเป็นสมองขององค์กร ซึ่งการที่องค์กรจะประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการจัดการที่ดี อาทิเช่น มีการวางแผนและตัดสินใจโดยผ่านการกลั่นกรองจากฝ่ายจัดการที่ได้พิจารณาข้อมูลต่าง ๆ อย่างใช้ดุลพินิจ ใช้สติปัญญาพิจารณาผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อองค์กรนั้น อีกทั้งการจัดการเป็นเทคนิค วิธีการ ที่ทำให้สมาชิกทุกระดับในองค์กร เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจจริง ใส่ใจและเต็มใจช่วยเหลือให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะมีกระบวนการสร้างขวัญและกำลังใจ

ในการทำงาน นำทางให้องค์การไปสู่ความสำเร็จ การจัดการเป็นการกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่น รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ และการจัดการเป็นการแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานให้องค์การเกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับ รัฐนิเวศน์ อุทัยศรี (2540: 59) กล่าวไว้ว่า “คน” ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์และปัจจัยการผลิตที่สำคัญประการหนึ่ง คนเป็นหัวใจของการบริหารองค์การ การบริหารงานโดยมิได้ให้ความสำคัญแก่บุคลากรในการทำงานจะเป็นอุปสรรคในความสำเร็จขององค์การ เพราะงานที่ทำนั้นต้องอาศัยคนเป็นผู้ปฏิบัติผลงานจึงจะสำเร็จลงได้ นันทภพ เอื้ออารี (2539) ได้วิจัยความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชุมพร ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรในการบริหารนั้น คณะกรรมการบริหารเห็นว่า มีผลต่อความสามารถในการดำเนินงานค่อนข้างมาก กล่าวคือ งบประมาณในการดำเนินงานรายได้ที่ได้จากการจัดเก็บสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ มีส่วนช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ตัวแปร “ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดี” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ Denhardt and Denhardt (2000:42-43 อ้างในถวิลวดี บุรีกุล 2547: 235-236) พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 สรุปได้ว่า การบริหารจัดการที่ดีเป็น (1) การมุ่งให้บริการแก่ประชาชนไม่ใช่การกำกับข้าราชการจึงไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแต่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนด้วย (2) การสำรวจความต้องการของสาธารณชน เพื่อสร้างความสนใจร่วมและรับผิดชอบร่วมกัน (3) การให้คุณค่าแก่ประชาชนในฐานะของการเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ โดยข้าราชการจะยอมรับที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือสังคมมากกว่าการเป็นผู้จัดการธุรกิจที่คิดและทำเสมือนเงินหลวงเป็นเงินของตนเอง (4) การคิดอย่างมีกลยุทธ์ แต่ปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย นโยบายและโครงการต่าง ๆ จะสนองความต้องการของสาธารณชนได้อย่างมีประสิทธิภาพหากมีการทำงานร่วมกัน (5) การตระหนักว่าการมีสำนึกรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย ข้าราชการไม่ควรสนใจแค่เรื่องของการทำงานตามนโยบาย หรือเรื่องการตลาด และการอยู่รอดของตน แต่ต้องสนใจเรื่อง ของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ ค่านิยมของชุมชน สังคม (6) การบริหารมากกว่ากำกับ มีการสร้างค่านิยมร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบายถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์และค่านิยมร่วมกันด้วย (7) การคำนึงว่าประชาชนเป็นผู้มีคุณค่าไม่ใช่แค่ผลผลิต หน่วยงานราชการต่างๆ จะประสบความสำเร็จในระยะยาวหากดำเนินการด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างการเป็นผู้นำร่วมกันกับประชาชนบนพื้นฐานของการเคารพประชาชน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (อ้างใน ถวิลวดี บุรีกุล 2547: 240) การใช้หลักธรรมมาภิบาล เพื่อการมีความเป็นธรรม ความสุจริต

ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดมีธรรมภิบาลขึ้นมาได้ คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่น ๆ อีกได้ด้วยแล้วแต่ว่าจะนำไปใช้ โดยสภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ประมวลจริยธรรมประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม ซึ่งล้วนเอื้อหรือไม่เอื้อต่อการบริหารกิจการที่ดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อประเมินปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด โดยการสำรวจความคิดเห็นจากตัวแทนของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด และกลุ่มประชากรที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด นอกจากนี้มีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คณะกรรมการชุมชนเทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 63 ชุมชน และกลุ่มประชากรที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 166,752 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน จำนวน 219 คน จากจำนวนชุมชน 54 ชุมชน โดยแบ่งเป็นชุมชนขนาดใหญ่ จาก 13 ชุมชน ชุมชนขนาดกลาง จาก 23 ชุมชน และชุมชนขนาดเล็ก จาก 27 ชุมชน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของจำนวนชุมชน

และจำนวนคณะกรรมการชุมชน ได้นำแนวคิดของ Yamane (อ้างใน คำรณ วัฒนา 2547 : 114 – 115) ณ ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ซึ่งคำนวณตามสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ (ในที่นี้ใช้ 0.05)

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

1) การแทนค่าหากกลุ่มตัวอย่างของชุมชน

$$\begin{aligned} n &= \frac{63}{1 + (63 \times 0.05^2)} \\ &= 54 \text{ ชุมชน} \end{aligned}$$

2) การแทนค่าหากกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการชุมชน

$$\begin{aligned} n &= \frac{486}{1 + (486 \times 0.05^2)} \\ &= 219 \text{ คน} \end{aligned}$$

3) การแทนค่าหากกลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

$$\begin{aligned} n &= \frac{166,752}{1 + (166,752 \times 0.05^2)} \\ &= 399 \text{ คน} \end{aligned}$$

2.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ตัวแทนของคณะกรรมการชุมชน จำนวน 54 ชุมชน จึงเป็นการสุ่มที่ไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นและใช้หลักความน่าจะเป็นประกอบกัน โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 วิธีการสุ่มตัวอย่างของจำนวนชุมชน

1) วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างสัดส่วน โดยการหาสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดชุมชน

2) การจับฉลาก

2.3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่างของจำนวนคณะกรรมการ

1) วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างสัดส่วน โดยการหาสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการชุมชนในแต่ละขนาด จากฐานข้อมูลจำนวนกลุ่มตัวอย่างชุมชน ตามข้อ 3.2.1

2) การจับฉลาก

2.3.3 วิธีการสุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

1) วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างสัดส่วน โดยการหาสัดส่วนจำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดในแต่ละขนาดชุมชน

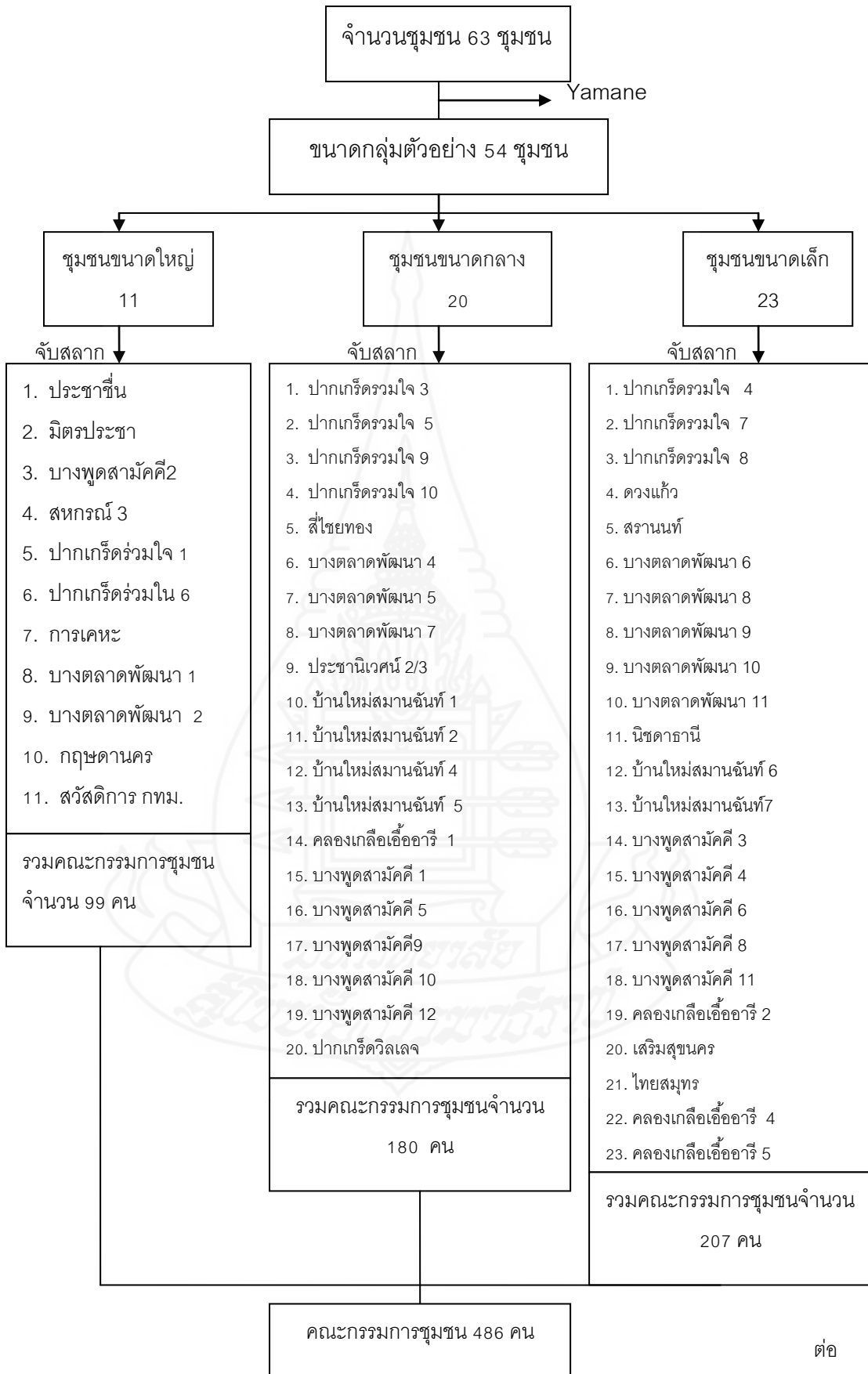
2) การจับฉลาก

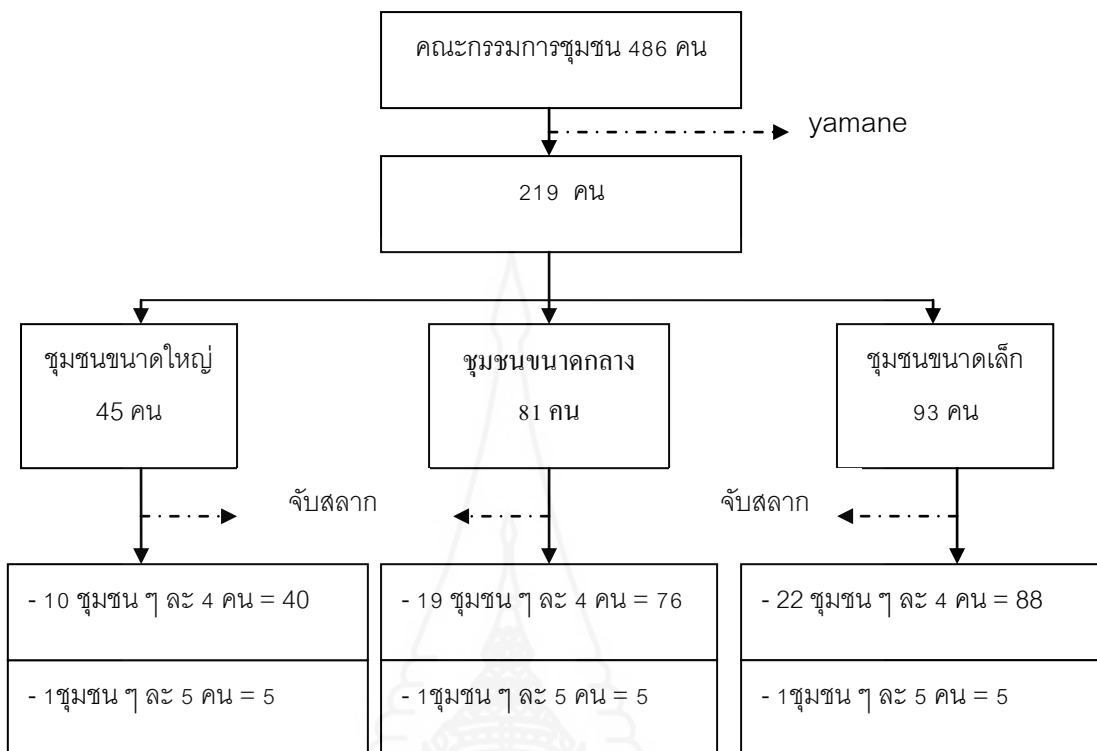
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการชุมชน

ขนาดชุมชน	คณะกรรมการชุมชน (คน)	
	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	99	45
กลาง	180	81
เล็ก	207	93
รวม	486	219

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

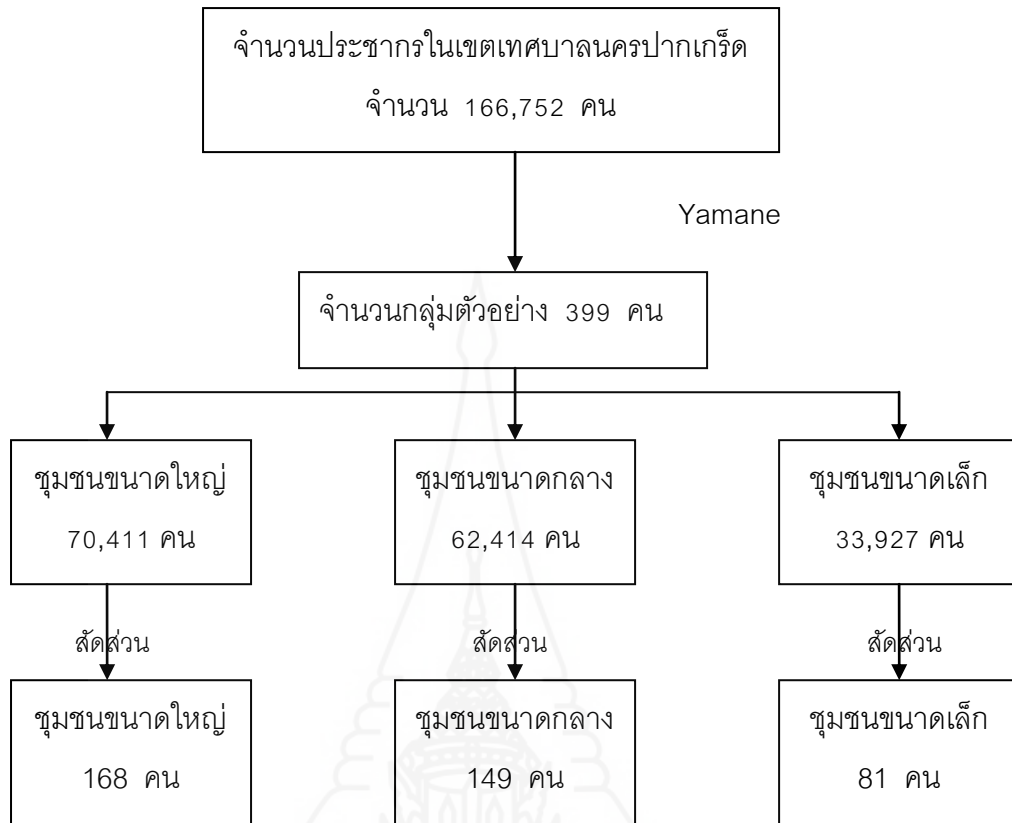
ขนาดชุมชน	จำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด (คน)	
	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	70,411	168
กลาง	62,414	149
เล็ก	33,927	81
รวม	166,752	399

ภาพที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการชุมชนที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

ภาพที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบ เจาะจงจากชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและแนวคิด ต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับคณะกรรมการชุมชน แบ่งออกเป็น 6 ตอน

ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล รูปแบบของคำถามเป็นแบบ เลือกรับ (check list)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รูปแบบของคำถามเป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตรฐาน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 การประเมินระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รูปแบบของคำถามเป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 5 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รูปแบบของคำถามเป็นแบบ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รูปแบบของคำถามเป็นแบบ ปลายเปิด

โดยเกณฑ์ในการศึกษาระดับความคิดเห็น (แบบสอบถามตอนที่ 2, ตอนที่ 3, ตอนที่ 4, และตอนที่ 5) ได้แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งทำการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบตาม สัดส่วนการประมาณค่าสเกลของความสำคัญดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้น้ำหนักเท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้น้ำหนักเท่ากับ	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้น้ำหนักเท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้น้ำหนักเท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักเท่ากับ	1	คะแนน

ตารางที่ 3.3 แสดง โครงสร้างของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการ
สิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด
สำหรับคณะกรรมการชุมชน

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
ตัวแปรอิสระ ได้แก่		ส่วนที่ 2
1. ปัจจัยแรงจูงใจ	1. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	ข้อ 1
	2. การสร้างความปลอดภัยให้กับตนเอง และคนในชุมชน	ข้อ 2
	3. การยอมรับจากบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม	ข้อ 3
	4. การข้อยกย่อง นับถือ จากบุคคลอื่นในชุมชน และสังคม	ข้อ 4
	5. การต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต	ข้อ 5
	6. การยอมรับนับถือจากประชาชนในชุมชน	ข้อ 6
	7. ความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 7
	8. ความมุ่งมั่นในการแก้ไขมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพ อนามัยของประชาชน	ข้อ 8
	9. การได้เป็นผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 9
	10. การได้มีโอกาสรับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจอย่างเต็มที่	ข้อ 10
	11. การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นงานที่ทำด้วยความ ความสามารถ	ข้อ 11
	12. ความต้องการที่จะเข้ามาบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้มี ประสิทธิภาพ	ข้อ 12
	13. การนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่	ข้อ 13
	14. การได้ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและชุมชน	ข้อ 14
	15. สภาพชุมชนของท่านเป็นปัจจัยสำคัญ	ข้อ 15
	16. รายได้ที่ได้รับจากการเป็นคณะกรรมการชุมชน	ข้อ 16

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
2. ปัจจัยด้านบริหาร		
ทรัพยากรการจัดการ		
2.1 คน	17. คณะกรรมการชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 17
	18. คณะกรรมการชุมชนมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 18
	19. คณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการระดมทุนจากสมาชิกชุมชน	ข้อ 19
	20. คณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของชุมชน	ข้อ 20
2.2 เงิน	21. การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 21
	22. การสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กร และประชาชนทั่วไป	ข้อ 22
2.3 วัสดุอุปกรณ์	23. ชุมชนมีเครื่องจักรกล หรือยานพาหนะเพียงพอ	ข้อ 23
	24. ชุมชนมีวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพียงพอ	ข้อ 24
	25. ชุมชนมีสถานที่ที่ใช้ในการประชุม ชี้แจง หรือใช้เป็นที่ติดต่อระหว่างประชาชน กับคณะกรรมการชุมชน	ข้อ 25
2.4 การจัดการ	26. การวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า	ข้อ 26
	27. คณะกรรมการชุมชนมีอำนาจที่เพียงพอในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ข้อ 27
	28. คณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการช่วยกันพัฒนาชุมชน	ข้อ 28
	29. คณะกรรมการชุมชนสามารถติดตามประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 29
3. การบริหารจัดการ		ส่วนที่ 3
บ้านเมืองที่ดี		
3.1 นิติธรรม	30. คณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม	ข้อ 30

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
3.2 คุณธรรม	31. คณะกรรมการชุมชน ได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	ข้อ 31
	32. คณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการดำเนินงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ	ข้อ 32
	33. คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเสมอภาค	ข้อ 33
3.3 ความโปร่งใส	34. การตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองได้	ข้อ 34
	35. การประชาสัมพันธ์ชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบ	ข้อ 35
3.4 การมีส่วนร่วม	36. การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 36
	37. ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 37
	38. ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ข้อ 38
	39. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน	ข้อ 39
3.5 ความรับผิดชอบ	40. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน	ข้อ 40
	41. คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	ข้อ 41
	42. คณะกรรมการชุมชนมีจุดมุ่งหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อชุมชน	ข้อ 42
3.6 ความคุ้มค่า	43. คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักประหยัด	ข้อ 43
	44. คณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า	ข้อ 44

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
ตัวแปรตาม ได้แก่		
1. ความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อม		ส่วนที่ 4
1.1 ขยะมูลฝอย	1.1.1 การคัดแยก	ข้อ 1.1
	1.1.2 การเก็บขน	ข้อ 1.2
	1.1.3 การกำจัด	ข้อ 1.3
1.2 น้ำเสีย	1.2.1 การระบายน้ำ	ข้อ 2.1
	1.2.2 การบำบัด	ข้อ 2.2
1.3 น้ำท่วม	1.3.1 การควบคุมฝั่งเมือง	ข้อ 3.1
	1.3.2 การระบายน้ำ	ข้อ 3.2
1.4 มลพิษทางอากาศ	1.4.1 ฝุ่น	ข้อ 4.1
	1.4.2 ควีน	ข้อ 4.2
1.5 มลพิษทางเสียง	1.5.1 เสียงดัง	ข้อ 5.1
	1.5.2 ความสั่นสะเทือน	ข้อ 5.2
1.6 พื้นที่พักผ่อน	1.6.1 เพียงพอ	ข้อ 6.1
	1.6.2 สะอาด ความเป็นระเบียบ	ข้อ 6.2
	1.6.3 ความปลอดภัย	ข้อ 6.3
1.7 ความสะอาด	1.7.1 ความสะอาด	ข้อ 7.1
	1.7.2 ความเป็นระเบียบในชุมชน	ข้อ 7.2
1.8 มลพิษสิ่งแวดล้อม	1.8.1 กลิ่น	ข้อ 8.1
	1.8.2 เขม่า เถ้า ฝุ่นละออง	ข้อ 8.2
	1.8.3 เสียง	ข้อ 8.3
	1.8.4 แสง	ข้อ 8.4
	1.8.5 ความสั่นสะเทือน	ข้อ 8.5
	1.8.6 ความร้อน	ข้อ 8.6
	1.8.7 สารพิษ / สิ่งมีพิษ	ข้อ 8.7
	1.8.8 แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค	ข้อ 8.8
1.9 การบูรณะฟื้นฟู	1.9.1 ทรัพยากรน้ำ	ข้อ 9.1
	1.9.2 ทรัพยากรต้นไม้	ข้อ 9.2
	1.9.3 ทรัพยากรดิน	ข้อ 9.3
	1.9.4 ทรัพยากรอากาศ และ เสียง	ข้อ 9.4

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

แบ่งออกเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รูปแบบของคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การประเมินระดับความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รูปแบบของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รูปแบบของคำถามเป็นแบบปลายเปิด

โดยเกณฑ์ในการศึกษาระดับความคิดเห็น (แบบสอบถามตอนที่ 2, ตอนที่ 3, ตอนที่ 4) ได้แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งทำการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบตามสัดส่วนการประมาณค่าสเกลของความสำคัญดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้น้ำหนักเท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้น้ำหนักเท่ากับ	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้น้ำหนักเท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้น้ำหนักเท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้น้ำหนักเท่ากับ	1	คะแนน

ตารางที่ 3.4 แสดงโครงสร้างของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการ
สิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด
สำหรับประชาชน

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
ตัวแปรอิสระ ได้แก่		ส่วนที่ 2
1. การบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดี		
1.1 นิติธรรม	1. คณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค และ เป็นธรรม	ข้อ 1
	2. คณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม ตาม นโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	ข้อ 2
1.2 คุณธรรม	3. คณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนใน ชุมชน ด้วยการทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ	ข้อ 3
	4. คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายใน ชุมชนได้อย่างเสมอภาค	ข้อ 4
1.3 ความโปร่งใส	5. ประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการ สิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง	ข้อ 5
	6. คณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับ ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง	ข้อ 6
1.4 การมีส่วนร่วม	7. คณะกรรมการชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม	ข้อ 7
	8. ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ จัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ข้อ 8
	9. ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม ของชุมชน	ข้อ 9
	10. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การ ปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน	ข้อ 10

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
1.5 ความรับผิดชอบ	11. ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน	ข้อ 11
	12. คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	ข้อ 12
1.6 ความคุ้มค่า	13. คณะกรรมการชุมชนมีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อชุมชน	ข้อ 13
	14. คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักประหยัด	ข้อ 14
	15. คณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า	ข้อ 15
ตัวแปรตาม ได้แก่		
1. ความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อม		ส่วนที่ 3
1.1 ขยะมูลฝอย	1.1.1 การคัดแยก	ข้อ 1.1
	1.1.2 การเก็บขน	ข้อ 1.2
	1.1.3 การกำจัด	ข้อ 1.3
1.2 น้ำเสีย	1.2.1 การระบายน้ำ	ข้อ 2.1
	1.2.2 การบำบัด	ข้อ 2.2
1.3 น้ำท่วม	1.3.1 การควบคุมผังเมือง	ข้อ 3.1
	1.3.2 การระบายน้ำ	ข้อ 3.2
1.4 มลพิษทางอากาศ	1.4.1 ฝุ่น	ข้อ 4.1
	1.4.2 กลิ่น	ข้อ 4.2
1.5 มลพิษทางเสียง	1.5.1 เสียงดัง	ข้อ 5.1
	1.5.2 ความสั่นสะเทือน	ข้อ 5.2
1.6 พื้นที่พักผ่อน	1.6.1 เพียงพอ	ข้อ 6.1
	1.6.2 สะอาด ความเป็นระเบียบ	ข้อ 6.2
	1.6.3 ความปลอดภัย	ข้อ 6.3
1.7 ความสะอาด	1.7.1 ความสะอาด	ข้อ 7.1
	1.7.2 ความเป็นระเบียบในชุมชน	ข้อ 7.2

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม
1.8 มลพิษสิ่งแวดล้อม	1.8.1 กลิ่น	ข้อ 8.1
	1.8.2 เขม่า ฝ้า ฝุ่นละออง	ข้อ 8.2
	1.8.3 เสียง	ข้อ 8.3
	1.8.4 แสง	ข้อ 8.4
	1.8.5 ความสั่นสะเทือน	ข้อ 8.5
	1.8.6 ความร้อน	ข้อ 8.6
	1.8.7 สารพิษ / สิ่งมีพิษ	ข้อ 8.7
	1.8.8 แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค	ข้อ 8.8
1.9 การบูรณะฟื้นฟู	1.9.1 ทรัพยากรน้ำ	ข้อ 9.1
	1.9.2 ทรัพยากรต้นไม้	ข้อ 9.2
	1.9.3 ทรัพยากรดิน	ข้อ 9.3
	1.9.4 ทรัพยากรอากาศ และ เสียง	ข้อ 9.4

3.2 แบบสัมภาษณ์

เป็นชุดคำถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ถามและบันทึกคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีประเด็นคำถามที่มีการกำหนดเนื้อหาสาระของการสัมภาษณ์ การจัดลำดับคำถาม และคำตอบที่คาดว่าจะได้รับ

3.3 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไปทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงและสมบูรณ์ ของคำถามแต่ละข้อ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำข้อเสนอนี้มาปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

3.3.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ทำการศึกษ จำนวน 30 คน จึงนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของ Cronbach (Cronbach's reliability coefficient alpha) และจะต้องได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ไม่ต่ำกว่า 0.80 (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์ 2545: 149)

$$\alpha = n \cdot s_x^2 \frac{1 - \sum s_i^2}{n-1} \times s_x^2$$

α = ค่าความเที่ยง

n = จำนวนข้อ

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สอบค่าความเชื่อมั่น โดยสามารถแจกแจงได้ดังนี้

1) แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับคณะกรรมการชุมชน ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.970 รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1) บัณฑิตด้านแรงจูงใจ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.657

1.2) บัณฑิตด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.676

1.3) บัณฑิตด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.803

1.4) ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.822

1.5) ข้อมูลย้อนกลับ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.706

2) แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.966 รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) บัณฑิตด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.904

2.2) ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.956

2.3) ข้อมูลย้อนกลับ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.936

4.3 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4.4 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีตัวอย่างแบบช่วงชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับคณะกรรมการชุมชน จำนวน 219 ตัวอย่าง แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 399 ตัวอย่าง

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือต่าง ๆ เว็บไซต์ต่าง ๆ รวมถึงบทความ วรรณกรรม เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้คำสั่งจากโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น

5.1.1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเพื่อนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ใช้สำหรับการอธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด โดยเกณฑ์ในการประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการคำตอบตามสัดส่วนการประมาณ โดยมีระดับการตัดข้อมูลเป็นแบบมาตรวัดอันตรภาค (Interval Scale) โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการอธิบายดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 แสดงว่า เห็นด้วยมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 แสดงว่า เห็นด้วยมาก
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 แสดงว่า เห็นด้วยปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 แสดงว่า เห็นด้วยน้อย
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 แสดงว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

5.1.2 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน

1) การวิเคราะห์ *One Sample t-test* เพื่อใช้วิเคราะห์ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนจะมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

2) การวิเคราะห์ *t-test* เพื่อใช้การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันของคณะกรรมการชุมชนและประชาชน

3) การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (*Multiple Regression Analysis*) แบบขั้นต่อน (*Stepwise*) เพื่อใช้การวิเคราะห์สมมติฐานการวิจัยว่า “ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน”

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

5.2.1 **การจัดทำข้อมูล** หรือการจัดระเบียบข้อมูลโดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเรียบร้อยแล้ว มาจัดให้เป็นระเบียบก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.2.2 **การตรวจสอบข้อมูล** ว่าข้อมูลที่ได้มามีเพียงพอหรือไม่และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้หรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลไม่ตรงกันก็ต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร

5.2.3 **เมื่อตรวจสอบข้อมูลเสร็จแล้ว** ผู้วิจัยก็จัดเตรียมข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น

5.2.4 **หลังจากเตรียมข้อมูลดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว** ก็จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ (*Analytical Description*)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการชุมชน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

5.1 การทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบระดับความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนจะมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

5.2 การทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของคณะกรรมการชุมชนและประชาชน

5.3 การทดสอบสมมติฐาน โดยในสมมติฐานกำหนดไว้ว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 1) ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 2) ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการชุมชน

ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการชุมชน	จำนวน (N=219)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	135	61.6
หญิง	84	38.4
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	46	21.0
25-40 ปี	115	52.5
41-55 ปี	48	21.9
สูงกว่า 55 ปี	10	4.6
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	2	.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	2.7
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช.	25	11.4
อนุปริญญา หรือ ปวส.	31	14.2
ปริญญาตรี	115	52.5
ปริญญาโท	34	15.5
สูงกว่าปริญญาโท	6	2.7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N=219)	ร้อยละ
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	38	17.4
1-2 ปี	113	51.6
3-4 ปี	50	22.8
มากกว่า 4 ปี	18	8.2

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 135 คน (ร้อยละ 61.6) มีอายุระหว่าง 25-40 ปี (ร้อยละ 52.5) ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 52.5) และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานระหว่าง 1-2 ปี มากที่สุด (51.6)

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน	จำนวน (N=399)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	185	46.4
หญิง	214	53.6
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	68	17.0
25-40 ปี	214	53.6
41-55 ปี	104	26.1
สูงกว่า 55 ปี	13	3.3

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N=399)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	20	5.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	40	10.0
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช.	32	8.0
อนุปริญญา หรือ ปวส.	70	17.5
ปริญญาตรี	174	43.6
ปริญญาโท	48	12.0
สูงกว่าปริญญาโท	15	3.8
4. อาชีพ		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	115	28.8
พนักงานบริษัทเอกชน	77	19.3
นักเรียนนักศึกษา	64	16.0
รับจ้างทั่วไป / ค้าขาย	62	15.5
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	76	19.0
อื่น ๆ (แม่บ้าน)	5	1.3
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	68	17.0
ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท	122	30.6
ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท	119	29.8
ระหว่าง 30,001-40,000 บาท	59	14.8
มากกว่า 40,001 บาทขึ้นไป	31	7.8

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 214 คน (ร้อยละ 53.6) มีอายุระหว่าง 25-40 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 53.6) ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 43.6) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 28.8)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชนและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการ ชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการชุมชน จะนำเสนอในภาพรวมและจำแนกรายด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในภาพรวม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยหัวใจ ปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการบริหารกิจการที่ดีดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ

ด้านที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ปัจจัยหัวใจ	3.83	0.73	มาก
2	ปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ	3.60	0.76	มาก
3	ปัจจัยด้านการบริหารกิจการที่ดี	3.73	0.72	มาก
ภาพรวม		3.72	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปรอิสระ ปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.72 ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัจจัยหัวใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหารกิจการที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.73 และปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ย 3.60

2.2 ด้านปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนจำแนกรายด้าน

2.2.1 ด้านปัจจัยเชิงใจ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรปัจจัยเชิงใจ เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแรงผลักดัน ทั้งภายนอกและภายในตัวบุคคลซึ่งให้เกิดพฤติกรรมที่กระตือรือร้นรวมทั้งเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้คณะกรรมการชุมชนเข้ามาจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรปัจจัยเชิงใจ

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าทรัพยากรพื้นฐาน เช่น ทรัพยากรน้ำ สถานที่พักผ่อน เป็นสิ่งสำคัญ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.15	.55	มาก
2	ท่านคิดว่าท่านสามารถสร้างความปลอดภัยให้กับตนเองและคนในชุมชนได้จากการเป็นคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.98	.61	มาก
3	ท่านคิดว่าการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.05	.74	มาก
4	ท่านคิดว่าการได้รับการขอร้องย่อง นับถือ จากบุคคลอื่นในชุมชน และสังคม เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.16	.68	มาก
5	ท่านคิดว่าการที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนช่วยทำให้ท่านประสบความสำเร็จในชีวิตมากน้อยเพียงใด	3.81	.72	มาก
6	ท่านคิดว่าการยอมรับนับถือจากประชาชนในชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.99	.69	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
7	ท่านคิดว่าท่านภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการ สิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.76	.64	มาก
8	ท่านคิดว่าความมุ่งมั่นในการแก้ไขมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มี ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่าน เข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.84	.73	มาก
9	ท่านคิดว่าท่านได้เป็นผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมาก น้อยเพียงใด	3.84	.72	มาก
10	ท่านคิดว่าท่านได้มีโอกาสรับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมี อำนาจอย่างเต็มที่ที่เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็น คณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.74	.76	มาก
11	ท่านคิดว่าท่านจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นงานที่ทำ ทายความสามารถเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็น คณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.83	.80	มาก
12	ท่านคิดว่าความต้องการที่จะเข้ามาบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามา เป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.82	.78	มาก
13	ท่านคิดว่าท่านนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านได้เข้ามา เป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.93	.77	มาก
14	ท่านคิดว่าท่านได้ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและชุมชน เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน มากน้อยเพียงใด	3.84	.78	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
15	ท่านคิดว่าสภาพชุมชนของท่านเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามา เป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.68	.74	มาก
16	ท่านคิดว่ารายได้ที่ได้รับจากการเป็นคณะกรรมการ ชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการ ชุมชนมากน้อยเพียงใด	2.84	1.01	ปานกลาง
ภาพรวม		3.83	.73	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยงูใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การได้รับการข่งข่อง นับถือ จากบุคคลอื่นในชุมชน และสังคม เป็นปัจจัยที่ทำให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 รองลงมาคือ ทรัพยากรพื้นฐาน เช่น ทรัพยากรน้ำ สถานที่พักผ่อน เป็นสิ่งสำคัญ เป็นปัจจัยที่ส่งผลเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.15 และการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคม เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.05 ตามลำดับ

2.2.2 ด้านปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับด้านทรัพยากรการบริหารจัดการประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรทรัพยากรการบริหารจัดการ

ข้อ ที่	ปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดีมากน้อยเพียงใด	3.45	.70	มาก
2	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	3.60	.72	มาก
3	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการระดมทุนจากสมาชิกชุมชนเพื่อการดำเนินงานเบื้องต้นอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.60	.69	มาก
4	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้มากน้อยเพียงใด	3.58	.76	มาก
5	ท่านคิดว่าเทศบาลนครปากเกร็ดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	3.68	.75	มาก
6	ท่านคิดว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กร และประชาชนทั่วไปมากน้อยเพียงใด	3.74	.80	มาก
7	ท่านคิดว่าชุมชนมีเครื่องจักรกล หรือยานพาหนะ เพื่อใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.40	.90	ปานกลาง
8	ท่านคิดว่าชุมชนมีวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนมากน้อยเพียงใด	3.43	.82	มาก
9	ท่านคิดว่าชุมชนมีสถานที่ที่ใช้ในการประชุม ชี้แจง หรือใช้เป็นติดต่อระหว่างประชาชน กับคณะกรรมการชุมชนอย่างสะดวกมากน้อยเพียงใด	3.69	.83	มาก
10	ท่านคิดว่าคณะกรรมการมีการวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้ามากน้อยเพียงใด	3.69	.75	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ ที่	ปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ
11	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีอำนาจที่เพียงพอในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.51	.70	มาก
12	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการช่วยกันพัฒนาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.68	.68	มาก
13	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนสามารถติดตามประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขมากน้อยเพียงใด	3.69	.80	มาก
ภาพรวม		3.60	.76	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กร และประชาชนทั่วไป โดยมีค่าเฉลี่ย 3.74 รองลงมา คณะกรรมการมีการวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า คณะกรรมการชุมชนสามารถติดตามประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และชุมชนมีสถานที่ที่ใช้ในการประชุม ชี้แจง หรือใช้เป็นที่ติดต่อระหว่างประชาชน กับคณะกรรมการชุมชนอย่างสะดวก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 และเทศบาลนครปากเกร็ดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการช่วยกันพัฒนาชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.68

2.2.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระต่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในภาพรวม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระในด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการชุมชน 6 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระต่อการบริหารจัดการ
บ้านเมืองที่ดีในภาพรวม

ด้าน ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ด้านนิติธรรม	3.83	0.69	มาก	3.90	0.79	มาก
2	ด้านคุณธรรม	3.74	0.67	มาก	3.84	0.75	มาก
3	ด้านความโปร่งใส	3.65	0.75	มาก	3.78	0.75	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วม	3.76	0.73	มาก	3.58	0.72	มาก
5	ด้านความรับผิดชอบ	3.76	0.65	มาก	3.65	0.75	มาก
6	ด้านความคุ้มค่า	3.69	0.68	มาก	3.56	0.73	มาก
	ภาพรวม	3.74	0.70	มาก	3.72	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความเห็นต่อตัวแปรด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.74 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีความเห็นต่อปัจจัยด้านนิติธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 3.76 และด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.74

ประชาชนมีความเห็นต่อตัวแปรด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการชุมชน อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.72 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ประชาชนมีความเห็นต่อปัจจัยด้านนิติธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 รองลงมา ด้านคุณธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 และด้านความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ย 3.78

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระต่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในภาพรวมจำแนกรายด้าน

1) ด้านนิติธรรม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรด้านนิติธรรม เป็นการแสดงความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านนิติธรรม

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรมเพียงใด	3.78	.68	มาก	3.92	.85	มาก
2	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด	3.88	.69	มาก	3.88	.73	มาก
ภาพรวม		3.83	0.69	มาก	3.90	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่อหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 และคณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.78

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และคณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88

2) ด้านคุณธรรม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรด้านคุณธรรม เป็นการแสดงความ
 คิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการทำงานที่
 ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ รวมทั้งทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านคุณธรรม

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความ เสียสละ มากน้อยเพียงใด	3.68	.66	มาก	3.84	.75	มาก
2	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่ จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่าง เหมาะสม มากน้อยเพียงใด	3.79	.68	มาก	3.84	.75	มาก
ภาพรวม		3.74	0.67	มาก	3.84	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลัก
 คุณธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.74 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับ
 จากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดย
 มีค่าเฉลี่ย 3.79 และคณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการ
 ทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละมีค่าเฉลี่ย 3.68

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลัก
 คุณธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับ
 จากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการ
 ทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 และคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการ
 สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84

3) ด้านความโปร่งใส

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรด้านความโปร่งใส เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ ความสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งแจ้งข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความโปร่งใส

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองได้อยู่ในระดับใด	3.58	.73	มาก	3.73	.81	มาก
2	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งแจ้งข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด	3.71	.76	มาก	3.82	.70	มาก
ภาพรวม		3.65	0.75	มาก	3.78	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งแจ้งข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 และประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ย 3.58

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งแจ้งข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 และประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ย 3.73

4) ด้านการมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม การติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงาน และส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านการมีส่วนร่วม

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด	3.68	.66	มาก	3.68	.71	มาก
2	ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.70	.78	มาก	3.35	.72	ปานกลาง
3	ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.77	.74	มาก	3.69	.68	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4	ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน มากน้อยเพียงใด	3.67	.78	มาก	3.54	.70	มาก
5	ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน มากน้อยเพียงใด	3.99	.71	มาก	3.64	.79	มาก
ภาพรวม		3.76	0.73	มาก	3.58	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักการมีส่วนร่วมเป็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.99 รองลงมาได้แก่ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.77 และประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.70

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.58 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.68 และประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.64

5) ด้านความรับผิดชอบ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรด้านความรับผิดชอบ เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือ

ประโยชน์ของประชาชน และจุดมุ่งหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนของคณะกรรมการ
ชุมชนดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความรับผิดชอบ

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่ จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ ของประชาชนเป็นหลักมากน้อยเพียงใด	3.77	.63	มาก	3.63	.78	มาก
2	ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมี จุดมุ่งหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของ ชุมชนเพื่อชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.75	.68	มาก	3.67	.73	มาก
ภาพรวม		3.76	0.65	มาก	3.65	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักความ
รับผิดชอบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับ
จากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ของ
ประชาชนเป็นหลัก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.77 และคณะกรรมการชุมชนมีจุดมุ่งหมายบริหารจัดการ
สิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.75

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลัก
ความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดย
เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีจุดมุ่งหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน
เพื่อชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.67 และคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์
ของประชาชนเป็นหลักมีค่าเฉลี่ย 3.63

6) ด้านความคุ้มค่า

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรด้านความคุ้มค่า เป็นการแสดง
ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ การบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลัก
ประหยัดและบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรด้านความคุ้มค่า

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านเห็นว่า คณะกรรมการชุมชนบริหาร จัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยหิืดหลัก ประหยัดมากน้อยเพียงใด	3.66	.69	มาก	3.60	.72	มาก
2	ท่านเห็นว่า คณะกรรมการชุมชนบริหาร งบประมาณได้อย่างคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด	3.72	.66	มาก	3.51	.73	มาก
ภาพรวม		3.69	0.68	มาก	3.56	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักความ
คุ้มค่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจาก
มากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ย 3.72 และ
คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยหิืดหลักประหยัดมีค่าเฉลี่ย 3.66

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักความ
คุ้มค่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.56 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมาก
ไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยหิืดหลักประหยัด โดยมี
ค่าเฉลี่ย 3.60 และ คณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ย 3.51

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรตาม คือ ระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จะนำเสนอในภาพรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ข้อที่	รายการ	ระดับความสำเร็จ					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การคัดแยกขยะ	3.26	.87	ปานกลาง	3.53	.68	มาก
2	การเก็บขนขยะ	3.55	.76	มาก	3.49	.76	มาก
3	การกำจัดขยะ	3.34	.77	ปานกลาง	3.39	.83	ปานกลาง
4	การระบายน้ำ	3.55	.72	มาก	3.40	.76	ปานกลาง
5	การบำบัดน้ำเสีย	3.35	.77	ปานกลาง	3.51	.83	มาก
6	การควบคุมผังเมือง	3.56	.77	มาก	3.55	.71	มาก
7	การระบายน้ำท่วมขัง	3.44	.86	มาก	3.45	.91	มาก
8	ฝุ่น	3.67	.69	มาก	3.62	.70	มาก
9	ควัน	3.62	.86	มาก	3.49	.86	มาก
10	เสียงดัง	3.75	.64	มาก	3.58	.77	มาก
11	ความสิ้นสะอาด	3.54	.80	มาก	3.49	.89	มาก
12	สถานที่พักผ่อนเพียงพอ	3.77	.71	มาก	3.23	.73	ปานกลาง
13	สถานที่พักผ่อนสะอาด ความ เป็นระเบียบ	3.65	.77	มาก	3.60	.85	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความสำเร็จ					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
14	สถานที่พักผ่อนมีความปลอดภัย	3.65	.72	มาก	3.44	.90	มาก
15	ความสะอาดในชุมชน	3.79	.67	มาก	3.58	.74	มาก
16	ความเป็นระเบียบในชุมชน	3.66	.72	มาก	3.65	.87	มาก
17	กลิ่น	3.73	.68	มาก	3.65	.76	มาก
18	เขม่า ฝุ่น ละออง	3.64	.77	มาก	3.77	.89	มาก
19	เสียง	3.84	.77	มาก	3.66	.95	มาก
20	แสง	3.76	.75	มาก	3.67	.96	มาก
21	ความสัมพันธ์	3.66	.80	มาก	3.81	.90	มาก
22	ความร้อน	3.49	.61	มาก	3.72	1.00	มาก
23	สารพิษ / สิ่งมีพิษ	3.64	.65	มาก	3.71	.98	มาก
24	แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค	3.68	.69	มาก	3.65	.95	มาก
25	การฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ	3.73	.71	มาก	3.52	.74	มาก
26	การฟื้นฟูทรัพยากรต้นไม้	3.75	.73	มาก	3.64	.86	มาก
27	การฟื้นฟูทรัพยากรดิน	3.78	.70	มาก	3.61	.87	มาก
28	การฟื้นฟูทรัพยากรอากาศ และเสียง	3.70	.74	มาก	3.57	.87	มาก
ภาพรวม		3.63	0.74	มาก	3.57	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสะอาด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.79 รองลงมา ทรัพยากรดิน มีค่าเฉลี่ย 3.78 และสถานที่พักผ่อนเพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 3.77

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสั้นสะเทือนจากสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.81 รองลงมาได้แก่ เขม่า ฝุ่นละออง มีค่าเฉลี่ย 3.77 และความร้อนมีค่าเฉลี่ย 3.72

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้ข้อมูลย้อนกลับ คือ ความคิดเห็นในการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดจะนำเสนอในภาพรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นในการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้ประชาชนทราบมากน้อยเพียงใด	4.02	.66	มาก	3.59	.72	มาก
2	ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบอยู่ในระดับใด	3.78	.67	มาก	3.66	.70	มาก
3	เมื่อประชาชนมีการแจ้งปัญหาให้คณะกรรมการทราบ คณะกรรมการมีการดำเนินการด้วยความรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.81	.72	มาก	3.74	.77	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		คณะกรรมการชุมชน			ประชาชน		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4	ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมีความ ตื่นตัว และเอาใจใส่ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ต่อการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเสนอมาอย่างน้อย เพียงใด	3.82	.73	มาก	3.90	.84	มาก
5	ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนเปิดรับฟัง ความคิดเห็นจากประชาชนมาอย่างน้อยเพียงใด	3.83	.77	มาก	3.96	.83	มาก
ภาพรวม		3.85	0.71	มาก	3.77	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็นโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้ประชาชนทราบ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการชุมชนเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนมีค่าเฉลี่ย 3.83 และ คณะกรรมการชุมชนมีความตื่นตัวและเอาใจใส่ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเสนอ มีค่าเฉลี่ย 3.82

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็นโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการชุมชนมีความตื่นตัวและเอาใจใส่ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเสนอ มีค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อประชาชนมีการแจ้งปัญหาให้คณะกรรมการทราบ คณะกรรมการมีการดำเนินการด้วยความรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 3.74

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการทดสอบสมมติฐาน ออกเป็น 3 ส่วน คือ (1) การทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบระดับความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน จะมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 (2) การทดสอบสมมติฐาน ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนของคณะกรรมการชุมชน และประชาชน (3) ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน โดยวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามลำดับดังนี้

5.1 สมมติฐานที่ 1 ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

การวิเคราะห์ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนจะมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ใช้การวิเคราะห์ One Sample t-test โดยกำหนดสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานเลือก (H_1) ของการวิจัยไว้ดังนี้

H_0 ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จเท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ 70

H_1 ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ซึ่งการที่จะปฏิเสธ H_0 จะต้องเข้าเงื่อนไข 2 ประการคือ

1. Sig. (2-tailed) < 0.05
2. $t > 0$

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ t-test เพื่อทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของความถี่ของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ตัวแปร	N	\bar{X}	S.D.	Std.Error Mean	t	Sig. (2-tailed)	Sig. (1-tailed)
ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	618	3.59	.462	.019	193.319	.000*	.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 ระดับความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เมื่อวิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test ได้ค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 (Sig. (2-tailed) < 0.05) และค่าของ t เท่ากับ 193.319 ซึ่งมากกว่า 0 ($t > 0$) ดังนั้นปฏิเสธสมมติฐาน H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือยืนยันสมมติฐาน H_a จึงสรุปได้ว่า ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 5.1

5.2 สมมติฐานที่ 2 คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันของคณะกรรมการชุมชนและประชาชนวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบค่าที ในการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

H_0 คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนไม่แตกต่างกัน

H_a คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ลักษณะตัวอย่าง				t-test	Sig.
	คณะกรรมการชุมชน		ประชาชนทั่วไป			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ขยะมูลฝอย	3.38	0.67	3.47	0.58	-1.703	.089
น้ำเสีย	3.45	0.65	3.45	0.69	-.068	.946
น้ำท่วมขัง	3.50	0.71	3.50	0.71	-.063	.950
มลพิษทางอากาศ	3.64	0.67	3.55	0.66	1.675	.095
มลพิษทางเสียง	3.65	0.63	3.53	0.74	1.981	.048*
พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ	3.74	0.51	3.47	0.58	5.831	.000*
ความสะอาดเป็นระเบียบ						
เรียบร้อยในชุมชน	3.73	0.60	3.61	0.71	1.989	.047*
เหตุเดือนร้อนรำคาญจากมลพิษ						
สิ่งแวดล้อม	3.68	0.41	3.70	0.71	-.459	.647
การบูรณะและฟื้นฟูทรัพยากร						
สิ่งแวดล้อม	3.74	0.50	3.58	0.64	3.481	.001*
โดยรวม	3.63	0.35	3.57	0.51	1.698	.090

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนไม่แตกต่างกัน

5.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยว่า“ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน” สามารถวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มตัวแปรที่อธิบายความผันแปรเพิ่มได้มากที่สุดมาใช้ ซึ่งได้กำหนดสมมติฐานว่าง (H_0) และสมมติฐานทางเลือก (H_a) ของการวิจัยไว้ดังนี้

H_0 ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไม่มีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

H_a มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 แสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัย
ทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อ
ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

ตัวแปรอิสระ	ลำดับที่ของสมการถดถอย
	1
ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	.353
ปัจจัยแรงจูงใจ	
ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ	
Constant	2.321
R	.350
R ²	.122
R ² Change	.118
Std. Error of the Estimate	.32577
F	30.205
Sig. (2-tailed)	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพบว่า ปัจจัย
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอยมีความสามารถในการอธิบาย
ความผันแปร เรื่อง ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ได้ร้อยละ 12.2
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 ($R^2 = .122$, Sig < .05)

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักในการอธิบายตัวแปรอิสระในการอธิบายความผันแปร เรื่อง
ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆ ให้
คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพล และอธิบายความผันแปรเรื่องความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อม
ของคณะกรรมการชุมชน ได้ยังมีเพียงตัวแปรเดียว คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Beta = .353)
โดยพบว่าตัวแปรอิสระปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จ
ของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ถ้าคณะกรรมการชุมชนมี
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจะทำให้ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมดีขึ้นด้วย

ทั้งนี้สามารถแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตามได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอย } Y=2.321+ .353X$$

โดยที่ Y คือ ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน
X คือ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สรุปได้ว่า มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5.3

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเพิ่มเติมจากคณะกรรมการชุมชน และประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด รวมทั้งประเด็นการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ซึ่งข้อสรุปที่ได้ดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

6.1 ปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 4.18 แสดงความถี่และร้อยละของปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. แรงจูงใจ	89	17.3
2. บุคลากร	91	17.7
3. งบประมาณ	203	39.6
4. วัสดุ อุปกรณ์	53	10.3
5. การบริหารจัดการ	77	15.0
รวม	513	100.0

จากตารางที่ 4.18 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด 513 ความคิดเห็น ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ ด้านงบประมาณ (ร้อยละ 39.6) รองลงมาได้แก่ บุคลากร (ร้อยละ 17.7) แรงจูงใจ (ร้อยละ 17.3) การบริหารจัดการ (ร้อยละ 15.0) และวัสดุ อุปกรณ์ (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ

6.2 ข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 4.19 แสดงความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ข้อเสนอแนะ	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ ฯลฯ ที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน	42	14.9
2. จัดให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับประชาชนและคณะกรรมการชุมชน อย่างต่อเนื่อง	93	33.0
3. จัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน	101	35.8
4. จัดหาแรงจูงใจให้คณะกรรมการชุมชนและประชาชนในชุมชน (จัดเป็นพื้นที่ศึกษากับชุมชนอื่น ประกาศการบริหารจัดการชุมชนที่ดีผ่านสื่อมวลชน เป็นต้น)	37	13.1
5. ควรมีการตรวจ ติดตาม ประเมินผล และประกาศผลการดำเนินงานของแต่ละชุมชนให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ	9	3.2
รวม	282	100.0

จากตารางที่ 4.19 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด 282 ความคิดเห็น โดยส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรจัดหางบประมาณในการสนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน (ร้อยละ 35.8) รองลงมาได้แก่ จัดให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับประชาชนและคณะกรรมการชุมชน อย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 33.0) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ ฯลฯ ที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน (ร้อยละ 14.9) จัดหาแรงจูงใจให้คณะกรรมการชุมชนและประชาชนในชุมชน (จัดเป็นพื้นที่ศึกษากับชุมชนอื่น ประกาศการบริหารจัดการชุมชนที่ดีผ่านสื่อมวลชน เป็นต้น) (ร้อยละ 13.1) และ ควรมีการตรวจติดตาม ประเมินผล และประกาศผลการดำเนินงานของแต่ละชุมชนให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ (ร้อยละ 3.2)

6.3 ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

การสัมภาษณ์ผู้บริหารเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในประเด็นที่เกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

1) ประเด็นการกำหนดนโยบายให้กับคณะกรรมการชุมชน มีความเห็นว่า คณะกรรมการชุมชนมีหน้าที่ในการค้นหาปัญหาของชุมชน และนำมาข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา สรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน แล้วปฏิบัติตามแนวทางที่ได้วางไว้ โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงด้วยดี

2) ประเด็นของวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความเห็นว่า ปัจจุบันเทศบาลนครปากเกร็ด มีจำนวน 63 ชุมชน โดยแต่ละชุมชนจะมีผู้นำและเป็นแกนกลางในการพัฒนาชุมชนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เสนอแผนงาน โครงการเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากเทศบาล หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความสำนึกและร่วมใจกันพัฒนาชุมชนรวมทั้งการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและภูมิปัญญาของท้องถิ่นเป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการชุมชนทุกคนต้องปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมาย เกิดผลสำเร็จตามนโยบายและตัวชี้วัด ส่งผลในด้านดีต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

3) ประเด็นของปัจจัยสู่ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความเห็นว่า พลังของคนในชุมชนต้องเป็นหลักในการดำเนินการ เพื่อความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยมีคณะกรรมการชุมชนเข้มแข็งเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนพลังดังกล่าว และโดยไม่ถูกรอปรองจากภาครัฐ รวมทั้งการใช้หลักวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า เพื่อให้การทำงานลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อไป

4) ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการสิ่งแวดล้อม มีความเห็นว่า ในส่วนของคณะกรรมการชุมชนนั้นพบว่า คณะกรรมการชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และความสามารถในการโน้มน้าวใจประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม สำหรับประชาชนในพื้นที่ยังพบปัญหาเรื่องของคุณรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ร่วมกับคณะกรรมการชุมชน

5) ประเด็นแนวทางแก้ไขหรือข้อเสนอแนะให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีความสำเร็จเพิ่มสูงขึ้น มีความเห็นว่า อาจจะยังต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้คณะกรรมการชุมชนมีความเข้าใจและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ สำหรับประชาชนในพื้นที่ทางเทศบาลก็ได้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และแนวทางการปฏิบัติตนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง เบื้องต้น โดยข้อมูลที่ส่งไปยังประชาชนเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและใช้ประโยชน์ได้จริง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการนำเสนอผลการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งเพื่อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) คณะกรรมการชุมชน เทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 63 ชุมชน และกลุ่มประชากรที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด 116,725 คน กลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการชุมชน จำนวน 219 คน จากจำนวนชุมชน 54 ชุมชน โดยแบ่งเป็นชุมชนขนาดใหญ่ 11 ชุมชน ชุมชนขนาดกลาง 20 ชุมชน และชุมชนขนาดเล็ก จาก 23 ชุมชน (2) ประชากรที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับคณะกรรมการชุมชน และชุดที่ 2 สำหรับประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการชุมชนและประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และรวบรวมส่งคืนผู้วิจัย ภายใน 2 สัปดาห์ ทั้งหมด 618 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 25-40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 1-2 ปี สำหรับประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมากที่สุด มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 10,000 – 20,000 บาท

1.3.2 ความคิดเห็นปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการชุมชน

1) ความคิดเห็นปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของคณะกรรมการชุมชน

(1) ทรัพยากรการบริหารจัดการ

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ (1) การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กร และประชาชนทั่วไป รองลงมา (2) คณะกรรมการมีการวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า คณะกรรมการชุมชนสามารถติดตามประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และชุมชนมีสถานที่ที่ใช้ในการประชุม ชี้แจง หรือใช้เป็นที่ติดต่อระหว่างประชาชน กับคณะกรรมการชุมชนอย่างสะดวก และ (3) เทศบาลนครปากเกร็ดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการช่วยกันพัฒนาชุมชน

2) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระต่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในภาพรวม

คณะกรรมการชุมชนมีความเห็นว่า ปัจจัยด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบมีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนอยู่ในระดับมาก สำหรับ ประชาชนมีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม และด้านความโปร่งใสมีส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนอยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

(1) ด้านนิติธรรม

คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม รองลงมาเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม รองลงมา คณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(2) ด้านคุณธรรม

คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเสมอภาค รองลงมา คณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ รองลงมา คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเสมอภาค

(3) ด้านความโปร่งใส

คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับ ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการ

สิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง ร่องลงมา ประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง

(4) ด้านการมีส่วนร่วม

คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ร่องลงมา ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ร่องลงมา และเห็นว่าประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน

(5) ด้านความรับผิดชอบ

คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ร่องลงมา คณะกรรมการชุมชนมีจุดมุ่งหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อชุมชน

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีจุดมุ่งหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อชุมชน ร่องลงมา คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

(6) ด้านความคุ้มค่า

คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ร่องลงมา คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักประหยัด

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นว่าหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักประหยัด ร่องลงมา คณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า

1.3.3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อระดับความสำเร็จของการจัดการ สิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คณะกรรมการชุมชนมีความพึงพอใจต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับมาก โดยพึงพอใจความสะอาด

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความพึงพอใจต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับมาก พึงพอใจกับความทันสมัย

1.3.4 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้ประชาชนทราบ รองลงมา คณะกรรมการชุมชนมีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบ

ประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน รองลงมา คณะกรรมการชุมชนมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้ประชาชนทราบ

1.3.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

1) ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนไม่แตกต่างกัน

3) ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยทรัพยากรการบริหารจัดการ ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปร เรื่อง ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ได้ร้อยละ 12.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 การประเมินระดับความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2.1.1 การพบว่าคณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสำเร็จทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการให้ประชาชนที่อยู่ในสังคมเป็นผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น และ ร่วมกันวางแผนกระบวนการดำเนินงาน เพื่อนำสู่ตัดสินใจบนทางเลือกที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม และมีอำนาจที่สามารถประเมินผลการดำเนินงานได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Mackenzie (1997: 11) แนวคิดการจัดการเชิงนิเวศที่นำเสนอโดย Bocking ได้ให้ทรรศนะว่าการที่เปิดโอกาสให้สาธารณชนทราบถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ โดยผ่านกระบวนการที่เปิดเผยมีระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และร่วมกันจัดทำแผนงาน โครงการต่างๆ เพื่อให้การ ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน และประชาชนในพื้นที่เป็นไปในทิศทางหรือเป้าหมายเดียวกันในด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการจัดทำแผนแบบผสมผสานหรือบูรณาการและมีการจัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถดำเนินการตามแผนงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ควบคู่ไปกับ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อันจะยังผลให้การพัฒนาประเทศเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิตของประชาชน โดยได้กำหนดแนวทางที่จำเป็นเร่งด่วนในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดทดแทนได้ ให้เข้าสู่สภาพสมดุลของการใช้และการเกิดทดแทน และกำหนดแนวทางแก้ไขภาวะมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงและความสิ้นเปลืองมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล สารอันตราย และของเสียอันตรายตลอดจนการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในอนาคต (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2549: 7-8)

2.1.2 การพบว่าประชาชนที่พักอาศัยในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถจำแนกระดับความคิดเห็น โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสิ้นเปลืองเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ เขม่า เถ้า ฝุ่นละออง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีไม่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความสิ้นเปลือง เขม่า เถ้า ฝุ่นละออง ในขณะที่สถานที่พักผ่อนหย่อนใจมีปริมาณน้อยทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขยายตัวทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันมีสถานที่พักผ่อน มีสวนสาธารณะ 1 แห่ง คือ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ นนทบุรี จึงอาจทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสถานที่พักผ่อนเป็นลำดับสุดท้าย อย่างไรก็ตามความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีอาจจะต้องอยู่ที่ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เพราะประชาชนในพื้นที่ย่อมเข้าใจดีว่าพื้นที่ดังกล่าวขาดแคลนสิ่งใด และต้องการพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้เป็นเช่นไร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพุทธิพงศ์ พิศาล วัชรินทร์ (2550) ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาเครือข่ายลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ผลการศึกษาส่วนหนึ่ง พบว่า ปัจจัยที่เอื้อในการรวมกลุ่มคือ มีเป้าหมายร่วมในการที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกคือ เวลาในการทำกิจกรรมไม่ตรงกัน ผลการศึกษาและกระบวนการสร้างและการก่อตัวนโยบายสาธารณะ พบว่า มีการใช้กิจกรรมเป็นช่องทางเพื่อประสานความร่วมมือ โดยประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ฝ่ายอื่น ๆ เคลื่อนไหวทั้งในการเรียกร้องสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพื้นที่

2.1.3 การพบว่าความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมีความสำเร็จไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า บทบาทของคณะกรรมการชุมชนประกอบด้วย การเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน และเป็นที่ปรึกษาของประชาชนในชุมชน การสำรวจค้นหาปัญหาในชุมชน และวางแผนพัฒนาระดับชุมชน การประสานงานระหว่างชุมชน และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การร่วมมือกับประชาชนหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน โดยวิธีการประชาธิปไตย การเสริมสร้างความสามัคคีของผู้อยู่อาศัยในชุมชน และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติ และของชุมชน ซึ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่หนึ่งของคณะกรรมการชุมชน ซึ่งคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ทำหน้าที่ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี จนเป็นที่พึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะประกอบด้วยปัจจัยทางด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อชุมชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้คณะกรรมการชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพลโต (Plato อ้างถึงใน ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2543 : 119) กล่าวไว้ว่า การปกครองที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในสังคมสมาชิกในสังคมจะต้องมีการแบ่งหน้าที่กันทำ เพราะ คนเรามีความสามารถ เหมาะสำหรับงานเฉพาะอย่างจึงควรทำหน้าที่ ของตนเองให้ดีที่สุด ผู้ปกครองควรเป็นผู้มีปัญหาหรือมีเหตุผล เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเป็นผู้นำงานด้วยกำลังใจอันเข้มแข็งส่วนประชาชนควรตั้งหน้าตั้งตาในการปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยที่ทุกฝ่ายจะต้องรู้ ควบคุมตนเอง และยอมรับสภาพดังกล่าว ซึ่งจากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของโชติ จารุเมธีชน (2545) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างพลังประชาชนเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาบ้านแขวงวัวชน ตำบลโคกสะอาด อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า การประเมินการใช้พลังประชาชนเพื่อการจัดการ สิ่งแวดล้อมชุมชนนั้นประชาชนมีความพอใจในระดับที่มากที่สุดในระดับร้อยละ 56.50

2.2 ปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสำเร็จของทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน

การศึกษาพบว่าปัจจัยทางด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน จากผลการศึกษาดังกล่าวอธิบายเพิ่มเติมได้ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนา ถ้าพิจารณาในฐานะ วิธีการอันจะนำไปสู่เป้าหมายก็จะหมายถึง เครื่องมือหรือกลไกในการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นต้น ในขณะที่ถ้าพิจารณาในฐานะที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนานั้น จะหมายถึงระบบบริหารจัดการที่มี

องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความเป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชน และยึดมั่นในความสุจริต ความถูกต้องดีงาม และโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Denhardt and Denhardt 2000:42-43 อ้างในถวัลดี บุรีกุล 2547 : 235-236) กล่าวไว้โดยสรุปว่า การบริหารจัดการที่ดีเป็น (1) การมุ่งให้บริการแก่ประชาชนไม่ใช่การกำกับข้าราชการจึงไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแต่ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนด้วย (2) การสำรวจความต้องการของสาธารณชน เพื่อสร้างความสนใจร่วมและรับผิดชอบร่วมกัน (3) การให้คุณค่าแก่ประชาชนในฐานะของการเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ โดยข้าราชการจะยอมรับที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือสังคมมากกว่าการเป็นผู้จัดการธุรกิจที่คิดและทำเสมือนเงินหลวงเป็นเงินของตนเอง (4) การคิดอย่างมีกลยุทธ์ แต่ปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย นโยบายและโครงการต่างๆ จะสนองความต้องการของสาธารณชนได้อย่างมีประสิทธิภาพหากมีการทำงานร่วมกัน (5) การตระหนักว่าการมีสำนึกรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย ข้าราชการไม่ควรสนใจแค่เรื่องของการทำงานตามนโยบายหรือเรื่องการตลาด และการอยู่รอดของตน แต่ต้องสนใจเรื่อง ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ค่านิยมของชุมชน สังคม (6) การบริหารมากกว่ากำกับ มีการสร้างค่านิยมร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบายถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์และค่านิยมร่วมกันด้วย (7) การคำนึงว่าประชาชนเป็นผู้มีคุณค่าไม่ใช่แค่ผลผลิต หน่วยงานราชการต่าง ๆ จะประสบความสำเร็จในระยะยาวหากดำเนินการด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างการเป็นผู้นำร่วมกันกับประชาชนบนพื้นฐานของการเคารพประชาชน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (อ้างใน ถวัลดี บุรีกุล 2547: 240) การใช้หลักธรรมมาภิบาล เพื่อการมีความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่จะสร้างให้เกิดมีธรรมภิบาลขึ้นมาได้ คือ การมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ ถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ แต่อาจประกอบไปด้วยหลักการอื่น ๆ อีกได้ด้วยแล้วแต่ว่าจะนำไปใช้ โดยสภาพแวดล้อมของกรมภิบาลอาจประกอบไปด้วยกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ประมวลจริยธรรมประมวลการปฏิบัติที่เป็นเลิศและวัฒนธรรม ซึ่งล้วนเอื้อหรือไม่เอื้อต่อการบริหารกิจการที่ดี

นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกฤต รอดเขียว (2553) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การและนโยบายการบริหาร สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี ได้ร้อยละ 42.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาในครั้งนี้มีตัวแปรอีกสองตัวที่นำมาศึกษาแล้วพบว่าไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ปัจจัยจิตใจ และปัจจัยด้านทรัพยากรการจัดการ จึงอาจจะอธิบายข้อค้นพบดังกล่าวได้ว่า ประเด็นเกี่ยวกับแรงจูงใจนั้น เป็นเพียงแรงกระตุ้นให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม มาทำหน้าที่ในการรับผิดชอบ เป็นแกนนำ ในการจัดการสิ่งแวดล้อม หรือมีความคาดหวังในประเด็นอื่น ๆ เช่น ฐานะทางสังคมที่ดีขึ้น การเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวรรตน์ เป้าบุญสม (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี: เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการต้องการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเจริญทัดเทียมกับชุมชนอื่น ซึ่งบุคคลที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการจะมีฐานะดี เป็นที่ยอมรับและเป็นผู้ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง หรืออับราฮัม เอช มาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1987:143-149) อธิบายไว้ว่าความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีให้แรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไปอีก ตามความหมายนี้แสดงให้เห็นว่าความต้องการที่มีส่งผลต่อพฤติกรรมจะต้องเป็นความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการใดๆ ถ้าหากได้รับการตอบสนองเสร็จสิ้นไปแล้ว ก็จะไม่มีความหมายสำหรับบุคคลนั้น และความต้องการลำดับต่อไปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่จะมีส่งผลต่อบุคคลดังกล่าวได้ แต่ความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมหลายประการ โดยเฉพาะระบบบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความเป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ให้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชน และยึดมั่นในความสุจริต ความถูกต้องดีงาม และโปร่งใส

สำหรับปัจจัยด้านทรัพยากรการจัดการนั้นในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นน่าจะเกิดจากการที่กลุ่มตัวอย่างมองว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สำคัญนั้นน่าจะอยู่ที่กระบวนการจัดการของคณะกรรมการชุมชนมากกว่าที่จะอยู่ที่บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น เพราะกระบวนการบริหารจัดการนั้นประกอบด้วยการวางแผนการปฏิบัติงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การสั่งงาน การควบคุมงาน การประสานงาน รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟาร์โย (Fayol 1949: 5-6) ได้อธิบายกระบวนการจัดการงานประกอบด้วยขั้นตอนการบริหารไว้ 5 ประการ คือ (1) การวางแผน (To Plan) หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า (2) การจัดหน่วยงาน (To Organize) หมายถึง การรวบรวมเครื่องมือ วัสดุ และกำลังงาน (3) การบังคับบัญชา (To Command) หมายถึง การสั่งงาน ควบคุม บังคับบัญชาให้บุคคลปฏิบัติงานตามหน้าที่ (4) การประสานงาน (To Coordinate) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานให้ดำเนินงานไปตามเป้าหมาย และ (5) การควบคุม (To Control)

หมายถึง การควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ คณะกรรมการชุมชนเป็นองค์หนึ่งที่จะต้องบริหารงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น คณะกรรมการชุมชนจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานอย่างสูง เพราะว่าการดำเนินการต่างๆ ไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมที่คณะกรรมการชุมชนจะกระทำเพียงคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ซึ่งแต่ละคนจะมีความสามารถแตกต่างกันไปทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนเองจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการบริหารจัดการที่จะส่งผลคณะกรรมการชุมชนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่ง

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ด้านนิติธรรม จากผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการและประชาชนมีความคิดเห็นต่อการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น คณะกรรมการชุมชนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนได้มีส่วนร่วมในการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยคณะกรรมการชุมชนควรสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนกระตือรือร้นในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น คณะกรรมการชุมชนอาจจะลงพื้นที่ให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและร่วมกันแก้ไขปัญหา

3.1.2 ด้านคุณธรรม จากผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเสมอภาคมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น คณะกรรมการชุมชนควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน สุจริต มีระเบียบวินัย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือสมาชิกในชุมชนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้คณะกรรมการชุมชนได้พิจารณาปรับปรุงตนเองดีขึ้น โดยถ้ามีเรื่องร้องเรียนจากสมาชิกชุมชนเข้า คณะกรรมการชุมชนควรพิจารณาออก เป็นต้น

3.1.3 ด้านความโปร่งใส จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนควรปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชน

สามารถเข้าตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการชุมชนได้ตลอดเวลา อีกทั้งการทำงานของคณะกรรมการชุมชนควรรวบรวมเอกสาร และหลักการการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบ และเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้คณะกรรมการชุมชนควรชี้แจง อธิบาย ประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมให้กับสมาชิกในชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

3.1.4 ด้านการมีส่วนร่วม จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการสื่อสารสองทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชนอีกทางหนึ่ง

3.1.5 ด้านความรับผิดชอบ จากผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนควรแสดงจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชน รวมทั้งการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน โดยมีการวางแผนการทำงาน กระบวนการดำเนินงาน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน รวมทั้งชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร

3.1.6 ด้านความคุ้มค่า จากผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนควรจัดทำงานงบประมาณในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนรายปี วางแผนหรือจัดการโครงการรายปี เพื่อที่จะได้ทราบว่า จะใช้งบประมาณในการบริหารจัดการมากน้อยเพียงใด โดยเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนให้มากที่สุด

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ระหว่างเทศบาลนคร และเทศบาลเมือง

3.2.2 ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยแรงจูงใจมีส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาว่ามีปัจจัยจูงใจอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการทำงานของคณะกรรมการชุมชน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการสร้างแรงจูงใจต่อคณะกรรมการชุมชนต่อไป

3.2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการชุมชน
ประชาชนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีผลต่อการความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
คณะกรรมการชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรกฤษณ์ จงจัดกลาง (2551) “การศึกษาความเป็นไปได้ในการบรรลุมูลค่าประสงค์ขอพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. 2551 กรณีศึกษาตำบลสุขเกษม อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2542) *การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียสำหรับประชาชน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
- _____ . (2549) *กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล* กรุงเทพมหานคร กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง
- เกษม จันทร์แก้ว (2541) *เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม* กรุงเทพมหานคร โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____ . (2545) *การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____ . (2544) *วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม* กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จันทร์ธานี สงวนนาม (2545) *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร บั๊กพอยท์
- จินดา อินทร์สุวรรณ (2554) “บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- จูไร ท้าววงศ์ (2536) *การจัดการสิ่งแวดล้อม: สิ่งท้าทายมนุษยชาติ เอกสารการประชุมวิชาการเรื่องมนุษยกับสิ่งแวดล้อมประจำปี 2536 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่* สังกัดการพิมพ์
- เฉลิมชัย หาญกล้า (ม.ป.ป.) *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา* สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2550 จาก www.dss.nrru.ac.th
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2547) “การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์” *วารสารการจัดการสมัยใหม่* (กรกฎาคม) 2: 131-139
- ชัยวัฒน์ หน่อรัตน์ (2546) *เศรษฐกิจและสวัสดิการชุมชน : การบริหารที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน* กรุงเทพมหานคร สร้างสรรค์

- ชินรัตน์ สมสืบ (2547) “การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชานโยบาย
สาธารณะและการบริหารโครงการ* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
_____ . (2547) “การประเมินผลนโยบายสาธารณะ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชานโยบาย
สาธารณะและการบริหารโครงการ* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชุมพล ศฤงคารศิริ (2543) *ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร* พิมพ์ครั้งที่ 9 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชูศักดิ์ เจนประโคน (2543) *เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- โชติ จารเมธีชน (2545) “การสร้างพลังประชาชนเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษา
บ้านแขวงวัวชน ตำบลโคกสะอาด อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ” *วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศาสตรบัณฑิตเพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏเลย*
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2547) *วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี* นนทบุรี สถาบันพระปกเกล้า
_____ . (2547) “การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารภาครัฐ
หน่วยที่ 10* หน้า 254 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2547) “ทิศทางและแนวโน้มของรัฐประศาสนศาสตร์” ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์* หน่วยที่ 15 หน้า 439-476 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร
ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล
- เทพศักดิ์ บุญรัตน์ (2547) “นโยบายสาธารณะกับการวางแผนกลยุทธ์” ใน *ประมวลสาระชุด
วิชานโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ* นนทบุรี สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
_____ . (2547) “การศึกษานโยบายสาธารณะของไทย: กรณีศึกษานโยบายการบริหารงาน
จังหวัดแบบบูรณาการ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชานโยบายสาธารณะและการบริหาร
โครงการ* นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
_____ . (2547) “รัฐประศาสนศาสตร์กับการปฏิรูประบบราชการ” ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์* หน่วยที่ 11 หน้า 189-247 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2550) “รัฐประศาสนศาสตร์กับการมีส่วนร่วม” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา แนวคิดทฤษฎี ทางรัฐประศาสนศาสตร์* นนทบุรี สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชนกฤต รอดเขียว (2553) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุทัยธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ชนวัฒน์ ปิ่นแก้ว (2539) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมศูนย์ เยาวชนตำบล” ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์เยาวชนตำบลนาพันสาม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2543) *ประชามสุขภาพตำบล กระบวนการส่งเสริมและพัฒนา* ขอนแก่น คลังนานาวิทยา
- นลินี ดันธุนิตย์ (2538) “เรารู้อะไร – ไม่รู้อะไรเรื่อง “องค์กรชาวบ้าน,” ใน *การประชุม สังเคราะห์ประสบการณ์งานพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน และเครือข่าย องค์กรชาวบ้าน* วันที่ 28 มีนาคม 2538 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นวรรตน์ เป้าบุญสม (2545) “บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ศึกษากรณี : เทศบาลเมืองปทุมธานี” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- นันทภพ เอื้ออารี (2539) “ความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิวัติ เรืองพานิช (2542) *การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร รั้วเขียว*
- ประชุม รอดประเสริฐ (2543) *นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี* (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพมหานคร เนติกุลการพิมพ์
- ประสงค์ ปราณีตพลกรัง (2543) *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและกรณีศึกษา ฉบับสมบูรณ์* กรุงเทพมหานคร ชนชัยการพิมพ์
- ปรัชญา เวสารัชช และเทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2544) “การบริหารแผนงาน โครงการพัฒนา ท้องถิ่นและชนบท” ใน *ประมวลสาระวิชาการบริหารแผนงาน โครงการพัฒนาท้องถิ่น และชนบท* หน่วยที่ 1-8 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2548) *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้ชุมชนเป็นสุข (สรส)

พะยอม วงศ์สารศรี (2538) *การบริหารทรัพยากรมนุษย์* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

_____. (2542) *องค์การและการจัดการ* กรุงเทพมหานคร สุภา

พฤติพงศ์ พิศาลวัชรินทร์ (2550) “กระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษาเครือข่ายกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พวงเพชร วัชรอยู่ (2537) *แรงจูงใจในการทำงาน* กรุงเทพมหานคร โอเอส

พระราชกฤษฎีกา ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2550 จาก

http://www.diwsafety.org/download/law/002/sc_009.pdf

ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์ (2548) *สิ่งแวดล้อมศึกษา : แนวการสอน สาระการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มัลลิกา ต้นสอน (2544) *พฤติกรรมองค์การ* กรุงเทพมหานคร เอ็กซ์เบอร์เน็ท

ยุพาพร รูปงาม (2545) “การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณ ในการปฏิรูประบบราชการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2540) *การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อม* กรุงเทพมหานคร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วันชัย วัฒนศัพท์ (2543) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน* (เจมแอล เครตัน) ศูนย์สันติวิธี เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า

_____. (2550) *คู่มือการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามแยกชาวบ้าน* กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

วิเชียร ศรีพฤกษ์ (2546) “ปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสังกัดโทรศัพท์จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วีระ สุภากิจ (2539) *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ลักษณ์

- ศิริพร ลือวิภาสกุล (2545) “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธร อำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์
เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- สวัสดิ์ โนนสูง (2543) *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- สมคิด บางโม (2540) *ธุรกิจทั่วไป* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร นำอักษรการพิมพ์
- สมชาย หิรัญกิตติ และคนอื่น ๆ (2541) *พฤติกรรมองค์กร* กรุงเทพมหานคร ชีระฟิล์ม
และไซเท็กซ์
- สมพงษ์ เจียมตัว (2551) “ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ความสำเร็จในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองป่าตองจังหวัดภูเก็ต” การศึกษา
อิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมศักดิ์ สุขวงศ์ (2548) *นิเวศวิทยาของไฟฟ้าในประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545) *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน* กรุงเทพมหานคร อักษราพัฒนา
- สถาบันพระปกเกล้า (2544) *การสัมมนาโต๊ะกลม เรื่อง รัฐบาลใหม่กับการจัดการปัญหาความ
ขัดแย้งในสังคม*. กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า
- สัมพันธ์ เตชะอริก และคณะ (2540) *อบต. ในอุดมคติ* กรุงเทพมหานคร เจริญวิทย์การพิมพ์
_____. (2550, 15 มิถุนายน) “ร่าง พ.ร.บ. สภามอบหมายให้รัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วย
หน้า 3
- สัมพันธ์ ภูโพนบูลย์ (2540) *องค์การและการจัดการ* กรุงเทพมหานคร พิทักษ์อักษร
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (2535) *พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535* กรุงเทพมหานคร กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
และสิ่งแวดล้อม
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2543) *พฤติกรรมทางการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
ไทยวัฒนาพานิช
- อรทัย ก๊กผล (2551) *หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

Abraham H. Maslow. (1987). *Motivation and Personality*. 3rd ed. New York: Harper & Row.

Bovee, C. L. et al. (1993). *Management*. New York: McGraw-Hill.

- Cohen, N., & Uphoff, G. (1977). *Effective Behavior in Organization*. New York : Richard D. Irwin.
- Daft, R. L. (2000). *Organization theory and design*. 7th ed. Cincinnati, OH: South-Western College.
- Davis and Newstrom. (1989). *Human Behavior at Work : Organizational Behavior*. Singapore : McGraw – Hill.
- Downs, A. (1957). *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper & Row.
- Downs, A. (1967). *Inside Bureaucracy*. Boston: Little Brown.
- Fayol, Henry. (1949). *Organization Theory*. Illinois : Richard D. Irwin.
- Griffin, Ricky W. (1999). *Management*. 6th ed. Boston : Houghton Mifflin.
- Heinz Wehrich, Harold Koontz. (1993). *Management, A Global Perspective*2. 10 th ed. New York : McGrawHill.
- Herzberg, Frederick, Bernard Mausner, and Barbara Synderman. (1959). *The Motivation to Work*. New York : John : Willey & Sons.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation of work*. New York: John Wiley & Sons.
- Hicks, H. G. (1972). *The management of organization: A systems and human recourse approach*. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kindred, A. R. (1980). *Data systems and management: Introduction to systems analysis and design*. (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Lock, E.A. (1991) “The Motivation Sequence, the motivation Hub, and Motivation Core”. *Organizational Behavior and Human Decision Processes* Vol.50.
- McClelland, D. C. (1961). *The achieving society*. Princeton, NJ: Van Nostrend.
- Robbins, S. P., Bergman, R., & Stagg, I., & Coulter, M. (2006). *Management*. (4th ed.). Australia: Pearson Education Austra.
- Semprevivo, P. C. (1976). *System analysis: Definition, process and design*. Worthington, OH, U.S.A.: Science Research Associates.
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. New York: John Wiley.
- Vroom, V. H. (1995). *Work and motivation*. Harmondsworth, England: Penguin.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน
ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม (คณะกรรมการชุมชน)

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และจะนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม คำตอบของท่านจะเป็นความลับ ดังนั้นจึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุดให้ครบทุกข้อ ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ตอนที่ 4 การประเมินระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 5 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ภูษิตา บุญยกรชินเดช

นักศึกษาระดับปริญญาโท

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่านที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25-40 ปี

41-55 ปี

สูงกว่า 55 ปี

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช.

อนุปริญญา หรือ ปวส.

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

สูงกว่าปริญญาโท

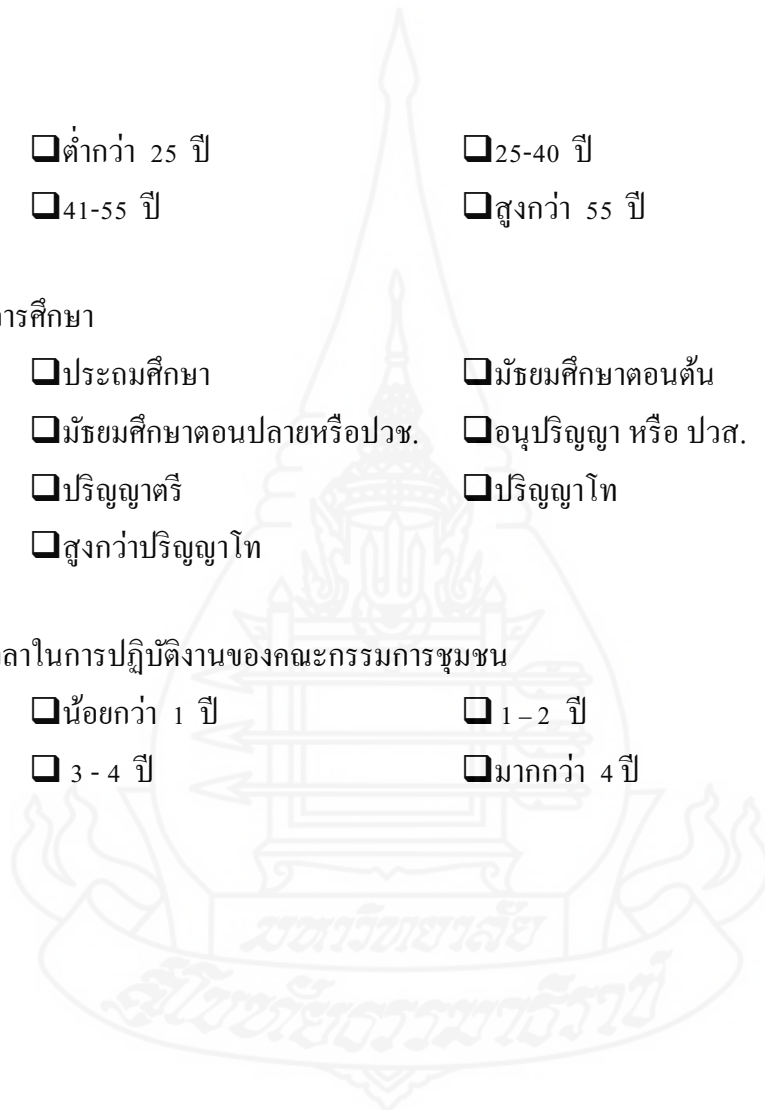
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน

น้อยกว่า 1 ปี

1-2 ปี

3-4 ปี

มากกว่า 4 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริง

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านแรงจูงใจ					
1. ท่านคิดว่าทรัพยากรพื้นฐาน เช่น ทรัพยากรน้ำ สถานที่พักผ่อนเป็นสิ่งสำคัญ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
2. ท่านคิดว่าท่านสามารถสร้างความปลอดภัยให้กับตนเอง และคนในชุมชนได้จากการเป็นคณะกรรมการชุมชน จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
3. ท่านคิดว่าการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว ชุมชน และสังคมเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
4. ท่านคิดว่าการได้รับการขอร้อง นบถือ จากบุคคลอื่นในชุมชน และสังคม เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
5. ท่านคิดว่าการที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนช่วยทำให้ท่านประสบความสำเร็จในชีวิตมากน้อยเพียงใด					
6. ท่านคิดว่าการยอมรับนับถือจากประชาชนในชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
7. ท่านคิดว่าท่านภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด					
8. ท่านคิดว่าความมุ่งมั่นในการแก้ไขมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
9. ท่านคิดว่าการได้เป็นผู้นำชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10. ท่านคิดว่า การได้มีโอกาสรับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจอย่างเต็มที่ เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
11. ท่านคิดว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นงานที่ท้าทายความสามารถ เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
12. ท่านคิดว่า ความต้องการที่จะเข้ามาบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
13. ท่านคิดว่า การนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ เป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
14. ท่านคิดว่า การได้ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
15. ท่านคิดว่า สภาพชุมชนของท่านเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
16. ท่านคิดว่า รายได้ที่ได้รับจากการเป็นคณะกรรมการชุมชนเป็นปัจจัยที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
ปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ					
คน (Man)					
17. ท่านคิดว่า คณะกรรมการชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี มากน้อยเพียงใด					
18. ท่านคิดว่า คณะกรรมการชุมชนมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
19. ท่านคิดว่า คณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการระดมทุนจากสมาชิกชุมชนเพื่อการดำเนินงานเบื้องต้นอย่างเพียงพอ มากน้อยเพียงใด					
20. ท่านคิดว่า คณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้มากน้อยเพียงใด					

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เงิน (Money)					
21. ท่านคิดว่าเทศบาลนครปากเกร็ดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
22. ท่านคิดว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชน องค์กร และประชาชนทั่วไปมากน้อยเพียงใด					
วัสดุ อุปกรณ์ (Materials)					
23. ท่านคิดว่าชุมชนมีเครื่องจักรกล หรือยานพาหนะ เพื่อใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างพอเพียงมากน้อยเพียงใด					
24. ท่านคิดว่าชุมชนมีวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนมากน้อยเพียงใด					
25. ท่านคิดว่าชุมชนมีสถานที่ที่ใช้ในการประชุม ชี้แจง หรือใช้เป็นที่ติดต่อระหว่างประชาชน กับคณะกรรมการชุมชนอย่างสะดวกมากน้อยเพียงใด					
การจัดการ (Management)					
26. ท่านคิดว่าคณะกรรมการมีการวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้ามากน้อยเพียงใด					
27. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีอำนาจที่เพียงพอในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด					
28. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการช่วยกันพัฒนาชุมชนมากน้อยเพียงใด					
29. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนสามารถติดตามประเมินผลการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขมากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ ให้ตรงตามความเป็นจริง

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
นิติธรรม					
30. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรมเพียงใด					
31. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด					
คุณธรรม					
32. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ มากน้อยเพียงใด					
33. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเสมอภาค มากน้อยเพียงใด					
ความโปร่งใส					
34. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ได้อยู่ในระดับใด					
35. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงข้อมูลข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด					
การมีส่วนร่วม					
36. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
37. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด					
38. ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด					

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
39. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน มากน้อยเพียงใด					
40. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการ จัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
ความรับผิดชอบ					
41. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อม โดยยึดถือ ประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักมากน้อยเพียงใด					
42. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมีจุดมุ่งหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ของชุมชนเพื่อชุมชนมากน้อยเพียงใด					
ความคุ้มค่า					
43. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักประหยัด มากน้อยเพียงใด					
44. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่ามาก น้อยเพียงใด					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของ
คณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริง

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความสำเร็จ / ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องขยะมูลฝอยได้มากน้อยเพียงใด					
1.1 การคัดแยก					
1.2 การเก็บขน					
1.3 การกำจัด					
2. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องน้ำเสียได้มากน้อยเพียงใด					
2.1 การระบายน้ำ					
2.2 การบำบัด					
3. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องน้ำท่วมขังได้มากน้อยเพียงใด					
3.1 การควบคุมผังเมือง					
3.2 การระบายน้ำ					
4. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องมลพิษทางเสียงได้มากน้อยเพียงใด					
4.1 ผู้เฝ้า					
4.2 ควัน					
5. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องมลพิษทางเสียงได้มากน้อยเพียงใด					
5.1 เสียงดัง					
5.2 ความสั่นสะเทือน					
6. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องพื้นที่ที่พักผ่อนหย่อนใจได้มากน้อยเพียงใด					
6.1 เพียงพอ					
6.2 สะอาด ความเป็นระเบียบ					
6.3 ความปลอดภัย					
7. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชนได้มากน้อยเพียงใด					
7.1 ความสะอาด					
7.2 ความเป็นระเบียบในชุมชน					

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความสำเร็จ / ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องเหตุเดือดร้อนรำคาญจากเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด					
8.1 กลิ่น					
8.2 เขม่า ฝ้าฝุ่นละออง					
8.3 เสียง					
8.4 แสง					
8.5 ความสั่นสะเทือน					
8.6 ความร้อน					
8.7 สารพิษ / สิ่งมีพิษ					
8.8 แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค					
9. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องการบูรณะและฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด					
9.1 ทรัพยากรน้ำ					
9.2 ทรัพยากรต้นไม้					
9.3 ทรัพยากรดิน					
9.4 ทรัพยากรอากาศ และ เสียง					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ ให้ตรงตามความเป็นจริง

คำถาม	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้ประชาชนทราบมากน้อยเพียงใด					
2. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบอยู่ในระดับใด					
3. เมื่อประชาชนมีการแจ้งปัญหาให้คณะกรรมการทราบ คณะกรรมการมีการดำเนินการด้วยความรวดเร็วมากน้อยเพียงใด					
4. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมีความตื่นตัว และเอาใจใส่ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเสนอมากน้อยเพียงใด					
5. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนมากน้อยเพียงใด					
6. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมกับคณะกรรมการชุมชนอยู่ในระดับใด					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

6.1 ท่านคิดว่าในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

6.2 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในอนาคต

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน
ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม (ประชาชนทั่วไป)

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และจะนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม คำตอบของท่านจะเป็นความลับ ดังนั้นจึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุดให้ครบทุกข้อ ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี
- ตอนที่ 3 การประเมินระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- ตอนที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ณิชา บุญยกรชินเดช
นักศึกษาระดับปริญญาโท
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่านที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25-40 ปี

41-55 ปี

สูงกว่า 55 ปี

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช.

อนุปริญญา หรือ ปวส.

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

สูงกว่าปริญญาโท

4. อาชีพ

ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

นักเรียน นักศึกษา

รับจ้างทั่วไป/ ค้าขาย

ประกอบธุรกิจส่วนตัว

อื่น ๆ ระบุ.....

5. รายได้

ต่ำกว่า 10,000 บาท

ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท

20,001 – 30,000 บาท

ระหว่าง 30,001-40,000 บาท

มากกว่า 40,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริง

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
นิติธรรม					
45. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎ ระเบียบ เพื่อใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมเพียงใด					
46. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนได้ดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมตามนโยบายและกฎระเบียบของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด					
คุณธรรม					
47. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในชุมชน ด้วยการทำงานที่ซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ มากน้อยเพียงใด					
48. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนได้อย่างเสมอภาค มากน้อยเพียงใด					
ความโปร่งใส					
49. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนสามารถตรวจสอบและดูแลการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง ได้อยู่ในระดับใด					
50. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องมากน้อยเพียงใด					
การมีส่วนร่วม					
51. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
52. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด					
53. ท่านคิดว่าประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนมากน้อยเพียงใด					

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
54. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน มากน้อยเพียงใด					
55. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนมากน้อยเพียงใด					
ความรับผิดชอบ					
56. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนทำหน้าที่จัดการสิ่งแวดล้อมโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักมากน้อยเพียงใด					
57. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมีความมุ่งมั่นในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพื่อชุมชนมากน้อยเพียงใด					
ความคุ้มค่า					
58. ท่านเห็นว่า คณะกรรมการชุมชนบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยยึดหลักประหยัด มากน้อยเพียงใด					
59. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินระดับความสำเร็จทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริง

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความสำเร็จ / ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องขยะมูลฝอยได้มากน้อยเพียงใด					
1.1 การคัดแยก					
1.2 การเก็บขน					
1.3 การกำจัด					
2. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องน้ำเสียได้มากน้อยเพียงใด					
2.1 การระบายน้ำ					
2.2 การบำบัด					
3. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องน้ำท่วมขังได้มากน้อยเพียงใด					
3.1 การควบคุมผังเมือง					
3.2 การระบายน้ำ					
4. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องมลพิษทางเสียงได้มากน้อยเพียงใด					
4.1 ผู้เฝ้า					
4.2 ควัน					
5. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องมลพิษทางเสียงได้มากน้อยเพียงใด					
5.1 เสียงดัง					
5.2 ความสั่นสะเทือน					
6. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจได้มากน้อยเพียงใด					
6.1 เพียงพอ					
6.2 สะอาด ความเป็นระเบียบ					
6.3 ความปลอดภัย					
7. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชนได้มากน้อยเพียงใด					
7.1 ความสะอาด					
7.2 ความเป็นระเบียบในชุมชน					

การจัดการสิ่งแวดล้อม	ระดับความสำเร็จ / ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องเหตุเดือดร้อนรำคาญจากเรื่องมลพิษสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด					
8.1 กลิ่น					
8.2 เขม่า ฝ้าฝุ่นละออง					
8.3 เสียง					
8.4 แสง					
8.5 ความสั่นสะเทือน					
8.6 ความร้อน					
8.7 สารพิษ / สิ่งมีพิษ					
8.8 แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค					
9. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนดำเนินการในเรื่องการบูรณะและฟื้นฟูทรัพยากรสิ่งแวดล้อมได้มากน้อยเพียงใด					
9.1 ทรัพยากรน้ำ					
9.2 ทรัพยากรต้นไม้					
9.3 ทรัพยากรดิน					
9.4 ทรัพยากรอากาศ และ เสียง					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ให้ตรงตามความเป็นจริง

คำถาม	ระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนให้ประชาชนทราบมากน้อยเพียงใด					
8. ท่านคิดว่าคณะกรรมการชุมชนมีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนตรวจสอบอยู่ในระดับใด					
9. เมื่อประชาชนมีการแจ้งปัญหาให้คณะกรรมการทราบ คณะกรรมการมีการดำเนินการด้วยความรวดเร็วมากน้อยเพียงใด					
10. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนมีความตื่นตัว และเอาใจใส่ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อการแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเสนอมากน้อยเพียงใด					
11. ท่านเห็นว่าคณะกรรมการชุมชนเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนมากน้อยเพียงใด					
12. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมกับคณะกรรมการชุมชนอยู่ในระดับใด					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1) ท่านคิดว่าในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนทางคณะกรรมการชุมชนยังคงมีปัญหาอุปสรรค หรือจุดอ่อนเรื่องใดบ้างที่ต้องแก้ไข

.....

2) ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวภูษิตา บุญกรชินเดช
วัน เดือน ปีเกิด	7 เมษายน 2514
สถานที่เกิด	จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น พ.ศ. 2539
สถานที่ทำงาน	เคอ ลา เต้ ชั้น 3 เดอะมอลล์งามวงศ์วาน
ตำแหน่ง	ผู้จัดการ

